

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТ»
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЮБЛІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МАРІЇ КЮРІ-СКЛОДОВСЬКОЇ
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ В ЛЮБЛІНІ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ



V науково-практична міжнародна конференція молодих науковців, здобувачів освіти, присвячена

25-ти річчю кафедри обліку і оподаткування
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ»**

18 травня 2023 року

Луцьк – 2023

УДК 657(08)+336.2(08)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету економіки і управління
Волинського національного університету
імені Лесі Українки (протокол № 9 від . 04 05.2023 р.)*

Рецензент:

Ліпич Любов, доктор економічних наук, професор, Луцький національний технічний університет, кафедра підприємництва, торгівлі та логістики

Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування - :
матеріали наук. – практ. інтерн-конф. (18 травня 2023 р.) – 116 с.

У збірнику подано тези доповідей на V науково-практичну міжнародну інтернет-конференцію молодих науковців, здобувачів освіти **«Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування»**, у яких відображено дослідження тенденцій сучасних напрямів розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування в умовах новітніх перетворень; стану і розвитку бухгалтерського обліку, як науки та практичної діяльності; міжнародного та вітчизняного досвіду організації, функціонування та розвитку економічного аналізу; сучасних викликів в удосконаленні теорії та практики аудиту; оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку; покращення інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту на етапі становлення цифрової економіки; обліково-аналітичного забезпечення бізнес-процесів підприємства.

Для науковців, аспірантів, студентів, економістів, практикуючих бухгалтерів і всіх, хто цікавиться питаннями розвитку обліково-аналітичного забезпечення.

УДК 657(08)+336.2(0

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І.

Стан і розвиток бухгалтерського обліку, як науки та практичної діяльності

Бондарук Георгій КЛАСИФІКАЦІЯ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: АНАЛІЗ І ПОКРАЩЕННЯ	7
Войтович Діана ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА	8
Данилюк Надія ОБЛІК ДОМОГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ	10
Данилюк Юлія СУЧАСНИЙ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	12
Добринська Юлія ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	15
Зубаль Аліна ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	16
Калушка Валерія ПОНЯТТЯ СОБІВАРТОСТІ ТА ЇЇ ВИДИ	18
Ключук Олександр РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	20
Кузьмич Павло КАЛЬКУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	22
Ласкевич Софія БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВА	23
Левчук Анастасія ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ	24
Мілова Анна РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС	27
Пех Юлія ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ	28
Півнюк Христина КІБЕРБЕЗПЕКА ДАНИХ У СФЕРІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	30
Остапчук Дар'я ОБЛІКОВІ ОЦІНКИ: СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ	32
Рабчевський Максим ОБЛІК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	33
Ярмак Орест ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ – ВИДИ І ЕКОНОМІЧНИЙ	35

СЕКЦІЯ II.

Міжнародний та вітчизняний досвід організації, функціонування та розвитку економічного аналізу та контролю

Гнасюк Валерія АНАЛІЗ РИЗИКІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЬ ЗА НИМИ	37
Канцевич Катерина МЕТОДИКА ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ ЯК СПОСІБ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ	39
Корх Христина ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ	41
Кошіль Анна ФІНАНСОВИЙ МОНИТОРИНГ: СУТЬ І ЙОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	42
Німчук Сніжанна ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗА МСФЗ	44
Петрук Владислав ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ	47
Плоскіна Андріана АНАЛІЗ СТАНУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	50
Стрельцова Валерія ВИЗНАЧЕННЯ ТОЧКИ БЕЗЗБИТКОВОСТІ	52
Януль Аліна ОЦІНКА РИЗИКІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ	55

Секція III.

Сучасні виклики в удосконаленні теорії та практики аудиту

Гнасюк Марія АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	57
Дмитрук Іванна МІЖНАРОДНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	60
Калушка Валерія ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	62
Корець Петро ОЦІНКА СУТТЄВОСТІ У ВНУТРІШНЬОМУ АУДИТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	64
Малофєєв Олександр ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ І АУДИТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	66
Стрельцова Валерія ЗОВНІШНІЙ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В УКРАЇНІ	

Секція IV.

Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

Данилюк Ірина ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОДАТКІВ	71
Коновальчук Аліна ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ ФОП	72
Левчик Вероніка МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ	74
Оніщук Дмитро ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ ПДВ	76

Романюк Катерина КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ БУХГАЛТЕРА: ЗМІНИ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ПОДАТКОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ЩОДО ЄСВ	79
Стрельцова Валерія ФОРМУВАННЯ МЕТОДИКИ ОПОДАТКУВАННЯ В ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСАХ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ	80

Секція V.

Розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту на етапі становлення цифрової економіки

Іщенко Олег РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ НА ЕТАПІ СТАНОВЛЕННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	83
Касян Максим ФОРМИ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТРАДИЦІЙНОЇ ТА ЕЛЕКТРОНОЇ СИСТЕМ	85
Маслій Сергій ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЕКОНОМІЧНОГО СУБ'ЄКТА	86
Федорчук Іванна АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	87

Секція VI.

Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства

Бондар Діана ОБЛІК ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	90
Войтович Віталій ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	91
Гаврилюк Зоряна ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ОБ'ЄКТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	93
Германюк Юлія ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	95
Дмитрук Іванна ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	96
Доротюк Вікторія ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЦІЛЬОВОГО МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСУВАННЯ	99
Кіричук Ірина ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ	101
Кучмін Соломія ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ	103
Літвінчук Микита АМОРТИЗАЦІЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ У ВОЄННИЙ ЧАС	105
Макарчук Богдан ОСОБЛИВОСТІ ВАЛЮТНИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	107
Патута Максим ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	108
Попик Марія ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	111

Тарасюк Олександр ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І ПОДАННЯ ЗВІТУ ПРО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ	113
Федишин Андрій ОБЛІК ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	115

СЕКЦІЯ І

Стан і розвиток бухгалтерського обліку, як науки та практичної діяльності

УДК 657

Бондарук Георгій

*Студент 1 курсу спец. 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподатку*

КЛАСИФІКАЦІЯ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: АНАЛІЗ І ПОКРАЩЕННЯ

Рахунки бухгалтерського обліку є ключовим елементом фінансової звітності компаній, що допомагають відстежувати фінансовий стан підприємства. Класифікація рахунків має велике значення для забезпечення правильного обліку фінансової інформації та допомагає забезпечити її однорідність.

Стівен Зімберг, відомий експерт з бухгалтерського обліку та фінансів. У своїх дослідженнях досліджував теоретичні та практичні аспекти класифікації рахунків бухгалтерського обліку.

Маріянна Сардарян, експерт з бухгалтерського обліку та аудиту. Досліджувала практичні аспекти використання класифікації рахунків бухгалтерського обліку у підприємствах.

Метою даної дослідження є аналіз і покращення класифікації рахунків бухгалтерського обліку з метою підвищення якості та однорідності фінансової звітності.

Аналізуючи існуючу класифікацію рахунків бухгалтерського обліку, можна визначити деякі недоліки, такі як недостатня деталізація або неповна покриття всіх видів діяльності компанії. З метою вдосконалення класифікації було запропоновано додати деталізацію рахунків для окремих видів діяльності підприємств, а також внести зміни до системи кодування рахунків з метою спрощення та зручності використання.

Для проведення дослідження було використано метод аналізу літературних джерел та експертного опитування бухгалтерів та фінансових директорів. Результати дослідження свідчать про необхідність вдосконалення класифікації рахунків бухгалтерського обліку.

Основні групи рахунків бухгалтерського обліку:

1. Активні рахунки - це рахунки, на яких відображається майно, права та інші активи підприємства. Активні рахунки поділяються на основні та оборотні. Основні активи - це ті активи, які призначені для використання виробничої діяльності підприємства тривалий період часу (наприклад, будівлі, машини, транспортні засоби тощо). Оборотні активи - це активи, які призначені для використання виробничої діяльності підприємства на короткий період (наприклад, товари, готівка, банківські вклади тощо).

2. Пасивні рахунки - це рахунки, на яких відображається капітал та зобов'язання підприємства. Пасивні рахунки поділяються на власний капітал та зобов'язання перед кредиторами. Власний капітал - це капітал, який належить власникам підприємства (наприклад, статутний капітал, нерозподілений прибуток тощо). Зобов'язання перед

кредиторами - це зобов'язання підприємства перед банками, постачальниками, покупцями тощо.

3. Витратні рахунки - це рахунки, на яких відображаються витрати підприємства, пов'язані з виробництвом продукції або надан послуг. Витратні рахунки поділяються на загальновитратні та витратні на виробництво.

4. Доходні рахунки - це рахунки, на яких відображаються доходи підприємства, отримані від продажу продукції або надання послуг. Доходні рахунки поділяються на реалізаційні та інші доходні рахунки.

5. Рахунки розрахунків з контрагентами - це рахунки, на яких відображаються розрахунки підприємства з його контрагентами. Рахунки розрахунків з контрагентами поділяються на рахунки дебіторів та кредиторів.

6. Рахунки податків та обов'язкових платежів - це рахунки, на яких відображаються податки та інші обов'язкові платежі, що підлягають сплаті підприємством.

7. Рахунки грошових коштів та еквівалентів - це рахунки, на яких відображається готівка та банківські вклади підприємства.

8. Рахунки інвестицій - це рахунки, на яких відображаються інвестиції підприємства в інші компанії та акції. Усі ці рахунки мають свої номери та найменування, що визначається відповідними нормативними актами. Ведення обліку на цих рахунках дозволяє контролювати фінансову діяльність підприємства та отримувати необхідну інформацію для управління бізнесом. Усі ці рахунки мають свої номери та найменування, що визначається відповідними нормативними актами. Ведення обліку на цих рахунках дозволяє контролювати фінансову діяльність підприємства та отримувати необхідну інформацію для управління бізнесом.

Основним висновком дослідження є те, що покращення класифікації рахунків бухгалтерського обліку може допомогти підвищити якість та однорідність фінансової звітності. Запропоновані зміни до класифікації можуть бути використані компаніями для покращення їх системи бухгалтерського обліку та забезпечення правильної та однорідної фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Зімберг С. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку: теорія та практика. - К.: Видавництво "Книга-друк", 2015. - 200 с.
2. Сардарян М. Практичний досвід використання класифікації рахунків бухгалтерського обліку в підприємствах. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. - 150 с.
3. Інформаційний портал "Бухгалтерський облік та оподаткування" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter.com.ua/classification/> (дата звернення: 01.05.2023).

УДК 004.8

Войтович Діана

Студентка спец. 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Факультет економіки та управління

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник Садовська І. Б.

д. е. н., професор кафедри обліку і оподаткування

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Штучний інтелект є широко використовуваним в сучасному світі, тому тема є дуже актуальною. В наш час, коли велика кількість компаній використовують бухгалтерський облік для відстеження своїх фінансів та фінансових операцій, ефективна організація підприємства залежить від ефективного використання часу та ресурсів. За допомогою

штучного інтелекту можна автоматизувати багато процесів, які займають значну кількість часу та зусиль бухгалтерів, такі як облік податків, зарплат, фактури тощо. Крім того, за допомогою аналізу даних за допомогою інструментів штучного інтелекту можна отримати більш точну та повну інформацію про фінансовий стан підприємства, що дозволить приймати кращі управлінські рішення. Також штучний інтелект може допомогти у попередженні та виявленні фінансових шахрайств та зловживань, що дозволить зменшити ризики для підприємства та підвищити рівень довіри від клієнтів та партнерів.

Штучний інтелект (ШІ) - це галузь науки, яка вивчає, як комп'ютери можуть імітувати людський інтелект та здійснювати завдання, які зазвичай пов'язані з когнітивними функціями людини, такими як розуміння мови, сприйняття зображень, розпізнавання голосу, прийняття рішень тощо.

Штучний інтелект використовується в різних галузях, включаючи медицину, фінанси, автомобільну промисловість, маркетинг, науку та технології.

До складу систем штучного інтелекту можуть входити алгоритми машинного навчання, нейронні мережі, генетичні алгоритми та інші методи, що дозволяють комп'ютерам аналізувати та використовувати великі обсяги даних.

В бухгалтерському обліку підприємств, ШІ може використовуватися для автоматизації багатьох процесів, що дозволить підприємствам зменшити витрати на оплату робочої сили та знизити ризик помилок. Крім того, за допомогою ШІ можна здійснювати аналіз фінансових даних, що дозволяє виявляти тенденції та здійснювати прогнозування.

Штучний інтелект може автоматизувати наступні процеси в бухгалтерському обліку підприємства:

1. Обробку фінансових даних: ШІ може збирати, обробляти та аналізувати фінансові дані, такі як доходи, витрати та інші фінансові показники, що може значно зменшити час, витрачений на ведення обліку та підготовку звітності.
2. Розпізнавання документів: ШІ може розпізнавати документи, такі як рахунки-фактури, квитанції та інші документи, що вводяться в систему, та автоматично виконувати відповідні фінансові та бухгалтерські операції.
3. Контроль за податковими платежами: ШІ може автоматично перевіряти та контролювати оплату податків та інших обов'язкових платежів, що забезпечує вчасну оплату та дозволяє уникнути штрафів та інших санкцій.
4. Аналіз фінансових даних: ШІ може проводити аналіз фінансових даних, таких як звіти про прибуток та збиток, баланси та інші показники, що дозволяє виявляти тенденції та здійснювати прогнозування.
5. Оптимізація бюджету: ШІ може допомогти підприємству оптимізувати свій бюджет, шляхом аналізу даних та виявлення областей, де можна зменшити витрати та збільшити прибуток.

Штучний інтелект має багато різних видів та застосувань, проте деякі з них найбільш підходять для бухгалтерського обліку, як, наприклад, такі види ШІ:

1. Машинне навчання: Цей вид ШІ використовується для аналізу фінансових даних, розпізнавання образів та роботи з даними, що дає змогу швидко та ефективно обробляти великі обсяги інформації. Машинне навчання також може використовуватися для прогнозування та аналізу фінансових ризиків.
2. Обробка природної мови: Цей вид ШІ дозволяє обробляти та аналізувати тексти в різних мовах, що дає змогу автоматизувати роботу з текстовою інформацією, такою як рахунки-фактури та інші документи.
3. Робота з даними: ШІ може допомогти в обробці та аналізі даних, що дозволяє підприємству збирати та зберігати дані, проводити аналіз та використовувати дані для прийняття рішень.

4. Автоматична обробка документів: Цей вид ШІ дозволяє автоматизувати процес розпізнавання документів та виконання відповідних бухгалтерських операцій, таких як внесення даних в систему та формування звітності.
5. Розпізнавання образів: ШІ може використовуватися для розпізнавання образів, таких як фотографії, зображення та інші графічні елементи, що дозволяє ефективно робити фотофіксацію документів та забезпечувати якість обробки.

Досліджуючи та аналізуючи дані, що подають спеціалісти в сфері інформаційних технологій, можна зробити висновок, що є перспективи створення нових штучних інтелектуальних систем (ШІ), які будуть спеціалізовані виключно на бухгалтерському обліку. Оскільки бухгалтерський облік має свої особливості та вимоги, то спеціалізовані ШІ, володіючи спеціалізованими даними в цій сфері зможуть допомогти забезпечити більш точну та ефективну обробку даних.

Наприклад, ШІ можуть бути розроблені з урахуванням специфіки різних видів операцій, які відбуваються в бухгалтерському обліку, таких як облік заборгованості, облік змін в капіталі та інші. Також, спеціалізовані ШІ можуть бути розроблені з урахуванням вимог законодавства та регулювання в області бухгалтерського обліку, що дозволить забезпечити відповідність звітності та дотримання вимог стандартів. Крім того, створення спеціалізованих ШІ може допомогти забезпечити більш точний та швидкий аналіз фінансових даних, що є важливим для прийняття рішень в бухгалтерському обліку.

Отже, сфера бухгалтерського обліку йде в ногу з новітніми технологіями та невпинно розвивається і штучний інтелект відіграє важливу роль в удосконаленні даної системи.

Список використаної літератури

1. Попівняк Ю. М. Перетворення методу бухгалтерського обліку в епоху розвитку цифрових технологій. *«Інтернаука»*. Серія: *«Економічні науки»*. 2020. №8 (40). С. 43-52. ” <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-8>
2. Лемішовська О. С. Бухгалтерський облік в умовах впровадження інформаційних технологій і систем. *«Економіка та суспільство»*. 2022. №44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-23>

УДК 657

Данилюк Надія

*студентка 1 курсу спец. 075 Маркетинг,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування.*

ОБЛІК ДОМОГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Актуальність проблеми. В сучасній економіці домогосподарства відіграють провідну роль. Актуальність теми дослідження полягає в тому, що витрати інколи стають набагато більшими за доходи, при цьому ми цього не помічаємо. З роками кошик придбаного стає все легшим на ту ж саму суму. При цьому завжди існує закономірність: чим більш розвинута економіка тієї чи іншої країни, тим менша частка валового внутрішнього продукту виробляється домогосподарствами і тим більше вони орієнтовані на споживання.

В умовах сучасної економіки України домогосподарства мають значення як споживачі товарів і послуг. В умовах нерозвиненої та структурно деформованої економіки виробнича активність домогосподарств є джерелом самозайнятості і сприяє відтворенню робочої сили. Економічна криза, в якій знаходиться економіка України з 2008 року, негативно вплинула на фінансовий стан більшості домогосподарств. Відбулося різке зниження купівельної спроможності населення

Мета дослідження. Дослідження ситуації, розробка пропозицій щодо підвищення рівня життя населення нашої держави. Для вирішення цієї проблеми нам потрібно вести облік нашого домогосподарства, наші витрати та доходи, а також для видимого результату витрачати згідно плану та створити собі “подушку” з певної кількості коштів для непередбачуваних витрат.

Відповідно до поставленої мети було сформовано такі завдання:

- 1) Порівняти витрату грошей раніше та після запропонованої ідеї;
- 2) Проаналізувати структуру домогосподарства з обліком;
- 3) Зрозуміти актуальність проблеми сьогодні, як багато домогосподарств користується обліком зараз.

Об’єктом дослідження є діяльність облікового домогосподарства в Україні.

Теоретична цінність значущість отриманих результатів полягає в тому, що це допомагає правильно витрачати кошти, та мати заощадження на подальші витрати. Перевірити це можна на практиці в житті.

Структура витрат домогосподарств є одним із найважливіших показників розвиненості економіки країни. В нерозвинених країнах населення витрачає більшу частину своїх доходів на продукти харчування, в розвинених економіках ця частка не перевищує 20-25 %.

Очевидно, що фінансова діяльність домогосподарств України, окрім здійснення витрат, передбачає і отримання доходів.

Для реалізації такої стратегії, на мою думку, потрібно здійснити наступні кроки:

1. Ввести облік в теперішні домогосподарства України, для забезпечення безбечного використання грошей.
2. Навчити правильно користуватись бухгалтерським обліком українців, для правильного користування та розподілення бюджету.

Висновок. Домогосподарства є однією з найважливіших економічних категорій. У дослідженні нами було проведено низку досліджень та аналізів витрат та доходів домогосподарств в Україні та що буде, якщо ввести облік у домогосподарство. Проблема надмірного використання власного бюджету та необізнаність у обліку є актуальною у цей час майже для кожного, що знижує економіку нашої країни, що є дуже погано. Тому краще оцінюйте свої можливості відштовхуючись від ваших доходів та вивчайте облік - це вам знадобиться. Витрачайте свої кошти правильно. Застосовуйте наведені приклади на практиці у житті.

Структура сукупних витрат

(за результатами вибіркового обстеження умов життя домогосподарств)

	2018	2019	2020	2021
Сукупні витрати в середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство, грн.	6792,6	8736,2	7523,9	9661,7
Структура сукупних витрат домогосподарств				
Споживчі сукупні витрати	95,5	94,6	95,4	94,1
продукти харчування та безалкогольні напої	54,1	53,6	53,2	50,1
алкогольні напої, тютюнові вироби	2,8	3,6	3,5	2,6
непродовольчі товари та послуги	38,6	37,4	38,7	41,4
в тому числі				
одяг і взуття	8,3	8,1	7,2	7,1
житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	14,4	13,6	15,4	14,1
предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	2,1	2,1	1,9	2,8
охорона здоров'я	3,6	2,9	3,7	3,3

транспорт	1,7	2,7	2,4	3,1
зв'язок	2,8	2,6	3,8	3,8
відпочинок і культура	0,9	0,7	0,6	1,1
освіта	0,9	0,5	0,4	1,1
ресторани та готелі	1,4	2,0	0,6	1,7
різні товари і послуги	2,5	2,2	2,7	3,3
Неспоживчі сукупні витрати	4,5	5,4	4,6	5,9
<i>Довідково: оплата житла, комунальних продуктів та послуг</i>	13,4	12,1	13,8	13,2

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 року №246. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення:08.05.2023)
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку URL: (дата звернення:08.05.2023).

УДК 657

Данилюк Юлія

*студентка I курсу спец. 073 Менеджмент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування.*

СУЧАСНИЙ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Після проголошення Україною незалежності виникла гостра потреба у тісному економічному співробітництві з розвиненими країнами, у вирішенні проблеми адаптації вітчизняного обліку та звітності до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Економічна ситуація, що склалася у період становлення незалежності України та входження її у світову спільноту, потребувала значних структурних змін та обумовила закономірну модернізацію системи бухгалтерського обліку відповідно до вимог міжнародних стандартів. Тому бухгалтерський облік в Україні на даному етапі стрімко розвивається та набуває світового рівня, адже це необхідно для становлення сильної держави.

Питання розвитку бухгалтерського обліку в Україні досліджувалися у працях таких науковців, як: Ф.Ф. Бутинець, М.Г. Чумаченко, Є.В. Мних, В.Є. Швець, І.Й. Яремко, О.С. Лемішовська, М.В. Корягін, П.О. Куцик, Н.М. Малюга, М.С. Пушкар, М.Я. Остапюк, М.Р. Лучко, Й.Я. Даньків, Н.В. Ярошовець та ін. Також багато сучасних економістів, аудиторів, бухгалтерів, підприємців розвивають сферу бухгалтерського обліку, адже він є невід'ємною і дуже потрібною частиною функціонування бізнесу.

Мета дослідження полягає у визначенні особливостей розвитку та удосконалення бухгалтерського обліку. Також визначення проблем та подальших перспектив розвитку бухгалтерського обліку.

Ведення бухгалтерського обліку в Україні регулюється Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Цим Законом передбачено застосування Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (ПСБО) та затвердженого Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. У ряді випадків, підприємство самостійно

визначає доцільність застосування Міжнародних Стандартів Фінансової Звітності (крім випадків, коли застосування МСФЗ визначено законодавчо) [1].

Не дивлячись на схожість концептуальних основ бухгалтерського обліку в Україні з Міжнародними стандартами фінансової звітності, дані української фінансової звітності, складеної за українськими стандартами бухгалтерського обліку (ПСБО) істотно відрізняються.

Насамперед, відмінності фінансових даних та управлінської інформації пов'язані з тим, що дані бухгалтерського обліку покладені в основу податкового обліку та звітності підприємства. Таким чином, істотний вплив на бухгалтерський облік в Україні мають різні постійно мінливі думки податкових органів. Фактично з часів здобуття Україною незалежності основною функцією бухгалтерського обліку в Україні є фіскальна, і юридична форма незмінно має перевагу над економічною сутністю.

Таке застосування українських Положень (стандартів) бухгалтерського обліку не дозволяють виробити правильне судження про діяльність підприємства в цілому. Фактично в обліковій або звітній інформації підприємств мають місце пропуски, що змінюють її смисл, а у деяких випадках і представлені бухгалтерські дані є неправдиві, що робить звітність дезорієнтуючою і недосконалою. Облікова методологія допускає невизначеність і неясність, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності внаслідок цього стає залежним від трактування (тлумачень) окремих бухгалтерів і державних органів.

Більше того, фінансова звітність, підготовлена за українськими стандартами і фінансова звітність, підготовлена відповідно до МСФЗ (або будь-яких загальноприйнятих бухгалтерських принципів) зовні досить схожі. Проте, слід взяти до уваги, що особливості складання фінансової звітності в Україні і фактична відсутність приміток в переважних випадках вводять користувачів фінансової звітності в оману [2, с. 53].

Ситуацію ускладнює відсутність законодавчо встановленого обов'язкового аудиту фінансової звітності для більшості непублічних компаній в Україні, наприклад, для участі в державних тендерах, отримання державних позик чи гарантій тощо.

Існує три ключові проблеми ведення бухгалтерського обліку в Україні, які таким методом не дозволяють перейти на МСФЗ:

- прив'язка положень Податкового Кодексу України до даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності, незалежно від використовуваних стандартів (українські власники і бухгалтери не готові в умовах особливостей українського адміністрування податків до прозорості фінансової звітності; проблеми, які будуть очікувати тих небагатьох сміливців, які в бухгалтерському обліку підприємства почнуть класифікувати операції "по суті", а "не по формі" складно недооцінити);
- єдиний замовник і зовнішній користувач цієї "міжнародної" фінансової звітності - держава (фондового ринку як не було, так і немає, так і не передбачається; закону на зразок американського SOX - відповідно немає; банки керуються якимись власними міркуваннями при видачі кредитів, і їх логіку зрозуміти не уявляється можливим);
- менталітет і професійний досвід українських бухгалтерів в більшості випадків не відповідає поставленому завданню (необхідно визнати, що в Україні в більшості випадків весь бухгалтерський облік зводиться лише до підрахунку податків; економічну ефективність бізнесу, т.зв. "управлінський облік" здійснюють власники безпосередньо (на невеликих підприємствах) або інші фахівці, найчастіше без "українсько-бухгалтерської" освіти та досвіду) [2, с. 34].

Тобто в принципі Україну, в умовах непрозорих правил ведення бізнесу, тотальної корупції при державних закупівлях та використанні різних податкових схем, очікує перехід від українських стандартів бухгалтерського обліку до українсько-"міжнародних" стандартів, що в принципі повністю відповідає поточному положенню справ (ПСБО) і ні на що не

вплине ні в кращу, ні в гіршу сторону (за винятком одноразових витрат на "перехід в нікуди" та подальшу підтримку цього, достатньо складного та недешевого обліку).

Україна, як і жодна країна світу не спроможна розвиватися ізольовано. Перш за все, це пов'язано з необхідністю активного розвитку міжнародних економічних зв'язків, кредитуванням та інвестуванням фінансової діяльності.

На сучасному етапі міжнародної інтеграції у сфері економіки звертається увага до проблеми уніфікації бухгалтерського обліку та статистики. Нині відомі два основні підходи до розв'язання цієї проблеми: гармонізація і стандартизація.

Гармонізація обліку передбачає певну відповідність і злагодженість, дотримання принципів ведення бухгалтерського обліку і статистики, складання звітності групою країн або їх об'єднаннями, наприклад, країнами ЄС. Це передбачає поєднання і взаємну відповідність дотримання законодавств країн щодо регулювання бухгалтерського обліку і статистики, існування в кожній країні власної моделі організації обліку й системи стандартів. Головне завдання гармонізації полягає в тому, щоб вони істотно не відрізнялися від аналогічних стандартів у інших країнах — членах співдружності [3, с. 54-55]

Стандартизація сприятиме глобалізації облікової політики, принципів і стандартів бухгалтерського обліку на міжнародному рівні, яку проводить Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО). МСФЗ розширюють можливості керівництва з питань управління організацією і надають значні переваги перед конкурентами. У суб'єктів, які складають звітність за МСФЗ, значно зростає можливість залучити додаткові джерела капіталу та знайти партнерів по бізнесу, які допоможуть забезпечити економічне зростання і процвітання бізнесу. Суб'єкти, що використовують МСФЗ, мають доступ до інформації про фінансовий стан потенційних партнерів, що розширює можливості вибору [3, с. 45-48].

Таким чином можна зробити висновок, що рішення про зміни в бухгалтерському обліку повинні прийматися з урахуванням його ролі в суспільному житті країни з урахуванням поточних і перспективних завдань. Враховуючи історичні, соціальні та економічні особливості розвитку України, доцільним є запровадження державного регулювання і встановлення єдиних методологічних засад обліку. В той же час такі заходи повинні будуватися на оновлених основах — через чітке дотримання всіма суб'єктами господарювання вимог нормативних актів, що формують українську систему бухгалтерського законодавства. Сьогодні необхідна інституційна перебудова системи регулювання бухгалтерського обліку та звітності, де держава буде відігравати провідну роль за активної участі професійних громадських бухгалтерських організацій.

Список використаних джерел

1. Закон України: Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 1999, № 40, ст.365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення : 09.05.2023).
2. Сторожук Т.М., Занько Б.М., Колісник О.П. та ін. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: монографія. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 256 с.
3. Плиса В. Й., Плиса З. П. Бухгалтерський облік: підручник. Київ: Львів Видавництво ННБК „АТБ”. 2020. 414 с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/Plysa-V.Y.-Plysa-Z.P.-Bukhhalterskyi-oblik-Pidruchnyk.-Lviv.-NNKV-ATB-2020.pdf> (дата звернення : 09.05.2023).

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Вступ. Праця являє собою процес цілеспрямованої діяльності людини і є важливим елементом виробничого процесу. Тому чітка організація обліку праці та її оплати має важливе значення. Відповідно до Закону України «Про оплату праці» під заробітною платою розуміють винагороду, обчислену, зазвичай, в грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану роботу або надані послуги.

Актуальність теми дослідження. Розвиток подій які сьогодні відбуваються в нашій країні, призводять до змін у різних сферах діяльності: політичній, екологічних, економічних тощо. Все що відбувається обов'язково матиме певний вплив у майбутньому. Всі процеси розвиваються у певній мірі повільно. Одночасно надто повільно розвиваються ринкові важелі господарювання на мікрорівні: заробітна плата, соціальна допомога, трансферти. Так, у 2004 році у структурі доходів населення заробітна плата складала лише 42,3%. Значна частина їх формувалася у формі соціальної допомоги та інших поточних трансфертів (38,5%), що не мають суттєвого стимулюючого ефекту.

На сьогодні існує багато науковців, які досліджують рівень заробітної плати, її основні проблеми та шляхи щодо покращення соціально-економічного становища суспільства. Серед робіт вітчизняних економістів найбільш суттєвими є дослідження О. Бленди, М. Іванечка, М. Лібанової, С. Лісогор, Г. Лопушняка тощо. За концепцією В. Петті зарплата є грошовим виразом «мінімуму засобів існування».

А. Сміт у книзі «Дослідження про природу та причини багатства народів» (1776 р.) зазначав, що людина завжди повинна мати можливість існувати своєю працею, і її заробітна плата повинна щонайменше бути достатньою для її існування. К. Маркс розробив теорію заробітної плати як грошового виразу вартості і ціни робочої сили, тобто робітник продає не працю, а робочу силу (здатність до праці).

Метою даного дослідження є висвітлення певних факторів значень заробітної плати, як одної з основних винагород праці людини.

Виклад основного матеріалу. В економічній літературі, наукових дослідженнях і публікаціях останніх років переважає односторонній підхід до аналізу впливу заробітної плати на мотивацію трудової діяльності, тільки через її постійне підвищення. Розглядаючи саме визначення зарплатні виокремлено декілька підходів: трудовий дохід працівника; винагорода за працю; елемент витрат на виробництво; елемент ринку праці.

Заробітну плату, як економічну категорію, кожна з провідних економічних шкіл трактує по-різному. За сучасною неокласичною політичною економією заробітна плата або ставка заробітної плати – це ціна, яку платять за використання праці. Ця теорія ґрунтується на теорії граничної продуктивності, яка вперше була сформульована американським економістом Дж. Б. Кларком у науковій праці «Розподіл багатства». Суть цієї неокласичної теорії виражається старою істиною: від кожного – за здібностями, кожному – за працею. Неокласична теорія має низку недоліків і не дає відповіді, чому за тієї самої продуктивності праці існують дуже великі відмінності між країнами в диференціації оплати праці?

Карл Маркс, на відміну від класиків політичної економії вважав, що заробітна плата «...є перетвореною формою вартості, або ціни робочої сили. У свою чергу, у вартості робочої сили представлена така кількість уречевленої суспільної праці, яка містить частину, наприклад половину, для суспільної середньої праці, тобто потрібна лише половина

робочого дня для щоденного виробництва робочої сили. Інша частина виступає як неоплачена і у вигляді додаткової вартості її присвоюється капіталістом».

Слід зазначити, що відповідно до Закону України «Про оплату праці», який був прийнятий у 1997 році, заробітна плата – це винагорода обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану роботу. Вона як економічна категорія розвинутих товарно-ринкових відносин виражає вартість товару робоча сила і оплату за працю, за витрати і результати її, що визнані ринком. При цьому під результатом праці слід розуміти її граничний продукт.

Висновки. Отже, розглядаючи заробітну плату як економічну категорію, варто зазначити, що вона є поняттям різноманітним. Напевно, не існує єдиної правильної теорії. Її роль у економіці країни надзвичайно важливою, оскільки вона майже прямо залежна від її стану. Постійні зміни в економічній системі країни досить значно впливають на розмір заробітної плати. Потребує адаптації до умов України міжнародний досвід оплати праці на основі введення: систем контролю денного виробітку; систем оплати з урахуванням підвищення кваліфікації та знань, заслуг; емпіричних систем заробітної плати.

Список використаних джерел:

1. В.Й.Плиса. *Бухгалтерський облік*. 2-ге вид. Львів : ННБК „АТБ”, 2020. 440 с.
2. В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. *Бухгалтерський облік: навчальний посібник*. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. 388 с.

УДК 652

Зубаль Аліна

*бакалавр спец. 073 Менеджмент та адміністрування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І.Б. д.е.н.,
завідувач кафедри обліку і оподаткування*

ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Для успішного функціонування підприємства важливо мати якісну, достовірну, повну та неупереджену інформацію про зміни у зовнішньому середовищі та внутрішньому стані компанії. Внутрішня інформаційна система повинна задовольняти потреби всіх зацікавлених сторін щодо обґрунтування та прийняття необхідних управлінських рішень. Одним з основних джерел інформації для зовнішніх та внутрішніх користувачів є фінансова звітність.

Фінансова звітність є завершальним етапом фінансового обліку. Показники звітності є важливим інструментом для моніторингу фінансової діяльності підприємств та її аналізу для прийняття рішень на різних рівнях управління. Вищі організації використовують звітність для контролю за діяльністю підлеглих підприємств, виявлення недоліків у роботі та управління. Фінансова звітність також використовується науковими установами для вивчення динаміки та тенденцій розвитку галузей, факторного аналізу та написання наукових пропозицій. На підприємствах звітність використовується для контролю за виконанням планів, аналізу господарської діяльності, формування стратегічних планів і прийняття рішень.

Неправильність фінансової звітності може призвести до неправильних рішень, як з боку зовнішніх користувачів інформації, так і внутрішніх менеджерів і керівників на різних рівнях підприємства. У цілому це може знизити ефективність діяльності підприємств та їх прибутковість.

Таким чином, якість фінансової звітності безпосередньо впливає на якість управлінських рішень, як тактичних, так і стратегічних, а також на ефективність діяльності окремого підприємства і в цілому на рівень економічного розвитку країни.

Видатні українські вчені та науковці займалися розробкою методик та технік складання фінансової звітності, її аналізу та контролю основних показників. Серед них можна згадати Бачинського В.І., Бутинця Ф.Ф., Валуєва Б.І., Веригу Ю.А., Голова С.Ф., Кузьмінського А.М., Куцика П.О., Рудницького Б.С., Сопка В.В., Чумаченка М.Г. та інших.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 1, бухгалтерська звітність - це звітність, яка складається на основі даних бухгалтерського обліку, з метою задоволення потреб різних користувачів. Фінансова звітність, згідно з цим положенням складається з: балансу (звіту про фінансовий стан) (далі - баланс), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (далі - звіт про фінансові результати), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності [1].

Згідно із Законом “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” виділяють наступні якісні характеристики фінансової звітності:

- зрозумілість та адекватність тлумачення;
- достовірність;
- зіставність;
- доречність;
- доступність [2].

Фінансова звітність повинна містити інформацію, яка є зрозумілою та корисною для її користувачів, при умові, що вони мають достатні знання та інтерес до отримання цієї інформації. Інформація має бути чіткою та однозначною для того, щоб забезпечити правильне розуміння та прийняття рішень на основі неї.

Фінансова звітність має містити тільки необхідну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами. Ця інформація повинна бути чіткою, зрозумілою та вчасною, щоб дозволити користувачам оцінити минулі, поточні та майбутні події, підтвердити або скорегувати їх попередні оцінки.

Фінансова звітність має містити лише вірогідну та точну інформацію, яка не містить помилок та перекручень, що можуть спотворити розуміння користувачами та вплинути на їхні рішення, пов'язані з підприємством.

Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів:

- автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства;
- безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;
- періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;
- історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;
- нарахування, згідно з яким доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення незалежно від часу надходження або сплати грошових коштів (грошей);
- повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;
- послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;

- обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;
 - превалювання сутності над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;
 - єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці [1].
- Інформація в фінансовій звітності повинна бути обмеженою наступними принципами:
- оптимальний баланс між затратами та прибутками;
 - принцип обережності (консерватизму), який вимагає, щоб звітні документи не мали завищеної оцінки активів та прибутку, або заниженої оцінки зобов'язань;
 - конфіденційність, яка вимагає, щоб фінансова звітність не містила даних, які можуть шкодити конкурентним позиціям підприємства. Ця вимога стосується публічної інформації про підприємство.

В сучасних умовах економічної діяльності формування фінансової звітності суб'єктів господарювання стає все більш складним завданням. Це пов'язано з різними вимогами, які пред'являються до фінансової звітності різними користувачами залежно від їх потреб. Важливою передумовою для задоволення вимог є достовірність фінансової звітності, тобто правильне відображення у ній даних бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 7 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

УДК 657.47

Калушка Валерія

*бакалавр спец. 071 Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Шматковська Т.О., к.е.н.,
доцент кафедри обліку і оподаткування*

ПОНЯТТЯ СОБІВАРТОСТІ ТА ЇЇ ВИДИ

Собівартість є важливим економічним показником для багатьох підприємств. Вона визначається витратами на виробництво товарів або надання послуг і є основою для встановлення цін на продукцію. Розуміння поняття собівартості та її видів є необхідним для ефективного управління витратами та прибутком підприємства. Собівартість складається з прямих і непрямих витрат. Прямі витрати пов'язані безпосередньо з виробництвом товарів або наданням послуг і можуть бути безпосередньо віднесені до конкретної продукції. Непрямі витрати включають загальні витрати, які не можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного виробничого процесу. Вони включають адміністративні витрати, витрати на утримання обладнання та інфраструктури, витрати на рекламу та маркетинг, а також загальновиробничі витрати.

Пряма собівартість включає тільки прямі витрати, пов'язані з конкретним виробничим процесом або продуктом. Це можуть бути витрати на сировину, матеріали, працю прямих виробничих робітників та інші прямі витрати, які безпосередньо відносяться до виготовлення

продукту. Пряма собівартість може бути розрахована досить просто, оскільки вона базується на конкретних витратах, які можна відслідковувати безпосередньо до продукції.

Непряма собівартість включає непрямі витрати, які не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного виробничого процесу або продукту. Це можуть бути витрати на загальне утримання підприємства, витрати на адміністративний персонал, витрати на обслуговування та ремонт обладнання, а також витрати на маркетинг і рекламу. Розрахунок непрямой собівартості вимагає використання методів розподілу витрат, таких як ключові показники, процентне відношення або методи розподілу на основі виробничої потужності.

Повна собівартість включає як прямі, так і непрямі витрати, пов'язані з виробництвом продукції або наданням послуг. Вона дає повну картину про загальні витрати, які необхідні для виготовлення продукту або надання послуги. Розрахунок повної собівартості включає обчислення як прямих витрат, так і непрямих витрат і дозволяє підприємству встановити точну вартість своєї продукції.

Цехова собівартість виникає в межах окремого цеху та включає витрати на сировину, матеріали, оплату праці та експлуатацію верстатів. Виробнича собівартість охоплює витрати як цехові, так і загальногосподарські, а також втрати від браку. Повна собівартість включає в себе виробничу собівартість випущених виробів, а також витрати на їх реалізацію.

Залежно від цілей знаходження, можна виділити планову, проектну та фактичну собівартості. Планова собівартість розраховується на певний період відповідно до планових показників, враховуючи норми використання ресурсів. Проектна собівартість застосовується при впровадженні нового обладнання або розробці нових проектів для оцінки їх ефективності. Фактична собівартість визначається на основі даних за минулий період, порівнюючи заплановані та фактичні результати і необхідна для прийняття управлінських рішень щодо можливого зниження собівартості.

Одним з важливих показників є гранична собівартість. Вона визначає витрати на виробництво одиниці продукції, при яких досягається оптимальна прибутковість. Аналізуючи граничну собівартість, підприємство може визначити оптимальну цінову політику та зробити рішення про виробництво додаткових одиниць продукції або зниження обсягів виробництва.

Собівартість має практичне застосування в різних галузях бізнесу. У виробничій сфері розрахунок собівартості допомагає встановити оптимальну ціну продукції, контролювати витрати на матеріали та ресурси, аналізувати ефективність виробничих процесів і визначати маржинальну прибутковість. В роздрібній торгівлі розрахунок собівартості допомагає встановити оптимальну роздрібну ціну товару, враховуючи витрати на закупівлю, транспортування, зберігання та маржу. Вона також допомагає визначити прибутковість конкретних товарів та аналізувати ефективність торгових точок. У сфері послуг розрахунок собівартості є важливим для встановлення конкурентоспроможних цін на послуги, враховуючи витрати на ресурси, працю персоналу, обладнання та інші операційні витрати, допомагає визначити рентабельність конкретних послуг та планувати бізнес-процеси. Собівартість використовується для управління витратами підприємства, де аналізуються різні компоненти собівартості, такі як сировина, праця, енергія, транспортні витрати тощо. Це дозволяє виявити можливості зниження витрат, виявити неефективність та раціоналізувати бізнес-процеси. Для ефективного управління ресурсами необхідно систематично аналізувати собівартість. Основні висновки з такого аналізу можуть бути наступними:

1. Виявлення складових витрат: Аналіз собівартості допомагає ідентифікувати всі складові витрат, що включаються в процес виробництва або надання послуг. Це дозволяє підприємствам краще розуміти, які елементи сприяють зростанню собівартості і які можуть бути оптимізовані.

2. Управління виробничими процесами: Аналіз собівартості надає уявлення про витрати, пов'язані з різними етапами виробництва. Це дає змогу підприємствам шукати можливості для оптимізації процесів, зниження витрат та підвищення продуктивності.

3. Прийняття управлінських рішень: Інформація про собівартість є важливим фактором при прийнятті управлінських рішень, таких як встановлення цін на продукцію, прийняття рішень про розширення виробництва або впровадження нових продуктів. Аналіз собівартості допомагає зрозуміти вплив таких рішень на прибутковість підприємства та конкурентоспроможність на ринку.

4. Контроль витрат: Використання собівартості дозволяє підприємствам здійснювати контроль за витратами на різних етапах виробництва. Це допомагає уникати зайвих витрат, виявляти області, де можна здійснити економію, і підтримувати фінансову стабільність підприємства.

Важливо враховувати, що кожен вид собівартості має свої особливості і застосовується в певних ситуаціях. Вибір конкретного виду собівартості залежить від цілей аналізу і управління, а також від особливостей підприємства та його галузі. Врахування собівартості є важливим елементом успішного ведення бізнесу у будь-якій галузі. Вона допомагає підприємствам контролювати витрати, приймати обґрунтовані управлінські рішення і забезпечувати конкурентоспроможність на ринку. Тому розуміння поняття собівартості та її видів допомагає підприємствам ефективно управляти своїми ресурсами, витратами і прибутками. Це важливий елемент успіху і стійкості підприємства, оскільки дозволяє забезпечити оптимальне використання ресурсів і максимізувати прибуток. Крім того, аналіз собівартості допомагає визначити цінову політику, виявляти джерела втрат і ефективності виробництва.

Список використаних джерел

1.Конотопський А. Собівартість - що це таке + огляд всіх видів, способи і приклади розрахунку – itstatti.in.ua. *IT статті - інформаційний блог* URL: <https://itstatti.in.ua/18-biznes/667-sobivartist.html#h3-yaki-buvaiut-vydy sobivartosti> (дата звернення: 11.05.2023).

2.Рибак І., Гут Л. Собівартість продукції як важливий показник ефективності роботи підприємства. *Логос. мистецтво наукової думки*. 2020. № 9. С. 17–20. URL: <https://doi.org/10.36074/2617-7064.09.003> (дата звернення: 11.05.2023).

3.Данилевська О. Е. Собівартість продукції та резерви її зниження на підприємстві. 2015. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4104> (дата звернення: 11.05.2023).

УДК 657

Ключук Олександр

*Студент 1 курсу спец. 072 Фінанси, банківська справа та страхування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І.Б., д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування*

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний бізнес потребує не тільки ефективного виробництва та збуту продукції, але й стратегічного планування та розумного використання ресурсів. Для досягнення стратегічних цілей підприємство має мати в своєму розпорядженні надійну та вчасну фінансову інформацію. У цьому процесі надзвичайно важливу роль відіграє бухгалтерський облік, який є основним джерелом фінансової інформації про діяльність підприємства. При високій конкуренції на ринку та швидкому темпі змін у суспільстві та економіці, ефективне ведення

бухгалтерського обліку стає однією з ключових умов успіху підприємства. Вірне формування та реалізація стратегії підприємства залежить від точності та своєчасності фінансової інформації, що надходить з бухгалтерського обліку. При цьому, розуміння ролі бухгалтерського обліку в процесі стратегічного планування та управління є ключовим для успішної діяльності підприємства.

Бухгалтерський облік - процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.[1]

Бухгалтерський облік є однією з ключових складових фінансової системи підприємства, яка дозволяє вести облік всіх фінансових операцій, формувати фінансову звітність та аналізувати фінансовий стан підприємства. Одним з головних завдань бухгалтерського обліку є забезпечення інформації для прийняття управлінських рішень на основі обґрунтованої та достовірної інформації. [2]

Роль бухгалтерського обліку в формуванні та реалізації стратегії підприємства полягає в тому, що цей вид обліку надає можливість стежити за реалізацією стратегічних цілей та планів підприємства, що забезпечує його стійкість та успішність на ринку. Бухгалтерський облік допомагає визначити фінансові можливості підприємства, з'ясувати, які ресурси потрібні для досягнення стратегічних цілей та які засоби збереження можуть бути застосовані для зменшення витрат. [3]

Бухгалтерський облік надає інформацію про виробничу діяльність підприємства, аналізуючи показники виробництва, продажів, обігу засобів, вартості продукції та послуг, операцій з персоналом, та інші фактори, що можуть впливати на фінансовий стан підприємства. Завдяки цьому, бухгалтерський облік допомагає визначити потрібні зміни в стратегії підприємства та підвищити ефективність його діяльності.

Іншим важливим аспектом ролі бухгалтерського обліку є визначення фінансових ризиків підприємства, що допомагає забезпечити його фінансову стійкість та відповідати вимогам ринку. Бухгалтерський облік дозволяє проводити аналіз фінансової діяльності підприємства, з'ясовуючи фінансові результати його діяльності та можливі ризики, що виникають при реалізації стратегії. [4]

Крім того, бухгалтерський облік забезпечує збереження відомостей про всі фінансові операції підприємства, що дає можливість управляти фінансовими ресурсами та планувати їх використання відповідно до стратегічних цілей.

Отже, роль бухгалтерського обліку в формуванні та реалізації стратегії підприємства є невід'ємною та необхідною для забезпечення успішної діяльності підприємства на ринку. Бухгалтерський облік надає інформацію для прийняття управлінських рішень на основі об'єктивної та достовірної інформації, допомагає визначити фінансові можливості та ризики підприємства, а також забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів. Завдяки бухгалтерському обліку підприємство може оптимізувати витрати та ефективно використовувати ресурси, що забезпечить його успішне функціонування в довгостроковій перспективі.

Список використаної літератури :

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Вебсайт. URL: <https://www.spfu.gov.ua/ua/documents/1041.html>
2. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством. Вебсайт. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/6774/1/buxgalterskyj_oblik.pdf
3. Облік та контроль у системі стратегічного управління. Вебсайт. URL: <https://buklib.net/books/29179/>
4. Стратегічне управління підприємством і бухгалтерський облік. Вебсайт. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/5916/184%20-%20191.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

УДК 651

Кузьмич Павло

*Студент 1 курсу спец. 076 Підприємництво торгівля і біржова діяльність,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,
Завідувач кафедри обліку і оподаткування*

КАЛЬКУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вступ: Калькулювання - один з основних елементів бухгалтерського обліку, що відіграє важливу роль в процесі прийняття управлінських рішень в організації. Сьогодні, з появою нових технологій та змін в законодавстві, виникає потреба в адаптації підходів до калькулювання в системі бухгалтерського обліку.

Вчені, що вивчали цю тему:

Берега О.П. - доктор економічних наук, професор, займається питаннями бухгалтерського обліку та аудиту, автор численних публікацій на дану тему.

Головач І.А. - кандидат економічних наук, доцент, займається питаннями бухгалтерського обліку та аудиту, має публікації з даної тематики.

Мета: Метою дослідження є визначення сучасних тенденцій калькулювання в системі бухгалтерського обліку та визначення перспектив подальшого розвитку даного процесу.

Основна частина: За останні роки, у зв'язку зі змінами в законодавстві та появою нових технологій, відбулися зміни у процесах калькулювання в системі бухгалтерського обліку. Основними тенденціями можна виділити наступні:

- перехід від ручного калькулювання до автоматизованого;
- збільшення кількості показників, що враховуються при калькулюванні;
- зменшення часу на проведення калькулювання за рахунок використання нових технологій.

Застосування новітніх технологій у процесі калькулювання в системі бухгалтерського обліку дозволяє зменшити кількість помилок, що можуть бути допущені при ручному калькулюванні, а також збільшити швидкість проведення даного процесу. Одним з прикладів застосування новітніх технологій є використання програмного забезпечення для бухгалтерського обліку, яке дозволяє автоматизувати процес калькулювання та зменшити кількість помилок.

Для досягнення більшої ефективності у процесі калькулювання в системі бухгалтерського обліку, необхідно також звернути увагу на питання навчання кадрів, які займаються цим процесом. Відповідне навчання та підвищення кваліфікації з даних питань дозволить забезпечити якісне та швидке калькулювання в системі бухгалтерського обліку.

Висновок: Отже, сучасні тенденції у калькулюванні в системі бухгалтерського обліку полягають у використанні новітніх технологій, збільшенні кількості показників, що враховуються та зменшенні часу на проведення даного процесу. Для досягнення більшої ефективності у процесі калькулювання необхідно звернути увагу на питання навчання та підвищення кваліфікації кадрів.

Список використаних джерел:

1. Берега О.П. "Сучасні тенденції калькулювання в системі бухгалтерського обліку" - наукова стаття, 2018.

2. Головач І.А. "Автоматизація процесів калькулювання в системі бухгалтерського обліку" - наукова стаття, 2020.
3. Ковальчук О.В. "Навчання кадрів у галузі бухгалтерського обліку: основні аспекти та виклики" - наукова стаття, 2019.

УДК 657

Ласкевич Софія

студентка І курсу факультету економіки та управління
спец. 073 Менеджмент

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І.Б., проф.
завідувач кафедри обліку і оподаткування

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. У сучасних реаліях на кожному підприємстві має бути побудована система інформаційного забезпечення, що допомагає управлінському персоналу в процесі прийняття рішень, їх здійсненні та контролі за виконанням. Бухгалтерський облік є однією з основних складових управлінської інформації, який забезпечує безперервне, відображення фактів господарського життя. Його основною метою є надання користувачам, зокрема менеджерам, необхідної облікової інформації, яку зазвичай систематизують у фінансову звітність.

Мета дослідження. Виявити взаємозв'язок між бухгалтерським обліком та менеджментом підприємства. Показати їх точки дотику та висвітлити роль облікової інформації в процесі прийняття, реалізації та контролю управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Щирба Т.М., Щирба І.М. у своїх працях проаналізували зв'язок обліку в управлінні і менеджменту, щодо забезпечення керівників інформацією. Окремі питання теорії та організації обліку в системі менеджменту наведені у працях провідних вчених-економістів: Галушак І.Є., Луців Н.Л., О.В. Гаращенко, О.В. Олійник, Н.М. Пархоменко, М.А. Проданчукта інших.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бухгалтерський облік як складова системи управління є впорядкованою системою збору, накопичення, реєстрації, класифікації, й узагальнення інформації у грошовому вимірнику про майно, капітал і зобов'язання підприємства та їх рух шляхом суцільного, безперервного й документального відображення всіх господарських операцій [1, 204].

Виступаючи ланкою зв'язку між господарською діяльністю та особами, які приймають рішення, бухгалтерський облік вимірює господарську діяльність підприємства, обробляє дані для їх практичного використання, передає інформацію тим, хто використовує її для прийняття управлінських рішень.

Бухгалтерський облік повинен бути здатним допомогти підприємству досягти важливі цілі щодо якості інформації, вартості необхідних заходів та необхідного для виконання завдань часу. Облік, надаючи інформацію, яка об'єднує повсякденну діяльність менеджерів і стратегічні цілі організації, дозволяє управлінцям ефективно залучати більше клієнтів, змінювати постачальників, знаходити ефективні ринки збуту, переорієнтовувати бізнес на більш ефективні напрямки.

У сучасному стані ринкової економіки, менеджмент підприємства часто стикається з новими, неординарними проблемами і завданнями, які виникають з причини стрімкого розвитку суспільства в цілому. Їх вирішення потребує не чітких протокольних дій, а нових знань, логічного мислення й кмітливості. Саме тому зростає ймовірність неоптимальних і недоцільних рішень з боку керівника, тобто менеджера. Облікова інформація може допомогти в недопущенні цих помилок.

Управлінський процес характеризується необхідністю використання різної соціально-економічної інформації. Бухгалтерський облік повинен не тільки відображати результати діяльності минулих періодів, а й забезпечувати інформацією на всіх рівнях управління для здійснення поточної та перспективної діяльності підприємств. Ефективне управління економічними процесами значною мірою залежить від достовірності інформації про характер та обсяг економічного процесу, наявності та використанні матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, їх повноти, актуальності та своєчасності [3, 234].

Одним з основних джерел такої інформації має бути бухгалтерська звітність, яка складається під час обробки, групування та розрахунків даних і формується на завершальній стадії бухгалтерського процесу. Головне місце в системі інформаційного забезпечення належить саме бухгалтерській фінансовій звітності, показники якої характеризують всю господарську діяльність підприємства, щодо фінансів.

На підприємстві фінансова звітність активно використовується для організації, мотивації персоналу, планування, обліку, аналізу та контролю фінансово-господарської діяльності. Вона виступає ланкою зв'язку між підприємством із зовнішнім середовищем.

Сьогодні важливим є вирішення проблем адаптації системи бухгалтерського обліку до потреб управління, а саме, до вирішення управлінських завдань в сферах ціноутворення, управління витратами, соціальними та екологічними аспектами господарської діяльності підприємства [2, 7].

Значною проблемою сьогодення є те що менеджери не завжди усвідомлюють важливість значення бухгалтерського обліку як основного джерела важливих показників. Не ефективне використання фінансової інформації може призвести до неправильних рішень, значних фінансових втрат, стратегічних помилок та негативно відобразитися на іміджі підприємства.

Висновки. Можна зробити висновок, що бухгалтерський облік - це одна з найважливіших складових у системі управління підприємством. Бухгалтерський облік виявляє проблеми управління, допомагає їх попередити чи вирішити. Фінансова звітність є основним джерелом інформації, що задовольняє необхідність менеджерів в інформації. Бухгалтерські дані дозволяють оцінити ефективність системи управління на підприємстві, за умови коректного та зваженого їх використання.

Список використаних джерел:

1. Маліков В.В., Гузь М.М. Особливості бухгалтерського обліку в антикризовому управлінні підприємством. Наукові перспективи № 11(29). 2022. С.200-210.
2. О.А. Лаговська, С.Ф. Легенчук, В.І. Кузь, С.В. Кучер. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник. Житомир: Житомирський державний технологічний університет. 2018. 416 с.
3. Галушак І. Є., Луців Н. Л Бухгалтерський облік і звітність в системі управління підприємством. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Вип. 17(1).2021. С. 233-245.

УДК 657

Левчук Анастасія

студентка І курсу спец. 051 Економіка,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,

завідувач кафедри обліку і оподаткування

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ

Фінансові результати функціонування суб'єкта господарювання багато в чому визначаються не лише успішністю їхньої діяльності на ринках збуту, а й внутрішньоорганізаційною дисципліною та налагодженою системою управління якістю, які

рівною мірою залежать від ефективного вирішення широкого кола питань, пов'язаних із проведенням інвентаризації, врегулюванням інвентаризаційних різниць, відшкодуванням виявлених під час інвентаризації нестач і втрат. Належне зберігання матеріальних цінностей дає змогу уникнути втрат від нестач, мінімізувати збитки від простоїв, створити умови для безперебійного функціонування підприємства у коротко - та середньостроковій перспективі. Будучи важливою процедурою механізму внутрішньогосподарського контролю, інвентаризація покликана забезпечити максимальне дотримання вимог законодавства у сфері бухгалтерського обліку шляхом підтвердження повноти і достовірності інформації, що генерується обліковою системою.

У сучасних умовах функціонал інвентаризації як методичного прийому бухгалтерського обліку та контролю значно розширюється – вона перетворюється на дієвий засіб підтримки прийняття рішень у сфері управління якістю на підприємстві [1].

Напрацюванню підходів до практичного здійснення інвентаризаційного процесу присвятили свої праці такі відомі вчені сучасності як: В.Я. Соколов, Н.М. Грабова, В.В. Сопко, Ф.Ф. Бутинець, С. Бардаш, М.В. Кужельний, М.Т. Білуха, Л. К. Сук, П.Л. Сук, Н.М. Ткаченко.

Метою дослідження теоретичних аспектів сутності категорії інвентаризації через аналіз її конструктивних елементів: принципів, функцій та завдань.

Сучасна наука напрацювала значну кількість визначень поняття «інвентаризація». Автори прагнуть передусім акцентувати увагу на обліково-контрольній природі інвентаризації як процесу та методу (методичного прийому), навести об'єкти її прикладання, представити функціональний інструментарій, а також окреслити мету, з якою вона здійснюється. Сьогодні практично в кожній праці з теорії бухгалтерського обліку і контролю висвітлюються питання інвентаризації. При цьому поняття «інвентаризація» кожен автор формулює по-різному, а звідси й різний підхід до практики проведення інвентаризації.

Інвентаризація – це методичний прийом бухгалтерського обліку, що полягає у встановленні фактичної наявності, стану й оцінки майна і фінансових зобов'язань організації [2].

Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку дає змогу через перевірку в натурі матеріальних цінностей, грошових коштів і фінансових зобов'язань виявити їхній фактичний стан. Вона або підтверджує дані бухгалтерського обліку, або виявляє невраховані цінності та допущені втрати, розкрадання, нестачі. За допомогою інвентаризації також контролюється збереження матеріальних цінностей і грошових коштів, перевіряються повнота і достовірність даних бухгалтерського обліку і звітності. Саме цим визначаються дві основні функції інвентаризації на мікрорівні: інформаційна та контрольна[5].

Таким чином, поряд із двома основними функціями інвентаризації – інформаційною та контрольною – з'являється ще одна, супутня – організаційно-допоміжна, яка полягає у забезпеченні умов для максимально ефективного зберігання та використання суб'єктом господарювання власних ресурсів. Вона висуває додаткові вимоги до членів інвентаризаційної комісії, які повинні володіти спеціальними навиками та мати професійний досвід і кваліфікацію для технічного аналізу стану й середовища зберігання цінностей підприємства. Всі три функції інвентаризації тісно пов'язані та доповнюють одна одну, створюючи базу для побудови ефективного механізму її реалізації за конкретних умов діяльності підприємства.

За сучасних умов інвентаризація перетворюється на ефективний засіб управління не лише через максимальну реалізацію її контрольної функції, а й завдяки створенню інформаційно-аналітичного підґрунтя для прийняття виважених управлінських рішень. Водночас слід чітко розмежовувати коло завдань, які вирішуються інвентаризаційним інструментарієм, та питання, які знаходяться у сфері інтересів інших засобів внутрішньогосподарського контролю [4].

Інформаційна, контрольна та організаційно-допоміжна функції під час переходу на макрорівень наукових досліджень об'єднуються в єдиний сегмент – економічний на додаток до соціального та виховного.

Соціальна функція інвентаризації розглядається як форма участі працівників в організації обліку та контролю, тоді як виховна – як засіб виховання заощадливого ставлення до майна.

Функції інвентаризації визначають завдання, які перед нею ставить керівництво суб'єкта господарювання. Основні цілі інвентаризації:

- підтвердження фактичної наявності необоротних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, обсягів дебіторської заборгованості та зобов'язань;
- зіставлення фактичних обсягів майна та зобов'язань із залишками по рахунках бухгалтерського обліку і статтях фінансової звітності;
- підтримка прийняття рішень у системі управління якістю на підприємстві завдяки виявленню цінностей, які повністю або частково втратили свої споживчі властивості, не використовуються у діяльності, простроченої заборгованості [3].

Отже, інформаційна функція є головною для бухгалтерського обліку (завдяки їй здійснюється забезпечення керівників усіх рівнів і рангів необхідними даними про діяльність підприємства), тоді як інші є похідними від неї. Ефективність її реалізації напряду залежить від якості опрацювання і передачі інформації системою бухгалтерського обліку; водночас необхідно врахувати, що бухгалтери не можуть виступати гарантом об'єктивності та правдивості первинної інформації, яка отримується ними із зовнішнього середовища. Для цього необхідна налагоджена система контролю, одним із найбільш продуктивних засобів якого виступає інвентаризація.

Інвентаризація слугує не лише для перевірки фактичної наявності майна та зобов'язань суб'єкта господарювання та підтвердження даних бухгалтерського обліку, а й для підтримки прийняття управлінських рішень, що викликає необхідність дослідження окремої її функції – організаційно-допоміжної. Здійснення інвентаризації ґрунтується на низці основоположних правил, обмежень та вимог, узагальнених у трьох пов'язаних мета принципах: інформаційної корисності, контрольованості ресурсів та їх джерел, управлінської доцільності [2].

Перспективи майбутніх досліджень убачаємо в поглибленні та деталізації трьох фундаментальних мета принципів здійснення інвентаризації з урахуванням функцій і завдань, що їх вона реалізовує.

Список використаних джерел:

1. Кузьмін Д.Л. Інвентаризація як економічна категорія: визначення, значення. Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2008. № 3(45). С. 120–132.
2. Ільченко О.О. Практичне застосування контрольної функції інвентаризації для достовірності фінансової звітності підприємства. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2014. № 1. С. 83–89.
3. Височан О.С., Кіш І.Р. Трансформація інформаційної функції бухгалтерського обліку як відповідь на виклики сучасної економіки. Бізнес Інформ. 2016. № 3. С. 160–165.
4. Бруханський, Р. Ф. Бухгалтерський облік : підруч. / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 480 с.
5. Васюта-Беркут О.І. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник – К.: МАУП, 2001 – 176с.

РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

Постановка проблеми: Будова рахунку бухгалтерського обліку є важливою складовою системи обліку, що передбачає створення і використання рахунків для обліку фінансових операцій та забезпечення якісного та точного ведення бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних та національних стандартів.

Актуальність теми обумовлена необхідністю точного та об'єктивного обліку фінансових операцій. Досягнення цієї мети потребує розуміння будови рахунку бухгалтерського обліку та знання його основних принципів.

Науковці: Питаннями розвитку теорії та методології бухгалтерського обліку присвятили свої праці В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, С.Ф. Легенчук, Н.М. Малюга, М.С. Пушкар, І.Й. Яремко та ін.

Мета: Дослідити сутнісну характеристику бухгалтерських рахунків та подвійного запису.

Рахунки бухгалтерського обліку - це числові позначення, які використовуються для фіксації та класифікації фінансових операцій організації. Вони складаються з числа та назви. Рахунки бухгалтерського обліку забезпечують інформацію про фінансовий стан організації. Рахунки бухгалтерського обліку класифікують за функціональним призначенням. Згідно з цією класифікацією, рахунки поділяються на такі категорії:

1 Активи. Рахунки, які відображають наявність матеріальних та нематеріальних активів компанії, таких як грошові кошти, нерухомість, машини та обладнання, запаси тощо.

2 Пасиви. Рахунки, які відображають зобов'язання компанії перед іншими особами, такі як кредиторська заборгованість, борги перед банками, пенсійні заборгованості тощо.

3 Витрати. Рахунки, які відображають витрати на забезпечення діяльності компанії, такі як зарплата працівників, платежі за комунальні послуги, оплата послуг рекламних агентств тощо.

4 Доходи. Рахунки, які відображають доходи, що отримуються від реалізації продукції або надання послуг, такі як продаж товарів, надання консультацій.

Подвійний запис - це метод бухгалтерського обліку, який використовується для реєстрації фінансових транзакцій, де кожна транзакція записується двічі: один раз у дебетовій стороні інший раз у кредитовій стороні. Цей метод забезпечує точність фінансового обліку, оскільки забезпечує баланс між активами та пасивами компанії. У подвійному записі кожна фінансова транзакція зображується у вигляді "дебету" та "кредиту".

Підсумовуючи вище сказане розуміємо що рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис - це фундаментальні принципи бухгалтерського обліку, які допомагають забезпечити точність і надійність фінансової звітності. В цій роботі було розглянуто поняття рахунків бухгалтерського обліку та принцип подвійного запису, що є ключовими для розуміння бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Ловінська Л. Г., Жилкіна Л. В., Голенко О. М. Бухгалтерський облік.
2. Вікіпедія: <https://www.bing.com>
3. БУЛАК Леся Сергіївна Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис/Accounting records and double entry: [9faa51c2-2b16-4754-b870-1dbfed88437a](https://doi.org/10.26907/2542-2462.2023.9faa51c2-2b16-4754-b870-1dbfed88437a)

4. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: КНЕУ.

5. Барановська Т.В. Облікова політика підприємства в Україні: теорія і практика: [автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04]. / Т.В. Барановська.

УДК 658.155:[334.72:005

Пех Юлія

*студентка гр. ОО-52М спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки*

*Науковий керівник: Скорук О.В. к.е.н.,
доцент кафедри обліку і оподаткування*

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах розвитку ринкової економіки місце і значення прибутку у господарському процесі безперервно зростає. Це пояснюється тим, що саме прибуток є головною метою діяльності підприємства.

Прибуток є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства, науково-технічного вдосконалення його матеріальної бази і продукції, всіх форм інвестування. Він слугує джерелом сплати податків. З урахуванням значення прибутку вся діяльність підприємства спрямована на його зростання. Тобто прибуток, як економічна категорія відбиває дохід, який створений в процесі матеріального виробництва під час підприємницької діяльності. Максимізація прибутку є одним із основних завдань фінансового менеджера, яке для свого вирішення потребує оптимальних рішень у сфері капітальних вкладень, управління структурою та вартістю капіталу, доходами і витратами, основним і оборотним капіталом. Стабільне зростання прибутку – це результат ефективного управління фінансами господарюючого суб'єкта в цілому. Тому управління прибутком можна розглядати як у широкому, так і вузькому розумінні.

Управління прибутком представляє собою процес пошуку і прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу і використання на підприємстві [1].

Управління формуванням прибутку включає в себе політику управління прибутком в процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності [2].

Розподіл прибутку підприємства являє собою процес формування напрямків використання прибутку відповідно до мети та завдань розвитку підприємства. Політика управління розподілом прибутку містить управління своєчасною сплатою податків й інших обов'язкових платежів з прибутку та оптимізацію пропорцій розподілу прибутку на частини, що капіталізується й що споживається [1].

Система управління прибутком повинна бути інтегрована із загальною системою управління підприємством, оскільки прийняття рішень у будь-якій сфері діяльності підприємства впливає на рівень прибутку.

Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості.

Виходячи з головної мети, система управління прибутком дає змогу вирішувати такі завдання:

- забезпечення максимізації розміру прибутку, що формується відповідно до ресурсного потенціалу підприємства;
- забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку і допустимим рівнем ризику;
- забезпечення високої якості прибутку, що формується;

- забезпечення виплат необхідного рівня доходу на інвестований капітал власникам підприємства;
- забезпечення формування відповідного обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства на майбутній період;
- забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства;
- забезпечення ефективності програм участі персоналу щодо прибутку.

Процес управління прибутком підприємства має відбуватися в певній послідовності і забезпечувати реалізацію головної мети та основних завдань цього управління.

Політика управління розподілом прибутку підприємства повинна відображати основні вимоги загальної стратегії розвитку підприємства, забезпечувати підвищення його ринкової ціни, формувати необхідні обсяги інвестиційних ресурсів, забезпечувати матеріальні інтереси власників і працівників [3].

Управління розподілом та використанням прибутку підприємства доцільно здійснювати в наступній послідовності:

1. сформувати інформаційну базу для аналізу ефективності функціонування підприємства.
2. зробити аналіз попереднього досвіду використання прибутку підприємства.
3. дослідити як внутрішні так зовнішні чинники, що впливають на ефективність використання прибутку підприємства.
4. визначити напрями розподілу прибутку підприємства як у поточному період так і з врахуванням стратегічних та тактичних цілей його розвитку.
5. розробити системи управлінських рішень по забезпеченню ефективного використання прибутку.
6. забезпечити контроль за виконанням прийнятих управлінських рішень щодо розподілу та використання прибутку підприємства.
7. Здійснити корегування ряду управлінських рішень щодо розподілу та використання прибутку за результатами здійсненого контролю та з врахуванням стратегії розвитку підприємства.

Система управління прибутком має бути органічно інтегрована із загальною системою управління підприємством, оскільки прийняття управлінських рішень у будь-якій сфері діяльності підприємства прямо або опосередковано впливає на рівень прибутку, який у свою чергу є основним джерелом фінансування розвитку підприємства та зростання доходів його власників і працівників.

Отже, кінцевою метою діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку. Тому дуже важливо під час стратегічного планування прибутку врахувати всі чинники і аспекти подальшого розвитку для повного і обґрунтованого визначення величини прибутку і забезпечення певного рівня прибутку. Одночасно при плануванні прибутку є ряд особливостей, специфічних аспектів, які необхідно врахувати для фінансового забезпечення постійного розвитку підприємства. Лише за умови урахування усіх цих факторів і процесів можливе впровадження дієвих заходів щодо збільшення прибутку. При формуванні процесу удосконалення управління прибутком, важливо використовувати системний підхід, оскільки він враховує тактичні та стратегічні аспекти управління, які спрямовані на максимізацію кінцевого результату в короткостроковому та довгостроковому періодах. Для забезпечення ефективного управління прибутковістю, необхідно своєчасно впроваджувати систему завдань використання прибутку та встановити оптимальні обмеження за рівнем його споживання та капіталізації в процесі розвитку стратегічних ресурсів чи їхніх окремих компонентів, що забезпечить нову парадигму розвитку підприємства у сфері товарного обігу.

Дотримання запропонованої послідовності дій при управлінні розподілом та використанням прибутку підприємства та урахування визначених напрямків впливу дозволить суттєво підвищити ефективність його діяльності. В умовах нестабільної економіки важливим для будь-якого підприємства є формування найістотніших принципів і ефективної системи стратегічного планування та управління прибутком.

Список використаних джерел:

- 1.Бланк І. А. Управління прибутком: Навчальний курс. – К.: Ніка-Центр, 2002. – 752 с
- 2.Пігуль Н.Г. Управління прибутком підприємства // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2010. – №28. – С. 125-132.
- 3.Блонська, В.І. Вдосконалення формування та використання прибутку підприємства [Текст] / В.І. Блонська, О.І. Вужинська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – № 18.1. – С. 122–128.

УДК 657:004.056

Півнюк Христина

*бакалавр спец. 072 Фінанси, банківська справа та страхування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б. д. е. н.,
завідувач кафедри обліку і оподаткування*

КІБЕРБЕЗПЕКА ДАНИХ У СФЕРІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

На сьогодні кібербезпека є критично важливим питанням в сфері бухгалтерського обліку. Хакерські атаки можуть призвести до витоку конфіденційної інформації, такої як фінансові документи, персональні дані працівників та клієнтів, звітності та інших відомостей, що стосуються діяльності компанії. У руках сторонніх осіб такі дані можуть використовуватися для вчинення фінансових злочинів, негативно вплинути на репутацію організації, призвести до збитків та навіть банкрутства. Тому вивчення цієї теми є цінним для забезпечення злагодженої роботи організації, безпеки матеріальних ресурсів та особистих чи конфіденційних даних. Питання кібербезпеки облікової інформації досліджували: Вітер С. А., Світличин І. І., Скрипник М. І., Григорєвська О. О., Муравський В. В., Питель С. В., Попівняк Ю. М., Булкот Г. В., Мірко І. О.

Кібербезпека облікових даних – це проблема, яка швидко загострюється з розвитком технологій і стає все більш важливою для компаній. Фінансові дані, як правило, є основною цілью кібератак, що ускладнює роботу бухгалтерів і власників бізнесу.

Серед даних, які підлягають загрозі, зокрема є:

- номери рахунків;
- інформація про транзакції;
- номери банківських карток, рахунків;
- номери соціального страхування;
- паролі;
- інша особиста та приватна інформація користувачів та працівників.

На жаль, будь-який бізнес не може бути повністю кіберзахищеним, проте, так чи інакше, діяльність бухгалтерського відділу має завжди включати контроль за безпекою даних, оскільки деякі з найбільш цінних і конфіденційних фінансових відомостей компанії мають лишатися лише у доступі обмеженої кількості осіб. З розвитком технологій хакери стають все більш адаптивними, що робить кібератаки більш серйозною загрозою. Бухгалтерам часто потрібен доступ до особистої інформації про клієнтів, тому фірми повинні забезпечити максимальну безпеку клієнтів та відповідати за їхню конфіденційну інформацію, таку як номери соціального страхування чи конкретну фінансову інформацію, пов'язану зі значною відповідальністю та ризиками [1].

Бухгалтерські фірми повинні не лише впроваджувати технічні інструменти для захисту своїх даних, але й навчати своїх співробітників розпізнавати та пом'якшувати ризики безпеки, а якщо станеться кібератака, то знати як знайти вихід зі становища.

Кіберзагрози для бухгалтерських даних мають різні форми. Фішингові шахрайства, атаки програм-вимагачів, витоки даних, інсайдерські загрози та недотримання нормативних вимог – це ризики, які компанії повинні терміново відстежувати та пом'якшувати негативні наслідки у разі їх виникнення.

Загрози можуть надходити з різних джерел. Фішингові шахрайства, атаки програм-вимагачів і витоки даних здебільшого походять від зловмисників за межами організації. Вони розроблені для того, щоб обманом змусити співробітників надати конфіденційну інформацію, змусити організації сплатити викуп за заблоковану інформацію або отримати доступ до особистих даних і розповсюдити їх. Внутрішні загрози походять від співробітників, підрядників або сторонніх постачальників, які мають доступ до конфіденційної інформації. Інший тип загрози походить від регуляторних органів, коли організації не дотримуються нормативних актів і галузевих стандартів щодо захисту даних і конфіденційності [2].

Найкращим захистом від цих загроз кібербезпеці часто є покращення поведінки користувачів у поєднанні з розширеним захистом програмного забезпечення безпеки. Деякими з найкращих стратегій для покращення кібербезпеки бухгалтерського обліку є:

- розуміння загроз. Працівники мусять розуміти які є внутрішні та зовнішні загрози. Крім вірусів, злову та програм-вимагачів, повинно бути усвідомлення, що випадковий обмін даними між співробітниками також може поставити під загрозу безпеку фінансових даних;
- проведення постійного навчання з кібербезпеки. Наприклад, організовувати регулярні тренінги, щоб інформувати персонал про нові загрози та переглядати найкращі практики кібербезпеки. Навчання має бути постійною практикою;
- запровадження складної політики паролів, яка вимагає робити їх довгими, включати цифри, літери та інші символи. Крім того, вимога багатофакторної автентифікації є ефективним додатковим захистом. Це означає, що для доступу до акаунту знадобиться пароль, а також введення коду, надісланого на телефон або обліковий запис електронної пошти користувача;
- резервне копіювання даних у хмарному сховищі. Його потрібно проводити кілька разів на місяць, щоб не втратити важливу інформацію в разі стороннього проникнення у систему;
- перевірки та тестування системи зберігання облікових даних. Для перевірки програмного та апаратного забезпечення, слід скористатися послугами третьої сторони, щоб виявити слабкі сторони. Це може бути тестування, під час якого експерт намагається зламати систему, щоб виявити слабкі місця та усунути їх;
- покращення безпеки бізнес-мережі. Облікова бізнес-мережа повинна включати найновіші функції безпеки, які можуть швидко виявляти зловмисників, дозволяючи зупиняти зломи до втрати даних;
- контролювання доступу до системи. Важливою частиною бухгалтерської кібербезпеки є контроль доступу до систем і даних, щоб лише ті працівники, яким потрібна інформація для виконання їхньої роботи, мали до неї доступ;
- регулярне оновлення програмного та апаратного забезпечення. Такі заходи допомагають виправляти недоліки, якими можуть скористатися кіберзлочинці [3].

У сучасному світі постійного розвитку технологій, зростає також кількість кіберзагроз, які можуть нанести шкоду діяльності організацій. Безпека облікових даних вимагає ретельного підходу, постійного вдосконалення та контролю. Усі вкладені інвестиції в їх збереження захистить компанію від негативних наслідків несанкціонованого доступу до інформації сторонніми особами. Надійність компанії та безпека даних, яку вона здатна надати, збереже лояльність та довіру клієнтів і працівників, а також забезпечить стабільний розвиток організації.

Список використаних джерел

1. Accounting Cybersecurity in 2022: How To Keep Your Financial Data Safe. *EBizCharge*. 2022. URL: <https://ebizcharge.com/blog/accounting-cybersecurity-in-2022-how-to-enhance-your-cybersecurity-and-keep-your-financial-data-and-personal-information-safe/> (дата звернення: 02.05.2023).
2. The importance of cybersecurity in accounting. *AccountingToday*. 2023. URL: <https://www.accountingtoday.com/opinion/the-importance-of-cybersecurity-in-the-accounting-profession> (дата звернення: 02.05.2023).
3. Accounting Cybersecurity: Keeping Your Financial Data Secure. *Multiview*. 2022. URL: https://multiviewcorp.com/blog/accounting-cybersecurity-keeping-your-financial-data-secure?hs_amp=true (дата звернення: 02.05.2023).

УДК 657

Остапчук Дар'я

студентка 1 курсу спец. 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

*Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування.*

ОБЛІКОВІ ОЦІНКИ: СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

Постановка проблеми. Облікові оцінки - це необхідний елемент фінансового обліку та звітності підприємств. Вони допомагають оцінити вартість активів, забезпечити правильний розподіл витрат між різними періодами, а також встановити дохід та прибуток. Правильне застосування облікових оцінок може забезпечити ефективне управління ресурсами та забезпечити стійкий розвиток підприємства.

Мета дослідження: Ознайомитись з поняттям облікових оцінок, дізнатись про їх види та чому вони важливі.

Результати дослідження: Облікові оцінки - це числові величини, які використовуються для оцінки різних аспектів діяльності підприємства, таких як фінансовий стан, вартість активів, зобов'язань, доходи та витрати.

Знання про облікові оцінки є важливі для будь-якої організації, яка займається веденням бухгалтерського обліку та фінансового аналізу.

По-перше, облікові оцінки дозволяють визначити стан фінансових ресурсів організації, отримати інформацію про поточний баланс активів та пасивів, заборгованості та платежі, що мають бути здійснені у найближчому майбутньому.

По-друге, облікові оцінки є важливим інструментом для прийняття рішень щодо фінансової стратегії організації. Вони дозволяють зробити оцінку ефективності різних проектів та інвестицій, порівняти доходи та витрати за різні періоди, а також зрозуміти, які аспекти діяльності організації вимагають додаткової уваги та ресурсів.

По-третє, облікові оцінки є необхідним інструментом для звітності перед стейкхолдерами, такими як власники, інвестори та урядові органи.

Види облікових оцінок:

1. Амортизаційні оцінки: відображають зменшення вартості активів, таких як машини, обладнання та інструменти, які використовуються протягом деякого часу.
2. Резервні оцінки: відображають витрати, які компанія очікує в майбутньому, такі як витрати на ремонт обладнання або виплату гарантій.
3. Оцінки витрат на запаси: відображають вартість запасів, які зберігаються на складі компанії, і використовуються для виробництва продуктів або надання послуг.

4. Вартість акціонерного капіталу: відображає вартість компанії на ринку, виходячи з ризиків, пов'язаних з її діяльністю та потенційних видач дивідендів акціонерам.

5. Оцінки заборгованості: відображають зобов'язання компанії перед кредиторами та іншими стягувачами, такі як виплати за позички, проценти та інші види заборгованості.

Висновки. Отже, існують амортизаційні, резервні оцінки, оцінки витрат на запаси, вартість акціонерного капіталу, оцінки заборгованості. А їх знання необхідне для ефективного фінансового управління та успішного розвитку підприємств у сучасному бізнес-середовищі.

Список використаних джерел

1. Серпенінова Ю. С. *Основи бухгалтерського обліку: навчальний посібник*. Суми, 2016. 266 с.
2. Михайлова Т. П. *Облік і аудит. Міжнародний облік і аудит*. Донецьк, 2006. 78 с.
3. Давидюк Т. В., Манойленко О. В., Ломаченко Т. І., Резніченко А. В. *Бухгалтерський облік: навчальний посібник*. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.

УДК 657.6

Рабчевський Максим

студент 1 курсу спец. 075 Маркетинг,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,

завідувач кафедри обліку і оподаткування.

ОБЛІК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Проблема для обговорення: ця тема вже актуальна тим що на даний час більшість сільських господарств зараз проживають не найкращі години більшість галузей є взаємопов'язані оскільки залежать одне від одного особливості обліку визначаються сезонними умовами сільського виробництва праця не завжди збігається з отриманням результату від продукції і також витрачається результат робіт протягом цілого року коли як результат земельних продукцій ми отримуємо в кінці певної пори року провідними галузями сільськогосподарських виробництв є тваринництво та рослинництво, воно має особливість що впливають на організацію обліку витрати здійснюють нерівномірно протягом значного проміжку години а результат робота послуга або продукція одержують як правило раз на рік з'являється потреба в розподілі витрат поточного року від урожаю цього й майбутніх років в окремих виробництвах витрати здійснюють одночасно вирощування багатьох культур окремі витрати добрива насіння є продуктами власного виробництва але на цей час є багато проблем із землею збутом тощо.

Мета дослідження: пояснити на прикладі певних продуктів сільського господарства зерна корми тварини їх проблеми пояснити як облік слідкує за продуктом і як він впливає.

Завдання до мети

1 пояснити як облік бере участь у створенні інформації про товар протягом року.

2 і як він проводить аналіз та результат у кінці після збуту об'єктом дослідження є продукція сільськогосподарського виробництва.

Собівартість продукції встановлюють після збирання врожаю зазвичай в кінці року на відміну від продукції промислових підприємств яку здебільшого калькулюють щомісячно

але ще врожай треба враховувати що врожай збирає раз на рік і в обліку результат можна дізнатися лише після сходу і збуту всього те саме можна сказати й про тваринництво собівартість продукції тваринництва менш сезону за рослинницьку галузь що теж визначають по завершенні року бо вартість використаних кормів можна визначити лише після збирання врожаю крім того отримання продукції тваринництва та витрати на виробництво тривають протягом року нерівномірно тому накладні витрати можуть розділятися на продукцію лише після визначення всього обсягу тобто наприкінці року.

Облік витрат виробництва в рослинництві побудовано таким чином щоб можна було кожному місяці вираховувати витрати за певну роботу із культурами а по завершенні року вичисляють собівартість зібраної продукції така структура обліку може добре контролювати процес і всі його якості й термінам їх виконання їх стану врожайності .

В тваринництві витрати визначаються за видами тварин потім витрати відносять на відповідні види продукції що калькулюється собівартість продукції такої галузі на пряму залежить від обсягів витрат та місця утримання тварин та їхньої продуктивності яка залежить від якості обслуговування тварин дотримання раціону годування якості й структури кормів механізмів технологій і багато інших чинників які теж і частково можна віднести санітарні умови .

Друга особливість обліку в сільськогосподарських підприємствах це встановлення оцінки продукції рослинної тваринної продовж року вся продукція в кінці року оприбутковують продається і в кінці проходить аналіз і результат за плануванням собівартості це і належати до кормів й насіння з урожаю поточного року також списують на витрати за плановою собівартістю із подальшим коригуванням за фактичною собівартістю.

Ресурсів для праці такі як насіння й кормів та інше що є із товарною частиною продукції яка використовуватиме ця для сільськогосподарського виробництва бо ж власне виробництво є головним джеремо для створення запасів такі як зерно корми у звітних балансах все що залишилось розподіляють за окремими статтями дивлячись від їх призначення корми насіння матеріал для посадки товарна частина для реалізації .

Ще одна методика обліку руху тварин та відтворення їх за видами й зоотехнічними групами спеціально обліковують витрати на вирощування й відгодівку тварин калькулюють приріст їхньої живої маси та собівартість поголів'я у живій масі що дає змогу контролювати ці процеси й виявляти вартість тварин яких переводять в основні фонди реалізують або залишають до кінця року для відгодівлі й вирощування так я облік слідкує за витратами та доходами сільських підприємств цей список може бути велика.

Витрати сільського господарства

- паливо та мастильний матеріал (для техніки і приладів)
- корми
- добриво
- витрати на оплату заробітної плати працівникам
- амортизація основних засобів
- оренда території приладів

Для обліку врожаю сільськогосподарських культур використовуються єдині форми первинних документів для всіх типів сільськогосподарських підприємств які відповідають основним вимогам псбо 9 та псбо 30 міністерством аграрної політики розроблені та затвердженні спеціалізовані реєстри щодо документального оформлення готової продукції які не використовуються в інших галузях економіки .

І на мою думку у цьому всьому є і мінуси таким із них може буде тотально велика кількість інформації Постачальник якість ціна кількість інформація з інших частин які перевіряють матеріал і сам продукт які ще буде проданий і той який вже продали .

Висновки: Роблячи висновки облік дає змогу як у всі інших діяльностях вести контроль підприємства його робота догляд вирощення і збут і навіть додаткова інформація яка дасть змогу отримати додаткову інформацію про якість ресурсів і товару щоб

підтверджувати всім нормам і це є дуже добре так як якщо товар буде якісним і стабільно буде проданий то і результати кожного року будуть хорошими в у прибутковому і заготівельному плані.

Список використаних джерел

- 1 <https://buklib.net/books/27445/>
2 <https://cdn.hneu.edu.ua/rozvitok19/thesis03-35.html>

УДК 651

Ярмак Орест

студент спец. 072 Фінанси банківська справа та страхування,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

*Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування.*

ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ – ВИДИ І ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ

Фінансовий результат є одним з ключових показників фінансової діяльності підприємств, який відображає економічний ефект від їхньої діяльності. Розуміння видів та економічного змісту фінансового результату є ключовим для прийняття ефективних управлінських рішень та забезпечення стабільної фінансової ситуації на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічного змісту фінансових результатів та знайшли своє відображення у працях багатьох вчених, зокрема Бурлан С. А., Н. В. Каткова, Мочерний С.В., Лондар С. Л., Тимошенко О. В., Пипко В.А., Загородній А. Г., Подольчак Н.Ю., Подольчак Н. І.

Метою роботи є визначення економічної сутності фінансових результатів та його видів.

Мета діяльності будь-якого підприємства – це отримання позитивного фінансового результату та пошук шляхів його збільшення. Результативність діяльності відображається у фінансово-економічних показниках, які найбільш точно характеризують фінансовий стан суб'єкта господарювання та дають уявлення про економічний потенціал його розвитку. В сучасних умовах економічного розвитку суб'єктів господарювання питання фінансових результатів в бухгалтерському обліку вважається одним із ключових при здійсненні господарської діяльності, так як фінансовий результат є основним підсумковим показником. Фінансові результати характеризують майже всі аспекти діяльності підприємства: продуктивність праці, ступінь використання основних засобів, трудових, матеріальних і грошових ресурсів, собівартість реалізованої продукції, її якість, обсяг та ціни реалізації продукції, тощо.

Існують альтернативні бачення цього поняття, які пропонують різні науковці. Розглянемо декілька основних думок з визначення поняття «фінансовий результат».

Автори	Трактування поняття "фінансовий результат"
Пипко В.А.	Результат господарської діяльності, виражений у грошовій формі
Лондар С. Л., Тимошенко О. В.	Приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період
Ануфрієв В. Є.	Є різницею від порівнянням сум доходів і витрат

	підприємства
Загородній А. Г., Подольчак Н.Ю., Подольчак Н. І.	Різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час. Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному період
Опарін В. М.	Зіставлення регламентованих податковим законодавством доходів і витрат. Перевищення доходів над витратами становить прибуток, зворотнє явище характеризує збиток
Пушкар М. С.	Прибуток або збиток, отриманий в результаті господарської діяльності

Отже, фінансовий результат — це приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період. [1]

Основним фінансовим результатом діяльності підприємства є прибуток, збільшення якого означає примноження фінансових ресурсів та зростання фінансових результатів. Це так званий, позитивним фінансовий результат діяльності підприємства.

Підприємство отримує прибуток переважно завдяки реалізації готової продукції та від надання послуг. Також у суб'єкта господарювання є можливість реалізовувати матеріальні цінності та надавати послуги допоміжних виробництв, отримуючи додаткові доходи та витрати, що впливають на обсяг чистого прибутку звітного періоду.

Збиток підприємства означає втрату фінансових ресурсів підприємств, якщо збитки носять регулярний характер, то врешті-решт будуть витрачені всі фінансові ресурси і підприємство збанкрутує. Це так зване, негативне (від'ємне) значення категорії фінансового результату відображається у показнику збитку, який свідчить про низький рівень або відсутність результативності господарської діяльності, неефективне управління ресурсним, виробничим та економічним потенціалами підприємства, невміле використання наявного капіталу, низьку якість роботи менеджменту підприємства тощо.

Тобто фінансовим результатом діяльності підприємства може бути прибуток, збиток або нульовий результат. [2]

Отже можна виділити 3 форми фінансового результату:

прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати;

збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати. [3]

нульовий результат- можливий, але рідко зустрічається, хіба що підприємство взагалі не проводило будь-якої діяльності протягом періоду.[4]

Отже, розкрито сутність фінансового результату та його видів. Можна зазначити, що фінансовий результат є важливим показником фінансової діяльності підприємства, який відображає рівень його ефективності та прибутковості.

Список використаних джерел

- 1.Бурлан С. А. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навч. посіб. / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. – 272 с.
- 2.Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № № 336/22868. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
- 3.3. Фінансовий результат. Вебсайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_результат
- 4.Облік фінансових результатів підприємства – Головбух. Вебсайт. URL:<https://buhplatforma.com.ua/article/7834-oblk-fnansovih-rezultati-pdprimstva>

СЕКЦІЯ II

Міжнародний та вітчизняний досвід організації, функціонування та розвитку економічного аналізу та контролю

УДК 657

Гнасюк Валерія

*студентка спец. 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б. к.е.н.,
завідувач кафедри обліку і оподаткування*

АНАЛІЗ РИЗИКІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЬ ЗА НИМИ

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що сучасний бізнес стикається зі зростаючими фінансовими ризиками, що вимагає збільшення уваги до аналізу ризиків у бухгалтерському обліку; недостатній контроль за ризиками може призвести до помилок, фінансових втрат та втрати довіри.

Метою дослідження є аналіз ризиків у бухгалтерському обліку та визначення методів контролю за ними.

Відповідно до поставленої мети було сформовано такі *завдання*:

- 1) Ідентифікація типових ризиків;
- 2) Визначення способів їх контролю.

Об'єктом дослідження є процеси аналізу ризиків у бухгалтерському обліку.

Предметом дослідження є методи, інструменти та підходи до виявлення, оцінки, контролю та управління ризиками в бухгалтерському обліку.

У дослідженні використовуються *методи*: аналізу та синтезу; порівняльного аналізу; емпіричних досліджень; аналітичного моделювання.

Дослідження системи та процесу управління ризиками, її основних елементів проводились в сфері економіки, фінансів підприємств і банківської справи в працях таких *вчених*, як: Л. Алексеюк, Є.В. Афанасьєв, Д.В. Ванькович, Г.Л. Вербицька, Я.Ф. Гаврилюк, О.В. Кантаєва, А.Я. Кізима, О.В. Лисенок, Б.М. Мізюк, В.Й. Плиса, Н.В. Соловей, Ю.В. Тюленева, Г.Г. Кірейцев, Н.М. Яркіна та ін.

Освітній викладач: Садовська І. Б. - завідувач кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор.

Вступ. Аналіз ризиків у бухгалтерському обліку та контроль за ними є невід'ємною частиною ефективного управління фінансами підприємств. В сучасних умовах бізнесу, де економічні ризики постійно зростають, важливо мати систему, яка дозволить виявляти, аналізувати та ефективно контролювати ризики в бухгалтерському обліку. Дане дослідження має на меті вивчити та проаналізувати основні аспекти аналізу ризиків у бухгалтерському обліку та запропонувати ефективні методи їх контролю.

Результати дослідження. Ризики у бухгалтерському обліку є невід'ємною частиною діяльності підприємства. Деякі основні висновки з мого дослідження включають:

- 1) Виявлення ризиків: У бухгалтерському обліку існує ряд потенційних ризиків, таких як помилки в обліку, недостовірність фінансової звітності, невідповідність законодавству та

регуляторним вимогам, шахрайство та внутрішні шахрайські дії, зміни в економічному середовищі тощо.

2) Фінансові ризики: Фінансові ризики включають можливість фінансових втрат, недостатню ліквідність, недостовірність фінансової звітності, валютні ризики, кредитні ризики тощо.

3) Ризики пов'язані зі змінами в законодавстві: Зміни в законодавстві та регуляторних вимогах можуть створити ризики для бухгалтерського обліку, такі як невідповідність урахуванням нових правил, несумісність з попередніми практиками та можливість штрафів або правових проблем.

4) Ризики пов'язані з помилками в обліку та недобросовісною поведінкою: Помилки в обліку та недобросовісна поведінка співробітників можуть призвести до неточностей у фінансовій звітності, фальсифікації даних, втрати активів підприємства, а також порушення довіри і репутації підприємства.

5) Засоби контролю за ризиками: Для контролю за ризиками у бухгалтерському обліку застосовуються різні засоби та практики. Декілька з них включають:

- внутрішні контрольні процедури: вони встановлюються, щоб забезпечити відповідність фінансової звітності стандартам, виявляти й усувати помилки в обліку, контролювати доступ до фінансових ресурсів та запобігати шахрайству. Це можуть бути контролю на відділенні, розділення обов'язків, регулярні перевірки та звірки.

- внутрішні аудити: виконання регулярних аудиторських перевірок в бухгалтерському обліку допомагає виявляти потенційні ризики, оцінювати ефективність контрольних процедур, виявляти слабкі місця та розробляти рекомендації для поліпшення системи контролю.

- використання спеціалізованого програмного забезпечення: сучасні бухгалтерські програми мають вбудовані механізми контролю та аналізу ризиків, що допомагають виявляти аномалії, автоматично виконувати перевірки та генерувати звіти про ризики.

- навчання та освіта співробітників: забезпечення належного рівня знань та навичок у галузі ризик-менеджменту та бухгалтерського обліку допомагає працівникам своєчасно виявляти та розуміти ризики, а також застосовувати правильні контрольні процедури.

У підсумку, аналіз ризиків у бухгалтерському обліку та контроль за ними є важливою складовою ефективного фінансового управління підприємством. Розуміння ризиків та реалізація відповідних заходів контролю дозволяють зменшити вплив небажаних подій на фінансовий стан підприємства і забезпечити надійність фінансової звітності.

Крім того, важливо підкреслити, що аналіз ризиків та контроль за ними - це процес, що вимагає постійного моніторингу та оновлення. Ризики можуть змінюватися залежно від змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства, тому важливо підтримувати актуальність аналізу та контролювати нові ризикові фактори.

Висновок. Результати дослідження підтверджують, що аналіз ризиків у бухгалтерському обліку та контроль за ними є критичними елементами ефективного фінансового управління. Цей процес допомагає виявляти потенційні ризики, оцінювати їх вплив, вживати відповідні заходи контролю та забезпечувати достовірність фінансової звітності. Завдяки цьому підприємства можуть знизити фінансові втрати, підвищити довіру стейкхолдерів та забезпечити стійкий розвиток.

Список використаних джерел:

1. Вигівська І.М. Бухгалтерський облік діяльності підприємств в умовах ризику: організація та методика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / І.М. Вигівська. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – 21 с.

2. Атамас П.Й., Атамас О.П., Крамаренко Г.О. Роль бухгалтерського обліку в управлінні ризиками підприємництва. Академічний огляд. 2016. № 1. С. 60–69.

3. Георгієва Н.І. Бухгалтерський облік заходів управління ризиками діяльності підприємств. Вісник ЖДТУ. 2010. № 3(53). С. 57–61.

Канцевич Катерина

*студентка гр. ОА-41 спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки*

*Науковий керівник: Садовська І.Б. д.е.н.
зав. кафедри обліку і оподаткування, професор*

МЕТОДИКА ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ ЯК СПОСІБ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

На сьогоднішній день інновації та швидкий технологічний розвиток є потужною сферою інтересів власників бізнесу, і з кожним роком інноваційні підходи до вирішення проблем все більш глибоко проникають у всі сфери підприємницької діяльності з метою пошуку нестандартних та ефективних рішень для вирішення проблемних питань, пошуку нових можливостей та збільшення прибутковості компаній. Дизайн-мислення, як один з інноваційних інструментів, можна застосовувати і для вдосконалення системи обліку на підприємствах. У зв'язку з цим значної актуальності набуває питання впровадження дизайн-мислення у робочі процеси бухгалтерів, його доцільності та ефективності для економічного зростання організацій.

Дослідженням важливості методу «дизайн-мислення» для підвищення економічного зростання підприємств займалися як вітчизняні, так й іноземні науковці, вчені-економісти тощо. До прикладу, український журнал Platforma в межах спецпроекту by design разом із компанією Yes& досліджували метод дизайн-мислення і як він може допомогти створювати інновації в соціальному підприємстві та бізнесі. Однак можна однозначно стверджувати, що в науковій літературі немає значної кількості інформації, що висвітлює результати використання методики дизайн-мислення для регулювання обліку на підприємствах.

Дизайн-мислення широко відоме у світі, як нелінійний ітеративний процес, спрямований на пошук нестандартних підходів до вирішення проблем, пошук прихованих можливостей та отримання кращого результату з меншими витратами, що часто застосовується в бізнес-організаціях для їх економічного зростання.

Герберт Саймон, лауреат Нобелівської премії з економіки, в 1969 році заклав основи методології дизайн-мислення у своїй праці «Науки про штучне», ідеї якої розвинули науковці Стенфордського університету та сформували класичну модель дизайн-мислення, що складається з 5 етапів: empathise (емпатія, співпереживання); define (окреслення проблеми) ideation (окреслення проблеми); prototype (прототипування); test (тестування гіпотези).

Системне мислення дозволяє бухгалтерам не просто виконувати покладені на них функції, а будувати взаємопов'язані процеси та глибоко вникати в їх суть. У роботі економіста та винахідника теорії обмежень Еліягу Голдратта «Мета. Процес безперервного вдосконалення» [1] відображено необхідність бухгалтера бути об'єктивним спостерігачем та бути залученим у процеси, що відбуваються на підприємстві, з метою їх покращення відповідно до фінансових показників, оскільки виконання помилкових процедур може призвести до довгострокових негативних наслідків.

Використання інноваційного підходу може бути доречним для управлінського обліку, який в свою чергу не регулюється обов'язковими нормами та стандартами, є гнучким та адаптивним та необов'язковим відповідно до законодавства.

Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» визначає управлінський облік як «систему збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством» [2]. Проте це визначення не розкриває всю сутність поняття «управлінський облік».

Управлінський облік – це процес, який постійно вдосконалює планування, проектування, вимірювання і функціонування систем фінансової та нефінансової інформації, спрямовує дії менеджменту, мотивує поведінку, підтримує, створює культурні цінності, необхідні для досягнення стратегічних, тактичних і оперативних цілей підприємства [3].

Емпатія вважається відправною точкою будь-якого проекту і становить першу фазу процесу дизайн-мислення (empathise). Розвиток емпатії необхідний перш за все для того, аби визначити правильний курс дій та сформулювати рішення, що буде задовольняти потреби кінцевих споживачів та орієнтуватися на них. Розвиваючи емпатію, бухгалтери з управлінського обліку зможуть зрозуміти потреби своїх підданих та на основі цього розробити ефективну систему комунікації, а також дослідити потреби тих користувачів інформації, на яких першочергово орієнтовані представлені звітності та аналітика.

Другий етап процесу дизайн-мислення присвячений визначенню проблеми (define). На основі спостережень, отриманих на першому етапі – емпатії, бухгалтеру необхідно конкретизувати проблему, яку необхідно вирішити.

Третім етапом є етап розробки ідеї (ideate), на якому бухгалтеру необхідно використовувати інформацію, отриману на попередніх двох етапах, з метою генерування ідей для розробки інноваційних рішень. Етап генерації ідей є важливим перехідним етапом від вивчення проблеми, її особливостей і до пошуку альтернативних рішень.

Метою наступного етапу дизайн мислення прототипування (prototype) є створення успішного прототипу конкретного рішення для отримання першої інформації від користувачів про досвід його використання. Даний етап дозволяє зрозуміти, як рішення буде функціонувати в реальному житті, які труднощі виникають при його впровадженні та що підлягає допрацюванню, переробці та поліпшенню до того періоду, поки не буде сформоване готове рішення для тестування.

Прототипування та тестування (заклучний етап дизайн-мислення) тісно пов'язані між собою, оскільки тестування це процес випробування прототипу на реальних користувачах. Бухгалтери з управлінського обліку на даному етапі тестують готові рішення на користувачах та отримують зворотній зв'язок про їх взаємодію.

Сфери впливу управлінського менеджменту, до яких можна застосувати методику дизайн-мислення, включають:

- адаптація фінансових звітів для користувачів, що не мають достатнього фундаменту економічних знань для коректного трактування фінансових показників;

- використання різноманітних методів відображення показників результатів діяльності компанії (графічні таблиці, презентації, графіки) з метою відокремлення першочергової важливої інформації від вторинною, яка не потребує миттєвого опрацювання;

- створення окремих звітних форм для різних внутрішніх користувачів з тією інформації, що відповідає їхнім потребам для прийняття рішень;

- забезпечити гнучкість звітів та можливість їх зміни залежно від їх результативності та зворотного зв'язку від їх безпосередніх користувачів;

- ефективна побудова системи управлінського обліку з орієнтацією на галузь та сферу діяльності підприємства;

- організація командної роботи не лише фінансового відділу, а всього підприємства, зменшення централізації управління та залучення усіх працівників до генерації ідей з метою пошуку інноваційних рішень;

- організація інформації, що надходить з різних рівнів: визначення її параметрів, окреслення форми її вираження та термінів подання;

- підвищення мотивації бухгалтерів, які безпосередньо залученні до складання звітності, шукати інноваційні рішення для якісних та змістовних звітів з метою підвищення результативності роботи підприємства;

- автоматизація всіх етапів здійснення управлінського обліку для мінімізації дублювання інформації, несанкціонованої зміни інформації та внесення помилкових даних.

Отже, для покращення існуючих процесів та впровадження інновацій підприємства можуть використовувати методiku дизайн-мислення, зокрема для вдосконалення системи обліку підприємства. 5 етапів дизайн-мислення сприятимуть визначенню проблематики, аналізу поточної ситуації, збору допоміжної інформації, розробці конкретного рішення, його тестуванню та впровадженню.

Застосування інновацій для управлінського обліку допоможе вирішити низку проблемних питань, зокрема, доступність та зрозумілість показників фінансової звітності усім колам її користувачів та забезпечення побудови ефективної системи управлінського обліку з орієнтацією на галузь та сферу діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність": Закон України від 01.01.2023 р. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/pt/reports.leftcol?ptid=1150>(дата звернення: 12.04.2023).
2. "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність": Закон України від 01.01.2023 р. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/pt/reports.leftcol?ptid=1150>(дата звернення: 12.04.2023).
3. Розіт Т., Слюніна Т. Проблеми організації управлінського обліку та роль управлінського аудиту на підприємствах. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18.

УДК 657

Корх Христина

бакалавр спец. 073 Менеджмент,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б .д.е.н., проф.,

завідувач кафедри обліку і оподаткування

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ

Інвентаризація є обов'язковою частиною діяльності будь-якого підприємства. З розвитком технологій та автоматизації бізнес-процесів, старі методи інвентаризації стали не ефективними, оскільки вимагають значних затрат часу. На зміну їм з'явилися нові технології, які дозволяють проводити цей процес більш точно та з меншими часовими і фінансовими витратами.

Про організацію і методiku проведення інвентаризації на підприємствах у своїх працях описували такі науковці: Глібко В. М., Бардаш С.В., Дем'яненко М. Я., Бутинець Ф. Ф. Кузьмін Д.Л.

Мета: отримати нові знання про сучасні швидкі й ефективні способи проведення інвентаризації в умовах технологічного прогресу.

Інвентаризація - це один із методів здійснення бухгалтерського обліку за допомогою якого, відбувається процес зіставлення фактично наявних товарно-матеріальних цінностей на підприємстві з їхнім відображенням у бухгалтерських записах. Цей процес згідно з чинним законодавством є обов'язковою процедурою для підприємств і має проводитися під час складання річної фінансової звітності.

Одна з головних причин чому інвентаризація є необхідною - це виявлення можливих втрат матеріальних активів, що може бути наслідком крадіжки, помилкових бухгалтерських записів, недбалого ставлення до предметів. Крім того, інвентаризація є необхідною процедурою з точки зору податкового законодавства, оскільки результати інвентаризації відображаються в звітах про фінансові результати підприємства та можуть мати вплив на розрахунок податків.

Одним із методів інвентаризації є проведення її за допомогою штрих-кодів. Цей метод полягає в тому, що на кожному матеріальному активі підприємства розміщується наліпка зі штрих-кодом, який містить інформацію про цей актив (найменування, інвентарний номер, місце розташування). Потім їх зчитують спеціальним сканером і отримані дані вивантажують у базу, де можна легко порівняти отриману інформацію з вже наявною. Проте цей метод вимагає певних затрат часу та праці, оскільки сканер не може зчитувати дані без прямої видимості штрих-коду. Також наліпки не є надійним варіантом, бо можуть легко ушкодитися.

Натомість існує інший метод інвентаризації - за допомогою RFID (Radio Frequency Identification) технологій. Використовують мініатюрні мітки з вбудованим всередину мікрочіпом на якому міститься уся інформація про об'єкт. Технологія дозволяє збирати інформацію дистанційно і навіть не потребує прямого втручання людини, тому зменшується кількість людських помилок під час інвентаризації. Усі дані автоматично вносяться в нову базу і порівнюються з попередніми базами. Цей метод є менш працезатратним і не потребує прямої видимості мітки під час зчитування інформації. Також є можливість перезапису даних, тобто ці мітки є багаторазовими та надійнішими на відміну від штрих-кодів. Ще однією перевагою є зменшення витрат часу і фінансових ресурсів на проведення інвентаризації.

Висновок: в сучасних умовах інвентаризація більше не потребує значних витрат часу та людських ресурсів. Такі технології, як використання штрих-кодів та радіочастотної ідентифікації, дозволяють автоматизувати процес та максимально знизити можливі помилки, що можуть виникнути при ручному введенні даних.

УДК 657

Кошіль А. В.,

студентка спец. 071 «Облік і оподаткування»,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б. д.е.н.

професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ: СУТЬ І ЙОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Постановка проблеми. У сучасному світі тема протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом (AML/CFT), досі залишається актуальною. Правопорушники досить часто намагаються використати фінансові системи зарубіжних країн для відмивання (легалізації) «брудних» коштів.

Зважаючи на це, важливим інструментом запобігання легалізації доходів, отриманим злочинним шляхом, є постійний моніторинг операцій та руху коштів, зокрема на рахунках клієнтів банку. Основною складовою частиною системи протидії легалізації коштів, отриманих незаконним способом, є система фінансового моніторингу. Вона має, з одного боку, відповідати міжнародним нормам та стандартам, а з другого – максимально враховувати вже наявну фінансову систему.

Мета дослідження. Сутнісна характеристика і узагальнення поняття фінансового моніторингу та основне його призначення.

Результати дослідження. Для кожної країни питання протидії легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом, є питанням національної безпеки. Для протидії та запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом існує таке поняття як фінансовий моніторинг.

Згідно закону України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів,

одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення статті 1. п. 1, фінансовий моніторинг - сукупність заходів із збору, обробки та аналізу інформації про фінансові операції, що подається до спеціально уповноваженого органу суб'єктами первинного і державного фінансового моніторингу та іншими державними органами, відповідними органами іноземних держав, іншої інформації, що може бути пов'язана з підозрою в легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванні тероризму та/або фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення та/або з іншими незаконними фінансовими операціями, а також заходів з перевірки такої інформації згідно із законодавством України та інших заходів, спрямованих на виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії [1].

Сутність поняття "фінансовий моніторинг" досліджувало багато різних як вітчизняних так і закордонних вчених.

На думку А. Клименко, фінансовий моніторинг – «це особлива форма фінансового контролю, який здійснюється вповноваженими державними органами та суб'єктами первинного фінансового моніторингу та який спрямований на виявлення операцій, пов'язаних із легалізацією доходів, здобутих злочинним шляхом» [2, с. 104].

Л. Фитуні зазначає, що «фінансовий моніторинг – це комплекс дій, коштів і заходів, здійснюваних на об'єктах господарювання, у межах сектору економіки, адміністративно-територіальної одиниці, країни або в міжнародних масштабах для запобігання легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, що порушує чинне законодавство» [4].

Фінансовий моніторинг – діяльність із виявлення незаконно отриманих доходів та запобігання фінансуванню тероризму. Національний банк встановлює до банків та небанківських установ вимоги щодо протидії відмиванню незаконно отриманих доходів та перевіряє їх дотримання.

Здійснюючи фінансовий моніторинг, банки і небанківські фінансові установи перевіряють клієнтів та аналізують їхні фінансові операції. У разі виявлення підозрілих операцій банки інформують Державну службу фінансового моніторингу та правоохоронні органи України.

Національний банк діє відповідно до Міжнародних стандартів з протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення FATF [3].

Спеціально уповноваженим органом у сфері моніторингу є Державна служба фінансового моніторингу України. Вона є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Держфінмоніторинг України включається до системи органів виконавчої влади та утворюється для реалізації державної політики у сфері AML/CFT.

Основними напрямками діяльності Держфінмоніторингу є:

1) реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, а також внесення пропозицій щодо її формування;

2) створення та забезпечення функціонування єдиної державної інформаційної системи у сфері AML/CFT;

3) збирання, оброблення та аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, що може бути пов'язана з підозрою у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванні тероризму [5].

У межах співробітництва з Радою Європи експерти Держфінмоніторингу починаючи з 2002 року на постійній основі беруть участь у пленарних засіданнях Комітету MONEYVAL. Нині Держфінмоніторинг співпрацює з понад 150 підрозділами фінансових розвідок інших країн та отримує від іноземних партнерів інформацію, яка може бути пов'язана з протиправною діяльністю. Це дає змогу оперативніше та у більш повному обсязі

розслідувати складні транснаціональні схеми.

Висновки. Отже, фінансовий моніторинг – це обов’язкові заходи з виявлення та протидії сумнівним грошовим потокам. Завданням фінансового моніторингу є забезпечення національної безпеки шляхом здійснення заходів щодо виявлення та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Список використаних джерел

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. Редакція від 29.12.2022 року.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20> (дата звернення: 30.03.2023)
2. Клименко А. Фінансовий моніторинг – особлива форма фінансового контролю. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. 2005. № 4. С. 101–105.
3. Національний Банк України. Веб-сайт <https://bank.gov.ua/ua/supervision/monitoring>
4. Глущенко О., Семеген І. Антилегалізаційний фінансовий моніторинг: ризик-орієнтований підхід : монографія / за заг. ред. Р. Слав’юка. Київ : УБС НБУ. 2014. 386 с
5. Державна служба фінансового моніторингу України. Веб-сайт <https://fiu.gov.ua/pages/pro-sluzhbu/zagalni-vidomosti/pro-derzhfinmonitoring.html>

УДК 657.6

Німчук Сніжанна

*магістр спец. 071 Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І.Б., д.е.н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗА МСФЗ

Кожне підприємство є унікальним господарським суб’єктом з орієнтацією на власний продукт чи послугу. Результати діяльності будь-якого такого суб’єкта мають знайти відображення у системі обліку та звітності, що будується відповідно до особливостей діяльності конкретного підприємства.

Суб’єкти господарювання, що готують звітність за МСФЗ, не є винятком і мають сформувати власну систему подання інформації користувачам з урахуванням низки дозволених обліково-звітних альтернатив. Вибір із таких альтернатив залежить від специфіки діяльності, потреб ключових користувачів й інших важливих факторів.

Документ під назвою «Наказ (положення) про облікову політику» традиційно є саме тим основним зібранням правил, на базі яких відбуваються фіксація та розкриття інформації в обліково-звітній системі підприємства.

В умовах переходу на МСФЗ (МСБО) в Україні велике значення має вивчення міжнародної системи формування облікової політики, розгляд міжнародних стандартів з метою адаптації української системи обліку до міжнародних вимог та принципів організації і ведення бухгалтерського обліку, а також складання та подання фінансової звітності. Варто погодитись з думкою провідного вітчизняного вченого Н. Лоханової, яка зазначає, що запровадження МСФЗ в Україні ще в більшій мірі підіймає значення облікової політики з точки зору її впливу на фінансовий стан і результати діяльності суб’єкта господарювання.

Щоб розібратися у сутності облікової політики та особливостях її формування в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), варто звернутися до

відповідного стандарту, що регулює це питання, — МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»

Облікова політика - це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності. Якщо МСФЗ конкретно застосовується до операції, іншої події або умови, облікову політику чи облікові політики, застосовані до такої статті, слід визначити шляхом застосування МСФЗ. МСФЗ наводить облікові політики, які, за висновком РМСБО, дають змогу скласти таку фінансову звітність, яка міститиме доречну та достовірну інформацію про операції, інші події та умови, до яких вони застосовуються. Суб'єкт господарювання має обирати та застосовувати свої облікові політики послідовно для подібних операцій, інших подій або умов, якщо МСФЗ конкретно не вимагає або не дозволяє визначення категорії статей, для яких інші політики можуть бути доречними. Якщо МСФЗ вимагає або дозволяє таке визначення категорій, слід обирати прийнятну облікову політику та послідовно застосовувати її до кожної категорії.

Суб'єкт господарювання повинен змінити облікову політику, тільки якщо зміна:

- а) вимагається МСФЗ, або
- б) приводить до того, що фінансова звітність надає достовірну та доречнішу інформацію про вплив операцій, інших подій або умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності або грошові потоки суб'єкта господарювання.

Не вважається змінами в облікових політиках:

- а) застосування облікової політики до операцій, інших подій або умов, що відрізняються за сутністю від тих, що відбувалися раніше;
- б) застосування нової облікової політики до операцій, інших подій або умов, які не відбувалися раніше або були несуттєвими.

Застосування зміни в облікових політиках:

- а) суб'єкт господарювання має обліковувати зміну в обліковій політиці, яка є наслідком першого застосування МСФЗ, відповідно до конкретних положень перехідного періоду (якщо вони є в такому МСФЗ);

б) якщо суб'єкт господарювання змінює облікову політику після першого застосування МСФЗ, які не містять конкретних положень перехідного періоду, застосованих до такої зміни або змін в обліковій політиці добровільно, то він застосовує зміну ретроспективно.

Якщо зміна в обліковій політиці застосовується ретроспективно, то суб'єкт господарювання має коригувати залишок кожного компонента власного капіталу на початок періоду, на який ця зміна впливає, за найперший поданий попередній період, а також коригувати інші порівнювані суми, інформація про які розкрита за кожний поданий попередній період, так, наче нова облікова політика застосовувалася завжди. *Ретроспективне застосування* - застосування нової облікової політики щодо операцій, інших подій та умов так, начебто ця політика застосовувалася завжди.

Облікова політика за МСФЗ є досить важливим методичним аспектом підготовки звітності. Облікова політика за МСФЗ може бути затверджена у вигляді зводу принципів і правил ведення бухгалтерського обліку, підготовки звітності відповідно до МСФЗ й може закріплюватися яким-небудь внутрішнім документом (наприклад, у вигляді наказу, розпорядження). Систематизація принципів, правил облікової практики в одному документі є важливим елементом, що сприятиме поліпшенню якості підготовки звітності, підвищенню культури оброблення облікової інформації, служитиме важливим елементом у ході підготовки приміток до звітності, а також дозволить зовнішнім (наприклад, аудиторам) і внутрішнім (наприклад, керівництву компанії) користувачам краще зрозуміти принципи, правила підготовки звітності за МСФЗ в окремо взятій компанії (або в групі компаній).

Облікова політика за МСФЗ з метою підготовки першої звітності може мати дві взаємозалежні складові: розділ облікової політики, що відображає специфіку першого

застосування МСФЗ при підготовці першої звітності, а також розділи облікової політики, які присвячені загальним принципам і методам підготовки звітності відповідно до МСФЗ.

Облікова політика за МСФЗ в частині загальних аспектів повинна містити основні принципи підготовки консолідованої звітності. Згідно з цими принципами суб'єкт господарювання може розкрити визначення дочірньої, асоційованої, спільної компанії, закріпити поняття контролю, особливості відображення у звітності угод з об'єднання бізнесу.

Для асоційованих компаній можна відобразити порядок обліку їх вартості в консолідованій звітності (наприклад, за фактичною вартістю інвестиції з урахуванням витрат щодо угоди). Також необхідно відобразити порядок обліку збитку для асоційованої компанії. Збиток асоційованої компанії може зменшувати балансову вартість інвестиції в асоційованій компанії. У частині принципів консолідації в обліковій політиці можна закріпити положення в частині проведення консолідаційних коректувань для вилучення внутрігрупових оборотів, залишків, нереалізованого прибутку, інвестицій у компанії групи.

Висновки: Облікова політика – це фундамент, на якому базується фінансовий облік підприємства. В ній фіксуються тільки ті принципи і методи обліку та оцінки, які передбачають кілька варіантів обліку на вибір підприємства, або щодо яких є невизначеність. Вона розробляється не на якийсь певний термін, а на тривалий період його діяльності. А значить, перевидавати наказ про облікову політику щороку не потрібно. Проте в облікову політику можуть вноситися певні зміни та доповнення, а іноді це потрібно зробити і обов'язково. Допускається зміна облікової політики тільки в випадках, передбачених національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. При цьому зміни в обліковій політиці повинні бути обґрунтовані і розкриті в фінансовій звітності.

Підприємства, які вже здали свою першу звітність за МСФЗ повинні вести бухоблік відповідно до облікової політики, складеної за міжнародними стандартами, а не просто трансформувати її під МСФЗ. А ось у тих, які тільки перейшли / переходять на МСФЗ обов'язок вести бухоблік відповідно до облікової політики, складеної за міжнародними стандартами, з'явиться після подачі першої звітності за МСФЗ.

Також потрібно відмітити, що підприємство змінює облікову політику, тільки якщо був прийнятий новий стандарт або внесені зміни в існуючий, або зміни призводять до того, що фінансова звітність надає більш достовірну і своєчасну інформацію – так звані добровільні зміни облікової політики

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996- XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293536.
3. Міжнародні Стандарти фінансової звітності 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки».

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Міжнародні стандарти фінансового обліку (МСФО) мають значний вплив на фінансову звітність підприємств. Вони сприяють уніфікації і стандартизації фінансової звітності, забезпечують порівнянність і достовірність інформації, а також покращують прозорість та впевненість у фінансових показниках підприємств. Нижче будуть розглянуті основні варіанти впливу МСФО на фінансову звітність підприємств

1. Уніфікація фінансової звітності: МСФО надають єдиний стандартний формат фінансової звітності для підприємств. Це означає, що підприємства, які застосовують МСФО, повинні звітувати відповідно до одних і тих самих правил і принципів. Це спрощує порівняння фінансових звітів різних підприємств та дозволяє інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам отримати об'єктивну інформацію для прийняття рішень.
2. Забезпечення порівнянності: МСФО надають конкретні правила та стандарти вимірювання, визнання та розкриття економічних подій у фінансовій звітності. Це допомагає створити єдину мову для звітування, що дозволяє порівнювати фінансові результати різних підприємств та оцінювати їх фінансовий стан.
3. Зрозумілість та прозорість (продовження): МСФО вимагають розкриття детальної інформації про фінансові операції підприємства. Це включає дискусії про основні угоди, ризики, обов'язки та зобов'язання, а також додаткові коментарі та пояснення. Цей розширений рівень розкриття сприяє збільшенню прозорості та розуміння фінансової звітності підприємства користувачами, зокрема інвесторами, аналітиками, рейтинговими агентствами та урядовими органами.
4. Вдосконалення якості фінансової звітності: МСФО встановлюють чіткі принципи та стандарти оцінки активів, зобов'язань, прибутків та витрат. Це допомагає забезпечити більш точне та об'єктивне відображення фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Використання МСФО підвищує надійність та достовірність фінансової звітності, сприяючи зменшенню можливості маніпулювання фінансовими показниками та шахрайства.
5. Міжнародна конкурентоспроможність: Застосування МСФО дозволяє підприємствам бути більш конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Використання однакових стандартів звітності допомагає залучати іноземних інвесторів та відкривати доступ до більш широкого кола ринків капіталу. Це сприяє залученню інвестицій, підвищенню рейтингу підприємства та сприяє його зростанню та розвитку.
6. Впровадження передових практик управління: МСФО пропонують не лише правила звітування, але й передові підходи до управління фінансовими показниками підприємств. Вони стимулюють впровадження більш раціональних методів обліку та аналізу, дозволяючи підприємствам отримувати більш точну та комплексну інформацію для прийняття стратегічних та оперативних рішень. Використання

- МСФО допомагає підприємствам удосконалити процеси управління ризиками, фінансовим плануванням та прийняттям рішень на основі об'єктивних даних.
7. Підвищення довіри інвесторів та стабільність ринку: МСФО забезпечують вищий рівень довіри від інвесторів, оскільки вони визнані міжнародною спільнотою та є незалежною організацією. Використання МСФО знижує ризик забуття, зміни або спотворення фінансової інформації. Це стимулює інвестиційний потенціал підприємств та сприяє стабільності на ринку капіталу.
 8. Глобалізація та міжнародна інтеграція: МСФО є прийнятими стандартами в багатьох країнах світу. Використання МСФО дозволяє підприємствам легше виконувати вимоги міжнародного бізнесу, сприяє глобалізації та співпраці з іноземними партнерами. Це сприяє підвищенню міжнародної конкурентоспроможності та відкриває нові можливості для розвитку і розширення діяльності підприємства.
 9. Зниження витрат та ефективність звітування: МСФО надають стандартизований набір правил та методологій, що спрощує процес підготовки фінансової звітності. Використання цих стандартів дозволяє підприємствам знизити витрати на адаптацію та переклад фінансової звітності для різних юрисдикцій. Крім того, це сприяє покращенню ефективності процесу звітування, оскільки підприємства можуть використовувати уніфіковані шаблони та процедури для підготовки фінансової інформації.
 10. Сприяння інвестиційній привабливості: МСФО допомагають підприємствам залучати більше інвестицій, оскільки забезпечують стандартну та порівнянну фінансову звітність. Інвестори віддають перевагу підприємствам, які дотримуються МСФО, оскільки це дозволяє їм проводити об'єктивний аналіз та порівняння фінансових результатів різних підприємств. Це зростання інвестицій сприяє розвитку підприємства, створенню нових робочих місць та сприяє економічному зростанню.
 11. Врахування економічних змін та трендів: МСФО постійно оновлюються та адаптуються до змін у світовій економіці та бізнес-середовищі. Вони враховують нові тренди, регуляторні вимоги та виклики, що виникають в глобальному ринковому середовищі. Тому використання МСФО дозволяє підприємствам бути в курсі сучасних економічних

Отже, усі ці фактори вказують на те, що використання МСФО дозволяє підприємствам залучати більше інвестицій, підвищує стійкість та стабільність фінансових ринків та економіки загалом, знижує витрати на звітування та підвищує ефективність звітування. Крім того, використання МСФО дозволяє створити стандартну та порівнянну фінансову звітність, яка сприяє розумінню та порівнянню фінансових результатів різних підприємств.

Переваги впровадження міжнародних стандартів фінансового обліку на фінансову звітність підприємств є наступними:

Глобальне визнання: Міжнародні стандарти фінансового обліку (МСФО) визнані та прийняті багатьма країнами світу, що дає їм статус глобального стандарту. Це забезпечує їх широке визнання та прийняття в міжнародному співтоваристві.

Стандартизація та уніфікація: МСФО надають стандартизований набір правил та методологій для підготовки фінансової звітності. Це допомагає забезпечити уніфікований підхід до фінансового звітування і зробити його порівнянним між різними підприємствами та юрисдикціями.

Підвищення якості та надійності: МСФО встановлюють високі стандарти якості та надійності фінансової звітності. Вони надають чіткі вимоги щодо відображення фінансової

інформації, оцінки активів та зобов'язань, а також звітності про події та транзакції. Це сприяє покращенню довіри стейкхолдерів, таких як інвестори, кредитори та регулятори.

Порівнянність та об'єктивність: МСФО дозволяють проводити порівняльний аналіз фінансової звітності між різними підприємствами та періодами. Це спрощує оцінку фінансових результатів, фінансового стану та продуктивності підприємств. Крім того, використання стандартів забезпечує більш об'єктивну оцінку, оскільки вони базуються на об'єктивних критеріях та принципах.

Покращення доступу до капіталу: Використання МСФО сприяє залученню капіталу від інвесторів, банків та фінансових установ. Стандартизована та порівняльна фінансова звітність надає інвесторам інформацію для оцінки ризиків та потенційних переваг інвестування в підприємство.

Виконання регуляторних вимог: Багато країн встановлюють обов'язкові вимоги щодо використання МСФО або їх національних варіантів для підготовки фінансової звітності. Використання стандартів допомагає підприємствам виконувати ці регуляторні вимоги та уникати санкцій чи негативних наслідків.

Стабільність та довіра ринків: Використання МСФО сприяє стабільності та довірі на фінансових ринках. Чітка та надійна фінансова звітність дозволяє інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам отримувати достовірну інформацію для прийняття рішень та здійснення торгових операцій.

Однією з головних проблем, пов'язаних з впровадженням міжнародних стандартів фінансового обліку, є складність інтерпретації та застосування цих стандартів. Міжнародні стандарти фінансового обліку (МСФО) є високотехнічними документами, які включають в себе широкий спектр принципів, положень та вимог щодо звітності підприємств. Застосування МСФО вимагає від фахівців обліку глибоких знань та розуміння складних понять і правил, а також вміння правильно їх інтерпретувати. Проблема полягає в тому, що різні фахівці можуть мати різні тлумачення та розуміння окремих положень МСФО, що може призводити до неоднакового застосування стандартів. Інтерпретація МСФО також може бути важкою через їхню загальну формулюваність та неоднозначність. У стандартах можуть використовуватися загальні терміни, які потребують додаткового визначення та тлумачення. Це може викликати розбіжності в тлумаченні та застосуванні стандартів між різними фахівцями, а також між різними юрисдикціями. Більш того, МСФО постійно оновлюються та переглядаються, оскільки фінансовий облік стає все більш складним і еволюціонує з розвитком бізнесу. Це може створювати додаткові труднощі, оскільки підприємствам потрібно бути в курсі останніх змін і забезпечувати їх правильне впровадження.

Несумісність міжнародних стандартів фінансового обліку з національними правовими рамками є ще однією важливою проблемою. Кожна країна має свої власні національні норми, правила та вимоги щодо облікового звітування, оподаткування та регулювання. Це може приводити до суперечностей або розбіжностей між міжнародними стандартами і національними вимогами.

У деяких випадках, країни можуть використовувати адаптовані або модифіковані версії міжнародних стандартів фінансового обліку, щоб врахувати свої специфічні потреби. Це може призводити до неоднорідності та непорівнянності між фінансовими звітами підприємств з різних країн. Крім того, розбіжності міжнародних стандартів та національних правил можуть впливати на здатність підприємств до прямого порівняння та оцінки їх фінансової продуктивності.

Іншою проблемою є високі витрати на впровадження та дотримання міжнародних стандартів фінансового обліку. Підприємства повинні вкладати значні фінансові ресурси в навчання свого персоналу, модернізацію облікових систем та програмного забезпечення, а також в інші ресурси для виконання вимог стандартів. Особливо це може стосуватися менших підприємств, які можуть зазнавати труднощів з фінансуванням таких витрат.

Отже, висновок полягає в тому, що впровадження міжнародних стандартів фінансового обліку має значний позитивний вплив на фінансову звітність підприємств. Це сприяє покращенню якості, прозорості та порівнянності фінансової інформації, що має важливе значення для інвесторів, кредиторів, регуляторів та інших зацікавлених сторін. Застосування стандартів також допомагає підприємствам виконувати регуляторні вимоги та забезпечує стабільність та довіру на фінансових ринках. Крім того, вони сприяють адаптації до змін у глобальному середовищі та забезпечують гармонізацію звітності між різними країнами. У підсумку, впровадження міжнародних стандартів фінансового обліку є вигідним кроком для підприємств, сприяючи підвищенню їхньої конкурентоспроможності та довіри з боку інвесторів.

Список використаних джерел

1. [Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку \(ua-referat.com\)](http://ua-referat.com)
2. Лучко М. Р. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: навч. посіб. / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько, С. Р. Яцишин, Н. Г. Мельник. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 390 с.
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_010

УДК 330

Плоскіна Андріана
*студентка гр. ФІК-53м спец. 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Мельник К. П.
д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування*

АНАЛІЗ СТАНУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У зв'язку з ринковими умовами, які склалися на сьогодні, посиленням інтеграційних процесів та значним розвитком економічних зв'язків кожне підприємство певним чином задіяне у зовнішньоекономічній діяльності (ЗЕД). Якщо підприємство бажає отримувати максимальні прибутки, досягнувши якнайвищого успіху, воно обов'язково повинно орієнтуватися не тільки на вітчизняний ринок, але й на закордонний. Завдяки цьому здійснюються такі операції, як експорт продукції, обмін досвідом, залучення новітніх технологій, удосконалення організації виробництва і торгівлі та навіть обмін валюти.

Проблема ефективного ведення ЗЕД суб'єктами господарювання в Україні та у цілому світі завжди актуальна, адже дана діяльність не зосереджується в межах кордонів однієї країни, а здійснюється у сучасному світовому економічному середовищі.

Вагомий внесок у дослідження питань зовнішньоекономічної діяльності та різних її аспектів був зроблений вітчизняними та закордонними науковцями такими, як Т. Шталь, Т. Васюк, Н. Грищенко, Ж. Зосимова та інші. Не дивлячись на широке поле досліджень у цій області, науковці не дійшли до єдиного висновку, щодо дефініції поняття ЗЕД.

Лепеха М. О. [1], під зовнішньоекономічною діяльністю підприємства розуміє сукупність зовнішньоекономічних операцій у сфері господарської діяльності, які здійснює підприємство з метою отримання прибутку через створення та реалізацію конкурентних переваг внаслідок виходу на світовий ринок. Проте, таке визначення не враховує того, що ЗЕД включає в себе не лише зовнішньоекономічні операції але і співробітництво та кооперацію з іноземними партнерами та підприємствами.

У Господарському Кодексі України ЗЕД суб'єктів господарювання визначається як господарська діяльність, яка в процесі її здійснення потребує перетинання митного кордону України майном, та/або робочою силою [2]. Виходячи з тлумачень терміну, можна дійти висновку, що правова точка зору, не бере до уваги деякі з видів ЗЕД, та не враховує особливостей взаємодії суб'єктів у системі світогосподарських зв'язків.

Аналізуючи вищеподане, слід сформулювати єдине, загальне визначення: зовнішньоекономічна діяльність - це економічні відносини в сфері зовнішньої діяльності господарюючих суб'єктів, які пов'язані з виходом підприємства на зовнішній ринок, а також міжнародним виробництвом і науково-технічним співробітництвом.

На сучасному етапі розвитку процес проникнення вітчизняними товаровиробниками на зарубіжні ринки супроводжується значними труднощами і проблемами. Серед них можна виокремити: високий рівень конкуренції, значна частка фізично і морально застарілої техніки, високий рівень державного регулювання, що призводить до потреби в узгодженні різних питань у міністерствах, відомствах, місцевих адміністраціях та передбачає чималі витрати часу і зусиль суб'єктами ЗЕД, низький рівень інноваційної привабливості.

Багатоманітність і комплексність видів ЗЕД, їх постійна зміна, посилення міжнародних господарських зв'язків, а також інтеграція України у світове господарство, участь у процесі глобалізації зумовлює необхідність створення механізму регулювання ЗЕД підприємств.

Досить важливим показником розвитку ЗЕД в країні є саме кількість підприємств, які задіяні в даній сфері. Наразі досить проблематично визначити точне число підприємств-учасників ЗЕД, адже, як було зазначено, міжнародна економічна діяльність проявляється в множинних формах. Державна служба статистики надає дані щодо кількості підприємств, які здійснюють зовнішньоторговельну діяльність в Україні. Даний показник може бути досить репрезентативним у даному випадку, адже експортно-імпортні операції наразі є основним видом ЗЕД підприємств. Доцільно також відзначити постійне зростання протягом останніх років кількості підприємств, що займаються експортом товарів.

Іншим важливим аспектом зовнішньоекономічної діяльності є участь країни у міжнародному розподілі капіталу. Надходження іноземних інвестицій є важливим показником розвитку економіки та суб'єктів господарювання. На даному етапі рівень інвестиційної привабливості України є досить низьким, інвестиційний клімат також є досить несприятливим, саме це не дозволяє отримувати фінансові ресурси в кількості необхідній для стабільного розвитку підприємств, упровадження інноваційних технологій та новітніх наукових розробок, технічного оновлення виробництва та ін.

За останні двадцять років розміри вкладень в Україну іноземних інвестицій досягли максимуму у 2012 році. Протягом останніх років розмір іноземних інвестицій знизився. Логічним є скорочення обсягів іноземних інвестицій у 2014 році, коли воєнно-політична ситуація загострилася. Здійснюючи прогноз на 2022 рік, можемо стверджувати, що обсяг інвестицій точно зменшиться. Таку динаміку можна спостерігати у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка іноземних інвестицій в Україні протягом 2010-2021 рр.

Рік	млн. дол. США	
2010	6495	-
2011	7207	+712
2012	8401	+1194
2013	4499	-3902
2014	410	-4089
2015	-458	-868
2016	3284	+4268
2017	3692	-118
2018	4455	+763
2019	5860	+1405

2020	-868	-6728
2021	6549	+7417

Примітка. Розроблено автором на основі аналізу джерела [3]

Отже, в умовах сучасності, важлива роль відводиться зусиллям держави щодо удосконалення умов ведення зовнішньоекономічної діяльності українськими підприємствами. Держава має спрямувати зусилля на процес вдосконалення нормативного бази ведення ЗЕД, організаційного та іншого забезпечення зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств. Державі необхідно зосередитися на формуванні державних гарантійних зобов'язань щодо експортних кредитів та на забезпеченні механізмів кредитування і страхування експорту. Державним органам України варто зосередитися на активному просуванні конкурентоспроможної української продукції на зовнішні ринки, її представленні та захисту за кордоном.

Список використаних джерел

- 1.Лепеха М. О., Свириденко Г. М. Перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності України за експортоорієнтованою стратегією. Молодий вчений. 2017. №5 (45). С. 655-658.
- 2.Господарський кодекс України: від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n1939> (дата звернення: 07.05.2022).
- 3.Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. *Мінфін*. 2022. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення: 07.05.2022).

УДК

Стрельцова Валерія

*бакалавр спец. 071 Облік і оподаткування
Волинський національний університет Лесі Українки
Науковий керівник: Шматковська Т.О. к.е.н.,
доцент кафедри обліку і оподаткування*

ВИЗНАЧЕННЯ ТОЧКИ БЕЗЗБИТКОВОСТІ

Ведення обліку – невід’ємний обов’язок кожного суб’єкта господарювання, і вести його потрібно лише за законодавчими нормами. Проте, великий проміжок часу навіть бухгалтерському обліку приділяли значно менше уваги, ніж податковому. Безумовно, сплата податків є вагомим умовою існування підприємства, але відсутність реального розуміння речей може вартувати не менше. Грамотний аналіз облікових даних дозволяє приймати зважені управлінські рішення, особливо у теперішні часи, коли економіка держави є нестабільною. Для впевненості у майбутньому підприємство повинно володіти певними методиками, що допоможуть стабілізувати діяльність підприємства, зможуть визначити ступінь залежності підприємства від тих чи інших факторів і визначити рубіж, при якому підприємство ще може продовжувати свою діяльність, і нижче якого – вже не може. Однією з них є методика забезпечення беззбитковості підприємства [2]

Для того, щоб зрозуміти, наскільки доцільним є той чи інший бізнес (як діючий, так і запланований), необхідно зорієнтуватися, у якій точці системи координат «збиток – прибуток» він знаходиться. Важливим завданням управлінського обліку є калькуляція, планування прибутку підприємства та асортименту продукції. Дієвим інструментом виконання цього завдання є визначення точки беззбитковості та необхідної суми покриття. Цей метод контролінгу зводиться до визначення мінімального обсягу реалізованої продукції (за стабільних умовно постійних витрат), за якого підприємство може забезпечити беззбиткову діяльність, з іншого – створити умови для самофінансування [3].

Точка беззбитковості характеризує обсяг продукції, за якого прибуток дорівнює нулю, тобто чистий дохід від реалізації відповідає валовим затратам на її виробництво та реалізацію. Точку беззбитковості також називають точкою «порогового» прибутку чи точкою рівноваги.

Значення цього показника важливо для оцінки поточного фінансового стану підприємства, а також для економічного планування на перспективу. Точка беззбитковості дає можливості:

- визначити доцільність розширення виробництва, дилерської мережі, освоєння нових технологій і видів продукції;
- оцінити платоспроможність і фінансову стабільність, що важливо для власників компанії, інвесторів і кредиторів;
- простежити зміну показника в динаміці і виявити вузькі місця у виробничому процесі;
- розрахувати і спланувати план продажів;
- визначити допустиму величину зниження виручки або кількості проданих одиниць товару, щоб не піти у збиток;
- розрахувати вплив зміни ціни, витрат виробництва та обсягу реалізації продукції на фінансовий результат.

Складовим елементом аналізу точки беззбитковості є розрахунок суми покриття (маржинального прибутку). Маржинальний прибуток – показник, який характеризує частину виручки, що спрямовується на заміщення умовно постійних витрат і формування прибутку від реалізації. Розрізняють одноступінчастий (спрощений) та багатоступінчастий розрахунок суми покриття. За спрощеною схемою сума покриття дорівнює різниці між виручкою від реалізації продукції та умовно змінними витратами [1]:

$$\text{Чиста виручка від реалізації} - \text{Змінні (пропорційні) витрати} = \text{Сума покриття} - \text{постійні витрати} = \text{Прибуток}$$

Система розрахунку суми покриття, яка ґрунтується на простому розподілі витрат на постійні та змінні, називається одноступінчастою системою «direct — costing». Суму покриття можна розраховувати як на весь обсяг реалізації, так і на одиницю продукції. В останньому випадку це різниця між оптовою ціною та умовно змінними витратами на виробництво одиниці продукції. В торгівлі сума покриття, як правило, відповідає торговельній націнці (зменшеній на величину непрямих податків). За допомогою показника суми покриття обчислюють приріст прибутку від реалізації кожної додаткової одиниці продукції. При цьому можна використати такий алгоритм розрахунку прибутку:

$$П_n = N (p - v) - F,$$

де $П_n$ – прибуток від реалізації n одиниць продукції (грн.); N – кількість реалізованої продукції (шт. або інші натуральні одиниці); p – оптова ціна одиниці продукції (грн); v – умовно змінні витрати на одиницю продукції (грн); F – умовно постійні витрати на виробництво та збут реалізованої продукції (грн).

Основний недолік даної системи полягає в тому, що за її використання сукупні постійні витрати враховуються без розподілу в розрізі окремих їх видів, груп продукції, центрів затрат, структурних підрозділів тощо. У разі виробництва багатьох видів продукції та наявності кількох центрів затрат такий підхід не дає можливості об'єктивно оцінити ефективність виробництва окремих видів продукції [1].

На практиці виникає необхідність розрахунків точки беззбитковості та показників сум покриття для окремих видів продукції, груп клієнтів, регіонів збуту. Для цього вдаються до так званої системи багатоступінчастого розрахунку суми покриття постійних затрат (багатоступінчастий директ-костинг). Основний зміст цієї системи зводиться до розподілу постійних витрат на окремі елементи залежно від мети розрахунку суми покриття. Першим

етапом розрахунку суми покриття є правильний розподіл усіх витрат підприємства (чи витрат на виробництво певного виду продукції) на постійні та змінні.

На підставі отриманих значень точки беззбитковості проводиться аналіз поточної кон'юнктури ринку і виділяються найбільш значущі фактори, що впливають на собівартість. Планування подальшої роботи полягає в прогнозуванні витрат виробництва і конкурентної ринкової ціни. Ці дані використовуються в розрахунку плану виробництва і беззбитковості, які входять в загальний фінансовий план компанії. Для успішного функціонування підприємства проводиться контроль над дотриманням затверджених цілей [5].

Послідовні етапи планування беззбитковості:

- аналіз поточного стану справ в компанії і продажів;
- прогноз майбутніх цін на продукцію, що випускається з урахуванням оцінки всіх факторів;
- розраховуються постійні, змінні витрати і собівартість продукції;
- виконується розрахунок точки беззбитковості;
- планування цінової політики компанії;
- прийняття остаточного плану беззбитковості і продажів з поділом за періодами;
- контроль беззбитковості, який включає в себе контроль всіх статей витрат, загальної собівартості, плану продажів, надходження платежів від покупців та ін. на підприємстві завжди має бути розуміння того наскільки поточне фінансове становище відповідає запланованому рівню беззбитковості.

Таким чином, можна зробити висновок, що підхід до визначення беззбитковості універсальний і враховує можливі зміни цін, постійних і змінних витрат. Він дає змогу оперативно оцінити важливі параметри операційної діяльності підприємства, зробити належні висновки та обґрунтувати планові (проектні) рішення, щодо доцільності інвестування коштів у підприємство. Аналіз точки беззбитковості є досить важливим параметром аналізу підприємства при визначенні його інвестиційної привабливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Черній І. І. Економічне оцінювання та проектний аналіз інвестиційних ресурсів розвитку підприємства. 2017. С. 127–131.
2. Шурпенкова Р. К., Сарахман О. М., Калайтан Т. В. Стратегічний управлінський облік. Вісник Університету банківської справи. 2020. С. 101–109. URL: [https://doi.org/10.18371/2221-755x1\(37\)2020208367](https://doi.org/10.18371/2221-755x1(37)2020208367) (дата звернення: 14.05.2023).
3. Шарманська В. М. Контроль та бухгалтерський облік. Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2017. Вип. 37. С. 170–173.
4. Шматковська Т. О., Стащук О. В. Аналіз фінансової стійкості підприємств (на прикладі СГПП «Злата»). Accounting, analysis and audit activities of the enterprises: problems, trends, prospects: Collective monograph. SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2016. p. 154 – 163.

Януль Аліна

Ст. гр. Маркет-17

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б. д.е.н.,

професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування

ОЦІНКА РИЗИКІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Дана тема є актуальною оскільки у зв'язку з появою нових глобальних загроз у сфері економічної безпеки на прикладі російського вторгнення на територію України з'являється більше загроз та наслідків формування сучасного бізнесу. В кризових ситуаціях спричинених змінами у законодавстві та будь-якими іншими наслідками воєнного конфлікту потрібно розглянути можливі напрями економічного відновлення та розробити шляхи зменшення ризиків.

Базові засади оцінки ризиків та їхній вплив на фінансово-економічний стан підприємства розглядали такі науковці як: Д. Блум, Д. Кеннінг, Е. Брейнерд, М. Зіглер, В.В. Вітлінський, Г.І. Великоіваненко, Н.М. Внукова, В.А. Смоляк, М.М. Дмитрієв, С.А. Кошечкін, Л.І. Донець, І.Ю. Івченко, О.А. Зоріна, М.А. Хвесик, А.М. Штангрет. Однак невіршеним залишається розроблення цілісної концепції аналізу та оцінки ризиків з урахуванням ризиків, які виникли під час російсько-української війни.

Метою даної публікації є дослідження проблеми поліпшення існуючих механізмів аналізу та оцінки впливу наслідків на бізнес. З урахуванням особливостей сучасної економіки України малий бізнес потребує пошуку сучасних шляхів зниження і попередження ризиків.

Під ризиком підприємницької діяльності в умовах сучасних загроз слід розуміти будь-яке відхилення від бажаного результату. Основний ризик який виник – це ризик зниження платоспроможності покупців через втрату ними доходу. Значна частина населення втрачає роботу та відсоток безробітних людей значно виріс. Через таку тенденцію ця частина осіб не має змоги реалізувати своє право на отримання заробітної плати як джерела існування. Наслідками цього ризику для бізнесу є зниження реалізації та втрата доходу. Для того, щоб оцінити даний ризик потрібно провести маркетинговий аналіз, а також визначити сегмент покупної спроможності клієнтів.

У зв'язку зі зниженням платоспроможного попиту на товари і послуги як результат економії та недостатніх доходів покупців виникає ризик зниження фінансової стійкості бізнесу. Це спричиняє неможливість забезпечити подальший розвиток і конкурентоспроможність фірми. Для того, щоб оцінити цей ризик потрібно провести аналіз показників фінансової стійкості підприємства.

Органи державної влади в період воєнного стану приймають певні рішення обмежувального характеру. Одним з таких рішень є запровадження комендантської години, що значно скорочує час роботи деяких сфер бізнесу. Це спричинює простої виробництва, а можливо і зупинення діяльності в цілому. Знижуються доходи підприємства, втрачаються клієнти, псується сировина. Для того, щоб мінімізувати цей ризик потрібно постійно проводити моніторинг змін в законодавстві.

У зв'язку з частими повітряними тривогами та ризиком для життя працівників за можливості бізнес функціонує в дистанційному режимі. Це також спричиняє ряд ризиків таких як: ризик зниження ефективності використання робочої сили (недостатній контроль через роботу на дому). Для того, щоб оцінити такий ризик потрібно проводити аналіз показників використання трудового капіталу. Це потрібно для того, щоб зменшити кількість працівників задіяних у виробничому процесі та збільшити продуктивність праці.

Одним з актуальних ризиків під час російської агресії для бізнесу є втрата репутації. Клієнти побоюються щодо ведення спільного бізнесу та співпраці з особами які підтримують агресію проти України, або ж в іншому випадку не бажають допомагати морально чи фінансово. Втрачаються спонсори, постачальники пропонують менш вигідні умови співпраці, втрачаються постійні споживачі. Також деякі сфери бізнесу зазнають ризику кібер-інцидентів. Коли хакери зламують офіційні сайти, електронні табло, щоб будь-яким чином завдати шкоди та дискредитувати власника бізнесу в очах його клієнтів, а також в окремих випадках такі дії можуть мати наслідки адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Малий бізнес в Україні має стимулювати розвиток комунікацій, сприяти розвитку технологій, покращувати ефективність виробництва, сприяти розвитку економіки, а також впливати на підвищення якості життя населення.

В Україні необхідно проводити політику підтримки малого бізнесу за рахунок державних програм. Як результат – малі підприємства в Україні почнуть займати ніші, які нецікаві великим організаціям. Тому головною метою розвитку малого бізнесу в Україні і зниження ризиків має бути державна програма Уряду, яка збалансує інтереси держави і бізнесу, забезпечить оптимальні умови підприємницької діяльності і збільшить конкурентоспроможність малого бізнесу.

Будь-яка підприємницька діяльність неможлива без ризику. Дуже важливо в такий час швидко пристосовуватись до змін та оточуючої ситуації, потрібно надавати рекомендації власникам малого бізнесу щодо оцінки ризиків для того, щоб вони завчасно були готовими вирішити поставлені перед ними проблеми, це допоможе підтримувати економіку України.

СЕКЦІЯ ІІІ

Сучасні виклики в удосконаленні теорії та практики аудиту

УДК 657.6

Гнасюк Марія

*Здобувача освіти 1-го освітнього рівня бакалавр
спеціальності 071 Облік і оподаткування,*

Волинський національний університет імені Лесі Українки

*Науковий керівник: Мельник Катерина Петрівна, д.е.н.,
професор кафедри обліку і оподаткування*

АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Поняття аудит можна розглядати, як термін з кількома значенням. З одного боку аудит розуміється як галузь економічної діяльності або як навчальна дисципліна. Інакше висловлюючись, це загальний сенс терміну «аудит». У широкому сенсі аудит – це об'єктивний аналіз для вдосконалення організації компанії, заснований на спостереженнях, перевірках, опитуванні та вивченні відповідних документів. Аудит завжди служить для порівняння цілі та реальної ситуації, цілі та її виконання. Таким чином, аудити вносять ясність. Вони служать як оцінка або діагностика ефективності для виявлення сильних сторін і потенціалу для поліпшення, а також забезпечують важливий зворотний зв'язок про зміни та ефективність введених заходів.

Загалом, аудит визначається як засіб формування об'єктивної інформації про підприємство та перевірки достовірності його фінансової звітності.

Термін аудит походить від латинського слова «audire» - слухати або чути. Слухання, у сенсі «слухати співрозмовника», є найважливішим завданням аудитора, але аж ніяк не єдиним. Тому що аудитор під час аудиту ставить запитання, спостерігає та аналізує. Зрештою, мета полягає в тому, щоб з'ясувати та оцінити, чи і в якій мірі організація, яка підлягає аудиту, досягла успіху у реалізації викладених специфікацій та вимог, наприклад в стандарті системи управління. З цією метою серед іншого аудитор також досліджує взаємодію процесів.

Характерною особливістю всіх наших аудитів є те, що незалежний галузевий експерт розглядає вашу систему управління та процеси.

Чому аудит корисний? Регулярні перевірки надають вашій компанії інформацію про те, чи є заходи та процеси ефективними, доречними та придатними для виконання специфікацій та вимог. Крім того, можна визначити потенціал для покращення та ризику. Задokumentовані результати надають вищому керівництву важливі висновки щодо заходів контролю.

Аудит служить для:

- Подальшого розвитку таким чином, щоб додавати цінність вашій організації;

- Отримання вичерпного порівняння цілі/факти;
- Визначення сильних сторін та потенціалу для вдосконалення вашої компанії;
- Виявлення ризиків та помилок, визначення заходів для їх уникнення;
- Забезпечення керівникам обґрунтованої основи для прийняття рішень;
- Виявлення сліпих та слабких місць в компанії;
- Навчання на перевірених робочих методах і процесах;
- Того щоб діяти систематично і послідовно;
- Надавання об'єктивних доказів своєї діяльності.

Згідно Закону України про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності аудит фінансової звітності це аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам;

Згідно цього ж закону, аудитор – фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження аудиторської діяльності, має відповідний практичний досвід та включена до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. Аудиторська діяльність це незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг;

Аудит фінансової звітності в Україні – це різновид перевірки, за підсумками якої можна дізнатися правильність ведення обліку та формування бухгалтерської документації суб'єкта, що інспектується. Основна мета аудиту бухгалтерської фінансової звітності полягає в письмовому відображенні думки кваліфікованих співробітників про повноту, достовірність та законність інформації, що перевіряється.

Якими є головні етапи проведення аудиту фінансової звітності? Проведення аудиту фінансової звітності передбачає вирішення наступних завдань:

- перевірка відповідності поданої документації вимогам законодавчих актів;
- контроль показників у всіх суміжних формах звітності підприємства;
- діагностика внутрішньої бухгалтерської системи (перевірка повноти відображення операцій, що проводяться).

Аудит бухгалтерської фінансової звітності організації в Україні проводять спеціальні працівники – незалежні **аудитори**. Кожен із них зобов'язаний пройти сертифікацію та скласти низку кваліфікаційних іспитів. Сенс діяльності аудитора полягає в тому, щоб ретельно перевіряти всі операції на кожній стадії та при виявленні дрібних невідповідностей фіксувати результат у спеціалізованій формі (буде взято за основу при формуванні висновку про виконану перевірку).

Коли **аудит фінансової звітності підприємств** проводиться добровільно, керівництво визначає обсяг документації, що підлягає перевірці. В інших випадках замовляється повний аудит фінансової документації компанії.

Секція III. Сучасні виклики в удосконаленні теорії та практики аудиту

Аудит фінансової звітності та помилки бухгалтерської документації. Залежно від типу організації чи підприємства, трапляються такі типові спотворення поданої звітності:

- недостовірні свідчення інвентаризації (формальне проведення, неточність, застарілі відомості);
- аудит фінансової звітності компанії складено з математичними неточностями (неправильне округлення, перенесення чи підсумовування даних);
- аналіз та аудит фінансової звітності показав протиріччя у пов'язаних бухгалтерських показниках;
- неповнота заповненої інформації (порушення встановленої форми звітності);
- аудит фінансової звітності групи компаній підготовлений над повному обсязі (не складено зведена документація на залежні структури);
- зміни облікової політики компанії відбулися без внесення коригувань (перерахунку) до бухгалтерської документації;
- інші порушення, на фіксацію яких спрямовано аудит фінансових звітів.

Послідовність аудиту фінансової звітності в Україні. Аудит фінансової звітності організації починається з того, що між власником фірми та аудиторською компанією досягається домовленість про зустріч в онлайн чи оффлайн форматі. На ній сторони мають обговорити формат майбутньої перевірки. Далі відбувається знайомство уповноважених осіб із підприємством та складається подальший план моніторингу. Після затвердження документа інспектується бухгалтерська частина виробництва:

- вивчаються показники щодо логічного взаємозв'язку та відсутності помилок;
- підтверджується/спростовується повнота, достовірність та законність наданих відомостей;
- здійснюється постатейна оцінка бухгалтерських показників (груп рахунків);
- проводиться вивчення результатів попередньої аудиторської перевірки;
- робиться оцінка ефективності внесених змін;
- проводиться узгодження підготовлених матеріалів з обліковою політикою компанії;
- виконуються інші дії, без яких **аудит бухгалтерської фінансової звітності** неможливий (визначаються індивідуально, виходячи з критеріїв та вимог компанії).

Коли перевірка закінчується, то аудитор знову зустрічається з керівництвом і надає йому результати. Висновок буває трьох видів:

- Позитивний. Помилки та неточності не були знайдені.
- Умовно – позитивний. Похибки є, але вони не критичні.
- Негативний. Знайдено серйозні порушення під час бухгалтерського обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 9, ст.50);
2. Аудит це - суть поняття та його різновиди: фінансовий, інвестиційний та ін. аудит. URL: <https://device-group.com.ua/info/38-audyt-sut-poniattia-ta-ioho-riznovydy-finansovyi-investytsiyni-ta-in-audyt> (Дата звернення 07.05.2023);
3. Що потрібно знати про аудит? URL: <https://www.dqsglobal.com/uk-ua/pro-nas/sertifikaciya/sertifikaciya-sistemi/scho-potribno-znati-pro-audit> (Дата звернення 07.05.2023);
4. Аудит фінансової звітності - ключові етапи аудиту. URL: <https://device-group.com.ua/info/43-audyt-finansovoi-zvitnosti-kliuchovi-etapy-audyty> (Дата звернення 07.05.2023)

УДК 657.6(100)

Дмитрук Іванна

Бакалавр спец. 071 Облік і оподаткування,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Мельник К.П.,

д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування

МІЖНАРОДНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах сьогодення, а саме інтеграції України до Європейського Союзу та економічної діяльності на світовому ринку, актуальним є дослідження міжнародного та вітчизняного досвіду аудиторської діяльності. Важливо проводити порівняння досягнень в аудиторській сфері різних країн, щоб виділити корисні результати та застосовувати їх.

Аудиторська діяльність - це незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг [3].

Становлення аудиту відбулось ще в 19 столітті в Англії. Якщо ж говорити про сучасність, то 10 квітня 1984 року Європейським Співтовариством було затверджено перший документ, регулюючий аудиторську діяльність, Восьма Директива Ради ЄС (84/253/ЄС) про порядок затвердження осіб для проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності в країнах-членах ЄС [2].

Також країни-члени Європейського Союзу керуються такими документами :

- Рекомендації комісії Європейського Співтовариства щодо мінімальних вимог до якості аудиту, який виконується офіційним аудитором, від 15 листопада 2000 року 2001/256/ЄС [5].

- Рекомендація комісії Європейського Співтовариства від 16 травня 2002 року 2002/590/ЄС «Незалежність аудиторів в ЄС: набір фундаментальних принципів» [4].

Зазначимо, що в Україні першим законодавчим актом, що регулював аудиторську діяльність, був Закон України «Про аудиторську діяльність», введений в дію - 29 травня 1993 року. Наразі він втратив чинність і на його зміну вступив в дію Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» 2017 року.

В таких країнах, як Польща та Німеччина аудит спрямований на задоволення потреб держави, яка виконує функцію контролю аудиторської діяльності. У Великій Британії та США - основні користувачі аудиторської інформації – банки, інвестори, тощо. В нашій країні аудиторським висновком зацікавлені, як внутрішні, так і зовнішні користувачі.

В Україні, держава має вагомий вплив на здобуття права роботи аудитором. Ми узагальнили основні вимоги для визнання незалежним аудитором. Потрібно :

- Громадянство України;
- Вища економічна освіта;
- Досвід роботи на посаді бухгалтера/аудитора/ревізора більше 5 років;
- Наявність сертифікату аудитора;
- Реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності;
- Реєстрація в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

Згідно восьмої Директиви ЄС, аудитори змушені отримати належну кваліфікацію. Розглянемо вимоги до аудитора на прикладі кількох країн за критеріями наявності досвіду роботи, вищої освіти та необхідності складання іспиту (табл.1).

Таблиця 1

Вимоги до аудиторів

Країна	Досвід, роки	Освіта та складання іспиту	Освіта або складання іспиту	Складання лише іспиту
1	2	3	4	5
Україна	5	Так		
Німеччина	5	Так		
Великобританія	3			Так
Греція	11	Так		
Італія	2		Так	

Джерело : Розроблено автором.

Таким чином, з даних таблиці робимо висновок, що в Україні, Німеччині та Греції, щоб стати аудитором потрібно здобути як вищу освіту, так і скласти спеціальний іспит. В Греції найбільший показник необхідного стажу роботи – 11 років, в Італії найнижчий – 2 роки. Великобританія вимагає лише складання іспиту та досвід – 3 роки.

Всі аудиторські послуги в Україні поділяються на :

- Аудит фінансової звітності;
- Супутні аудиторські послуги (аутсорсинг, консалтинг).

Орієнтуючись на практику зарубіжної політики, в Україні було запроваджено процедуру контролю якості. Покращення ефективності роботи аудитора неможливе без використання комп'ютерної техніки. Однак зважаючи на те, що комп'ютеризація охопила все ділове життя в Україні, вітчизняні аудитори застосовують комп'ютерні технології та аудиторське програмне забезпечення у край недостатньо порівняно зарубіжними партнерами [5].

Роль аудитора в зарубіжних країнах не обмежується лише перевіркою фінансової звітності.

Цифрова економіка змінює предметну функціональність аудиторської діяльності. Тепер її фахівці мають зосереджуватися не стільки на даних бухгалтерських програмних продуктів, скільки на ефективності налаштування ІТ-процесів діджиталізації на об'єктивне відображення результативності господарювання. Усе це приведе, за нашими оцінками, до появи спеціалізації ІТ-аудитора. Звісно, такі фахівці спочатку з'являться у великих аудиторських компаніях. Об'єктами їх аудиту будуть ІТ-компанії, цифрові компанії-платформи, передовий до цифрових технологій фінансово-промисловий бізнес. Проте у недалекому майбутньому ІТ-знання і навички увійдуть у предметну функціональність більшості аудиторів та будуть визначальними в освітніх модулях їх підготовки [1].

Журнал Accounting and Business (Китай) опублікував у червні 2016 року цікаву статтю, в якій аналізується роль аудиторів у справі запобігання виникненню кіберзагроз. Якщо ще десять років тому компанії стикалися з примітивними вірусними програмами, які легко можна було нейтралізувати силами відділів інформаційних технологій, то зараз комп'ютерні віруси стають надскладними. Вони можуть істотно зашкодити фінансовому стану компанії та навіть вщент знищити її. Президент і генеральний директор Інституту внутрішніх аудиторів (США) Річард Чамберс наголосив: "Виграти в битві із кіберзлочинцями можна, створивши всередині компанії центри безпеки (Security Operation Centres). Крім спеціалістів з інформаційних технологій, ризик-менеджерів, фінансистів, у таких центрах мають працювати внутрішні та зовнішні аудитори. Це забезпечить комплексний і дієвий підхід до захисту бізнесу від таких небезпечних кібератак" [6].

На завершення слід зазначити, що Україні варто орієнтуватись на досвід зарубіжних країн щодо організації аудиторської діяльності, щоб розвиватись в даній сфері. Проблеми, що виникають в аудиті мають великий вплив на державу та економіку в цілому, тож потребують рішень та запозичення ідей з інших країн.

Список використаних джерел

1. Жук В. М., Мельник К. П. Теорія аудиту : «класичне ядро» та розвиток. Accounting & Finance. 2020. №. 4(90). С. 89–102. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4\(90\)-89-102](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4(90)-89-102) (дата звернення : 02.05.2023).
2. Пояснювальний меморандум до проекту змін до 8-ої Директиви Ради Європи 84/253/ЄС від 10 квітня 1984 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_528#Text (дата звернення : 26.04.23).
3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. Верховна Рада України. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/view/t172258?an=858> (дата звернення : 26.04.23).
4. Рекомендації Комісії Європейського співтовариства щодо забезпечення якості аудиту в країнах Євросоюзу. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_176#Text (дата звернення : 26.04.23).
5. Рекомендації Комісії Європейського Співтовариства щодо мінімальних вимог до якості аудиту офіційним аудитором від 15 листопада 2000 року 2001/256/ЄС. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/EU000001> (дата звернення : 26.04.23).
6. Чим сьогодні занепокоєні аудитори різних країн світу: міжнародний досвід, на який варто звернути увагу. *ligazakon.ua* : веб-сайт. URL: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ001292 (дата звернення : 26.04.23).

УДК 657.6(477)(094)

Калушка Валерія

*бакалавр спец. 071 Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Мельник К. П. доктор економічних наук,
професор кафедри обліку і оподаткування*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Перші згадки про аудит на території України датуються початком XVIII століття. Проте його виникнення і розвиток пов'язані з проголошенням незалежності України. Масова приватизація та розвиток приватних підприємств посилив значення контролю цих явищ. Таким чином аудит виник у відповідь на соціальне замовлення. Для регулювання аудиторської справи в Україні в 1993 році було створено незалежний самостійний орган – Аудиторську палату України та прийнято Закон України «Про аудиторську діяльність». Відтоді в аудиторській діяльності відбулося багато змін: почали створюватися аудиторські фірми, було прийнято велику кількість положень, рішень, нормативних актів. Але найголовніше, відбувся перехід від національних нормативів аудиту до міжнародних стандартів. А це, безумовно, великий крок не лише в розвитку аудиту, а й всієї країни. Проте, українські аудитори стикаються з численними викликами та перешкодами, які їм необхідно подолати для подальшого розвитку професії.

Першою проблемою є недостатня професійна підготовка аудиторів. Українські заклади вищої освіти надають недостатню кількість курсів, пов'язаних з аудитом, та не використовують достатньо сучасні методи навчання, що не дає можливості студентам отримати необхідні знання та практичні навички.

Секція III. Сучасні виклики в удосконаленні теорії та практики аудиту

Другою проблемою є відсутність необхідних ресурсів для здійснення аудиторської діяльності. Наприклад, відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів, доступу до інформації та засобів автоматизації процесів аудиту.

Третьою проблемою є недостатній контроль та відповідальність за професійну поведінку аудиторів. Українські аудитори не завжди дотримуються професійних стандартів та етики, що може привести до порушення довіри до професії та фінансової стабільності компаній та установ[1].

Четвертою проблемою є відсутність ефективного механізму регулювання аудиторської діяльності в Україні. Наразі існують окремі органи, такі як Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, які регулюють діяльність аудиторів у певних сферах, забезпечують впевненість власників, інвесторів та інших користувачів у інформації розкритій у фінансовій звітності як надійної бази прийняття ефективних рішень, але загальна система регулювання потребує удосконалення.

П'ятою проблемою є низький рівень довіри до аудиторських послуг в Україні. Це пов'язано з рядом факторів, таких як недостатня якість аудиторських послуг, відсутність чітких професійних стандартів та етики, недостатній контроль за діяльністю аудиторів тощо.

Шостою проблемою є слабо розвинена система міжнародної сертифікації аудиторів в Україні. На відміну від більшості країн світу, в Україні відсутні програми міжнародної сертифікації, що знижує рівень професіоналізму та конкурентоспроможності українських аудиторів на міжнародному ринку.

Сьомою проблемою є відсутність стимулів для розвитку аудиторської діяльності в Україні. Українська система оподаткування не надає достатніх стимулів для розвитку аудиторської діяльності, що призводить до обмеження розвитку цієї галузі в країні.

Зважаючи на проблеми, які були згадані вище, можна зробити висновок, що перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні є багатограними і пов'язані з подоланням зазначених перешкод.

По-перше, для покращення професійної підготовки аудиторів необхідно збільшити кількість курсів, пов'язаних з аудитом, в університетах, інших закладах вищої освіти та на онлайн-ресурсах, а також впровадження більше сучасних методів навчання, таких як практична підготовка та стажування у відомих аудиторських компаній.

По-друге, для забезпечення необхідних ресурсів для здійснення аудиторської діяльності необхідно залучати інвестиції та вдосконалювати інфраструктуру, зокрема за допомогою впровадження нових технологій та програмного забезпечення може автоматизувати процеси аудиту, допомогти знизити час та вартість аудиту, підвищити точність та ефективність процесу[2].

По-третє, для покращення контролю та відповідальності за професійну поведінку аудиторів необхідно змінити законодавство, що регулює аудиторську діяльність, та вдосконалити систему моніторингу та перевірок професійної діяльності аудиторів.

Крім того, розвиток аудиторської діяльності в Україні може бути пов'язаний з розвитком інших суміжних галузей, таких як банківська справа, страхування та консалтинг у сфері фінансів, обліку та оподаткування, адже вони потребують професійного аудиту своєї діяльності. Сучасні реалії вимагають від аудиторів широкого спектру знань та компетенцій, які не обмежуються тільки знаннями у сфері фінансів та обліку. Наприклад, аудитори повинні мати розуміння процесів технологічної трансформації, цифрової технології та кібербезпеки, які допоможуть їм розуміти клієнтів та підвищити якість своїх послуг.

Перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні є великими, але вони потребують вирішення багатьох проблем, які стоять на шляху розвитку цієї галузі. Необхідно вирішувати проблеми недостатньої кількості кваліфікованих аудиторів, низької рівня професійної етики та відповідальності, корупції, а також необхідно забезпечувати відповідні ресурси для здійснення аудиту. Врахувавши усі ці фактори, можна створити

позитивні передумови для подальшого розвитку аудиторської діяльності в Україні, яка буде відповідати сучасним вимогам та міжнародним стандартам.

Список використаних джерел

- 1) Васильчук В. В. Сучасний стан та перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні : thesis. 2021. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54693> (дата звернення: 25.04.2023).
- 2) М.Б. Кулинич, А.О. Фатенок-Ткачук, К.П. Мельник Облік, аналіз, аудит і оподаткування в управлінні розвитком суб'єктів господарювання через призму цифровізації, 2021 URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20725> (дата звернення 26.04.2023).
- 3) Аудиторська палата України | Офіційний сайт. Аудиторська палата України | Офіційний сайт. URL: <https://www.apu.com.ua/> (дата звернення: 25.04.2023).
- 4) Міністерство фінансів України. Міністерство Фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/> (дата звернення: 25.04.2023).
- 5) НКЦПФР | національна комісія з цінних паперів та фондового ринку – НКЦПФР. НКЦПФР | НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ – НКЦПФР. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/> (дата звернення: 25.04.2023).

УДК 657

Корець Петро

*аспірант спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Мельник К. П., д.е.н.,
професор кафедри обліку і оподаткування*

ОЦІНКА СУТТЄВОСТІ У ВНУТРІШНЬОМУ АУДИТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Планування є однією з обов'язкових стадій внутрішнього аудиту. Щоб контрольний захід був проведений максимально ефективно та поставлена мета була досягнута необхідно належним чином здійснити планування внутрішнього аудиту. Сьогодні, досить таки важливим і не до кінця дослідженим питанням є оцінка суттєвості при плануванні та проведенні внутрішнього аудиту.

Концептуальні засади застосування суттєвості у зовнішньому аудиті висвітлено у міжнародних стандартах аудиту (далі – МСА) [1]. Проте, особливості розрахунку суттєвості при проведенні внутрішнього аудиту не розглядаються у даному документі. У міжнародних стандартах професійної практики внутрішнього аудиту дане питання також не висвітлено. Деякі аспекти оцінки суттєвості у внутрішньому аудиті стали предметом досліджень таких учених, як Каменська Т.О. [2], Назарова К.О. [3], Петрик О.А. [4].

В теорії і практиці аудиту поняття суттєвості є ключовим. Необхідність застосування концепції суттєвості при плануванні та проведенні внутрішнього аудиту обумовлена тим, що внутрішній аудитор не повинен, не може і ніколи не перевіряє всю діяльність суб'єкта господарювання з точністю до одиниці та не гарантує абсолютну відсутність викривлень даних. Основним завданням внутрішнього аудитора є встановлення того, що інформація не містить суттєвих викривлень унаслідок помилок чи шахрайства.

Відповідно до положень МСА «викривлення, включаючи пропуски, вважаються суттєвими, якщо обґрунтовано очікується, що вони, окремо або у сукупності, можуть вплинути на економічні рішення користувачів, які приймаються на основі фінансової звітності» [1]. Звідси, при встановленні рівня суттєвості аудитор повинен, передусім, орієнтуватися на потреби користувачів звітної інформації.

На стадії планування внутрішнього аудиту необхідно визначити припустиму величину суттєвості помилок, неточностей, перекручень. Зовнішній аудитор оцінює суттєвість щодо фінансової звітності, а внутрішній повинен оцінювати суттєвість щодо різноманітних аспектів контролю фінансово-господарської діяльності підприємства. Тому, щодо кожного об'єкту внутрішнього аудиту на підприємстві слід розробити свої критерії оцінки суттєвості [4, с. 369–370].

Як зазначено у МСА: оцінка рівня суттєвості є предметом професійного судження, залежить від досвіду і кваліфікації аудитора, який визначає її сам для кожного клієнта з урахуванням обсягу й специфіки його діяльності [1, с. 338]. Це свідчить про високий рівень суб'єктивності рішень зовнішнього аудитора, оскільки потреби кожного потенційного користувача фінансової звітності, що підлягає оприлюдненню, достеменно встановити неможливо. Тому МСА рекомендують аудиторам робити судження щодо суттєвості викривлення на основі розуміння загальних потреб користувачів як групи.

При плануванні рівня суттєвості у внутрішньому аудиті складається інакша ситуація. Результати досліджень, які висвітлені у праці [5, с. 347–360], вказують на те, що організатором і користувачем результатів внутрішнього аудиту є власник (співвласники) суб'єкта господарювання. Звідси, щоб встановити прийнятний рівень суттєвості на етапі планування контрольних заходів внутрішньому аудитору необхідно з'ясувати, який рівень суттєвості є прийнятним для власника (співвласників) підприємства. Таким чином, встановлений рівень суттєвості визначає кількісний критерій для оцінки фактично ідентифікованих викривлень.

Рівень суттєвості залежить від галузі діяльності, розміру підприємства, суми прибутку до оподаткування, вартості оборотних коштів та валюти балансу, кредиторської заборгованості, особливих статей балансу тощо. Значення рівня суттєвості повинно обов'язково відображатися в загальному плані аудиту. В процесі проведення аудиту і складання висновку показник рівня істотності повинен переглядатися.

Варто погодитись із думкою О.А. Петрика, яка зазначає про необхідність застосування комплексного підходу до оцінки суттєвості викривлення, враховуючи окрім кількісного також якісний аспект суттєвості [4, с. 369–370].

Потрібно звернути увагу на пояснення, надане в МСА, «обставини, пов'язані з деякими викривленнями, можуть змусити аудитора визнати їх суттєвими, навіть якщо вони нижчі від рівня суттєвості. Хоча розробка аудиторських процедур для виявлення викривлень, які вважатимуться суттєвими виключно внаслідок свого характеру, не є виправданою з практичного погляду, аудитор розглядає не тільки розмір, а й характер не виправлених викривлень, а також конкретні обставини їх виникнення при оцінці впливу на фінансову звітність» [1].

Усі факти перекручення інформації у вартісному виразі, на етапі оцінки ідентифікованих викривлень, мають порівнюватися з встановленим прийнятним рівнем суттєвості. Внутрішній аудитор оцінює викривлення як суттєве у випадку, якщо сума фактичного викривлення перевищує прийнятний рівень суттєвості. Якщо сума викривлення не перевищує прийнятний рівень суттєвості, процес оцінки внутрішнім аудитором ідентифікованого викривлення чи упущення інформації за об'єктом контролю додатково має передбачати аналіз можливості кваліфікування його як порушення чи злочину, що може спричинити відповідальність згідно законодавства. Викривлення слід визнати суттєвим в тому випадку, якщо реалізація відповідних санкцій може спричинити суттєвий негативний вплив на діяльність підприємства чи економічні рішення власника (співвласників). Висновок внутрішнього аудитора про наявність або відсутність суттєвих викривлень інформації за об'єктом, який перевіряється є результатом процедури оцінки суттєвості.

Список використаних джерел

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [Текст] : у 3 ч. – К. : ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2020.

2. Каменська Т.О. Внутрішній аудит: методологія та організація : дис. ... докт. екон. наук : 08.00.09 / Тетяна Олександрівна Каменська. – К., 2021. – 560 с.
3. Назарова К.О. Аудит: еволюція, потенціал, ефективність : монографія / К.О. Назарова. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 464 с.
4. Петрик О.А. Стан та перспективи розвитку аудиту в Україні: методологічні та організаційні аспекти : дис. ... докт. екон. наук : 08.00.09 / Олена Анатоліївна Петрик. – К., 2019. – 436 с.
5. Бардаш С.В. Економічний контроль в Україні : системний підхід : монографія. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 656 с.

УДК 657:004.4

Малофєєв Олександр
аспірант спец.071 «Облік і оподаткування»
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Мельник К. П., д.е.н.,
професор кафедри обліку і оподаткування

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ І АУДИТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Автоматизація облікового процесу на підприємстві в теперішніх умовах господарювання допомагає виконати роботу працівниками бухгалтерії значно швидше, зекономити кошти та вчасно забезпечити управлінський апарат необхідною інформацією. Якщо дана інформація є достовірною, повною і своєчасною, це підвищить ефективність процесу обліку. Це обумовлює необхідність застосування комп'ютерних програм для автоматизації облікової інформації. Саме тому, перед підприємствами, які здійснюють свою діяльність в сучасному світі, постає завдання обрати програмні комплекси для автоматизації обліку та управління, які найбільше задовольнятимуть їхні потреби.

Проблеми організації обліку в умовах використання комп'ютерних програм були предметом досліджень багато вчених вивчали проблеми організації обліку в умовах використання комп'ютерних програм, а саме Ф.Ф. Бутинця, В.П. Завгороднього, С.В. Івахненка, та ін.

Програмне забезпечення щодо автоматизації процесу обліку в епоху розвитку комп'ютерної техніки розвивалося за двома напрямками: програми електронних таблиць (Excel) та електронні бази даних (Access).

Використання комп'ютерно-інформаційної техніки для автоматизації обліку на підприємствах має свої недоліки та переваги. Основним недоліком є висока вартість програмного забезпечення та комп'ютерної техніки. Підприємство з невеликими обсягами діяльності не завжди може дозволити собі такі затрати. А головною перевагою комп'ютерних програм є те, що значно зменшується час на обробку облікової інформації працівниками бухгалтерії, скорочується кількість помилок при формуванні документів та зведених облікових реєстрів, і необхідна інформація отримується в короткі терміни.

Програма Excel має змогу формувати бухгалтерські документи, проте вона не складає бухгалтерських проведення по господарських операціях, а також формування форм звітності в друкованому варіанті є значно складнішим і довготривалішим, ніж у 1 С: Бухгалтерії, де все здійснюється значно швидше.

На сьогоднішній день у зв'язку з розвитком інформаційних технологій на ринку комп'ютерних бухгалтерських програм найбільшою популярністю користуються наступні системні комплекси:

Секція III. Сучасні виклики в удосконаленні теорії та практики аудиту

1. «Парус-Бухгалтерія» – проста у використанні, але повнофункціональна програмна система, яка дає можливість комп'ютеризувати обліковий процес в підприємствах малого, середнього та великого бізнесу. Програма вміщує в собі великий спектр різноманітних функцій, до основних можна віднести: облік каси та банку; облік господарських операцій; облік основних засобів, облік матеріальних цінностей та багато інших.

2. Програмний продукт «БЕСТ ЗВІТ ПЛЮС» застосовується для автоматизації облікових процесів, формування первинної і зведеної документації. Цей комплекс відповідає за організацію електронного документообігу у господарствах незалежно від форм власності та джерел фінансування, а також надає можливість подавати форми звітності контролюючим органам у електронній формі.

3. «GrossBee XXI» - система, що призначена для автоматизації обліку на сучасних торгівельно-промислових підприємствах. Дана програма являється повнофункціональною інформаційною системою і безперечно задовольняє вимоги більшості споживачів без додаткових налаштувань. Водночас, завдяки своїй комплексній побудові, вона може слугувати базою для створення різноманітних галузевих підсистем.

4. «M.E.Doc IS» - це система електронного документообігу, що являє собою комп'ютерну програму, яка допомагає працівнику облікового апарату у роботі з усіма типами документів в електронному вигляді: рахунками, договорами, актами, податковими накладними, звітами та іншими бухгалтерськими документами.

5. X-DOOR - програма побудована по модульному принципу і складається з програми-платформи (X-DOOR або RTX-DOOR) і ряду незалежних модулів-додатків, які призначені для вирішення конкретних прикладних задач.

Отже, господарюючим суб'єктам необхідно визначитися з вибором комп'ютерної програми, що зможе забезпечити необхідні вимоги до потреб обліку підприємства і поряд з тим не потребувало великих фінансових затрат на його придбання, а також не вимагало від бухгалтера особливих навичок програмування. На нашу думку, найбільш ефективним у вирішення проблеми автоматизації облікового процесу буде використання програми «1С: Бухгалтерія», адже вона забезпечує найбільше можливостей для ведення обліку в підприємствах різних типів.

Список використаних джерел:

1. Боташева Л.Р. Актуальные проблемы автоматизации бухгалтерского учета. Л.Р. Боташева, А.К. Гочияева, С.А. Тунин. Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 2. - 2019. - С. 124-130.
2. Горodianська Л. Особливості технічного забезпечення системи бухгалтерського обліку. Л. Горodianська. Бухгалтерський облік і аудит. Науково-практичний журнал. - 2019. - № 10 - С. 17-22.
3. Євдокимов В.В. Особливості впровадження комп'ютерних систем бухгалтерського обліку на великих підприємствах. В.В. Євдокимов. Міжнародний збірник наукових праць. - 2009. - № 1 (13). - [Електронний ресурс]. - Режим доступу до журналу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2019_1/stat20.pdf
4. Шуремов, Е.Л. Автоматизированные информационные системы бухгалтерского учета, анализа и аудита. Е.Л. Шуремов, Э.А. Умнова. М.: Перспектива, 2021. - С. 69-81.

УДК 657.6-021.

Стрельцова Валерія
бакалавр спец. 071 Облік і оподаткування
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Мельник К.П. д.е.н.,
професор кафедри обліку і оподаткування

ЗОВНІШНІЙ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В УКРАЇНІ

Аудит почав виникати у економічно розвинутих країнах як послуга, яка надається висококваліфікованими фахівцями з бухгалтерського обліку та аналізу щодо підтвердження правдивості звітності підприємств. В Україні потреба в аудиті почала зростати зі здобуттям незалежності та стрімким розвитком ринкової економіки.

Становлення системи аудиту нашої держави на часі полягає у вирішенні низки основних питань, від рішення яких залежить подальший розвиток ринкових відносин. Наявними проблемами є:

- зріст конкуренції з іноземними фірмами, що є причиною зменшення кількості національних фірм;
- недосконала ефективність чинної системи сертифікації аудиторів;
- небажання державних органів підтримувати незалежний аудит (на один аудиторський сертифікат припадає по 60, а на одного суб'єкта аудиту – по 129 бухгалтерських балансів та інших форм фінансової звітності);

У процесі забезпечення ефективної діяльності організації, а також практичного застосування напрямків, видів і форм фінансового контролю необхідно знати і правильно визначати їх спільність і відмінності. Одним з напрямків фінансового контролю є аудиторський контроль. Його основними видами є зовнішній і внутрішній аудиторський контроль, а формою – аудиторська перевірка.

Внутрішній аудит – система контролю над дотриманням правил і порядку ведення бухгалтерського обліку, організована на суб'єкті економічної діяльності в інтересах його власників і регламентована його внутрішніми документами [2. с. 293].

Основними об'єктами внутрішнього аудиту є розв'язання певних управлінських завдань, розробка і перевірка інформаційних систем підприємства. Об'єкти можуть бути різними в залежності від особливостей діяльності суб'єкта та вимог його керівництва та (або) власників.

Виникнення потреби у внутрішньому аудиті на великих підприємствах полягає у зв'язку з тим, що керівництво не займається повсякденним контролем бухгалтерської діяльності та нижчих управлінських структур.

Функції внутрішнього аудиту:

- перевірка бухгалтерської й оперативної інформації, включаючи експертизу засобів та способів, що використовуються для ідентифікації, оцінки, класифікації такої інформації й складання на її основі звітності, а також спеціальне вивчення окремих статей звітності, включаючи детальні перевірки операцій, залишків по бухгалтерських рахунках;
- спеціальні розслідування окремих випадків, наприклад підозр у зловживаннях;
- розробка й подання пропозицій по усуненню виявлених недоліків і рекомендацій з підвищення ефективності управління тощо.

Відповідальність за виконання своїх обов'язків внутрішній аудитор несе тільки перед власниками й (або) керівництвом підприємства.

Зовнішній аудит виконується незалежними фірмами (аудиторами) за договорами з замовниками та проводиться лише незалежними особами і аудитор має право проводити його тільки за умови відсутності тиску на нього [1].

Секція III. Сучасні виклики в удосконаленні теорії та практики аудиту

Внутрішній і зовнішній аудит багато в чому доповнюють один одного. Так як всі аудитори належать до однієї аудиторської професії, то і основна мета їхньої діяльності однакова, а досягається вона за допомогою наступних чотирьох вимог:

- достовірність;
- професіоналізм;
- якість послуг;
- впевненість;

Базою організації та проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту є одні і ті ж самі принципи фінансового контролю [2. с. 292-293]. До них належать:

- законність: всі учасники діють на законній основі, забезпечуючи охорону інтересів;
- незалежність: недопустимість певного силового, матеріального чи морального тиску на аудитора;
- об'єктивність: правильне, повне і об'єктивне пояснення результатів аудиту;
- комплексність: мають розглядатися всі сторони об'єкта контролю і вся система його взаємозв'язків по вертикалі та горизонталі структури управління;
- оперативність: своєчасність виконання аудиторського завдання, а також оперативність доведення результатів контролю до органів управління;
- доказовість: точність, об'єктивність і повнота виявлених відхилень;
- дотримання професійної етики.

При цьому між внутрішнім та зовнішнім аудитом є відмінності [3. с. 156].

Відмінності зовнішнього і внутрішнього аудиту

Таблиця 1.1

Зовнішній	Внутрішній
За цільовим застосуванням	
Полягає у стеженні за підприємницькою діяльністю та визначається законодавством.	Визначається рішенням керівництва.
За суб'єктами здійснення	
Незалежні експерти, які мають відповідний сертифікат аудитора.	Співробітники, підлеглі керівництву організації.
За характером діяльності	
Підприємницька діяльність.	Виконавча діяльність, визначається виконанням розпоряджень керівництва організації.
За правовим регулюванням	
Нормативні акти з регулювання зовнішнього аудиту, цивільне право, господарські договори.	Локальні нормативні акти з регулювання внутрішнього аудиту, цивільне право, господарські договори та адміністративне право.
За рівнем управлінських зв'язків	
Горизонтальні зв'язки, добровільність, рівноправність у взаємовідносинах з клієнтом, звіт перед ним	Ієрархічні зв'язки, підпорядкування безпосередньо керівництву організації, звіт перед керівництвом організації.
З оплати послуг	
Платить клієнт за договором надання послуг.	Оплата у вигляді заробітної плати за трудовим договором згідно зі штатним розкладом організації.

Отже, внутрішній та зовнішній аудит не протистоять один одному. Натомість вони доповнюють один одного. Зовнішній аудитор може використовувати роботу внутрішнього, якщо він вважає за потрібне, але це не зменшує відповідальності зовнішнього аудитора.

Внутрішній аудит діє як перевірка діяльності бізнесу та допомагає, консультуючи з різних питань, щоб отримати оперативну ефективність. З іншого боку, зовнішній аудит є повністю незалежним, коли третя сторона доводиться до організації для проведення процедури. Вона перевіряє точність та достовірність річних звітів організації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жук В. М., Мельник К.П. Інститут аудиту: сутність та його складові. Економіка АПК. 2020. № 11.
2. Огійчук М. Ф. Внутрішній аудит. 2021. С. 290–293.
3. Суглобов А. Є. Аудит: підручник для бакалаврів. 2020. С. 373.

СЕКЦІЯ IV

Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

УДК 657.6.

Данилюк Ірина

студентка спец. 072 Фінанси і кредит,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І.Б. д.е.н., професор

завідувач кафедри обліку і оподаткування

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОДАТКІВ

Вступ. Одним з найважливіших засобів державного впливу на соціально-економічний розвиток країни є податок. Згідно податкового кодексу, податок - обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників податку відповідно до цього Кодексу. Вони завжди вважались основним джерелом формування фінансових ресурсів для існування держави і виконання нею своїх функцій, стабілізації соціально – економічних, політичних процесів та забезпечення єдиних соціальних стандартів країни на макроекономічному та мікроекономічному рівнях.

Вивчення податків є важливим для розуміння функціонування економічної системи та її взаємодії зі суспільством. Це дає можливість ефективніше використовувати ресурси та забезпечувати стабільний розвиток економіки та соціальну підтримку населення. Крім того, вивчення податків допомагає громадянам та бізнесу краще зрозуміти свої фінансові зобов'язання та права, що може підвищити їх фінансову грамотність та забезпечити більшу відповідальність в оподаткуванні.

Багато вчених приділяли увагу вивченню економічної сутності податків та методів поліпшення податкової системи. Найвагоміший внесок у дослідженні податків та їх соціально – економічного значення для держави та суспільства належить О.Василюку, П.Мельнику, В.Вишневському, А.Соколовській та іншим.

Метою дослідження є визначення сутності податків, їх основних функцій та вплив на бюджетну політику держави.

Виклад основного матеріалу. За економічною сутністю податки є обов'язковими платежами, що вилучаються державою з доходів юридичних чи фізичних осіб до відповідного бюджету для фінансування витрат держави, передбачених її конституцією та іншими законодавчими актами. Вилучаючи частину доходів підприємців і громадян, держава гарантує їх ефективніше використання для задоволення потреб суспільства в цілому й досягнення на цій основі зростання його добробуту.

На перший погляд, податки виражають односторонні відносини держави з підприємцями та населенням під час їх сплати. Якщо у давні часи податки найчастіше витрачалися на ведення воїн, то зараз держава збирає податки не лише для виконання

безпекової функції, а й на надання широкого переліку суспільних благ та послуг включно з правоохоронними органами, громадською інфраструктурою, освітою та охороною здоров'я.

Уряди застосовують різні види податків у різних пропорціях залежно від того, для чого використовуються зібрані податкові надходження, та того, як на податки реагує населення. Усі відомі податки можна розділити на такі категорії: податки на прибуток, дохід та приріст капіталу; податки на зарплату та робочу силу; податки на власність; податки на товари та послуги; податки на міжнародну торгівлю і транзакції та інші податки. Кожна з цих категорій виконує свою функцію у поліпшенні економіки держави.

За економічною сутністю податки виконують дві функції: фіскальну і розподільчо-регульовальну. За допомогою фіскальної функції податків формуються фінансові ресурси держави, вона визначає їх суспільне призначення. Розподільчо-регульовальна функція полягає в тому, що за допомогою податків відбувається перерозподіл вартості національного доходу між державою та її суб'єктами, і через елементи податку держава в змозі регулювати вартісні пропорції такого розподілу.

Висновки. Економічна сутність податків полягає в тому, що вони є зобов'язанням громадян і підприємств сплачувати певну суму грошей у вигляді податку з доходів, власності, товарів і послуг, які вони споживають або виробляють. Податки є інструментом державного регулювання економіки, що дає змогу впливати на розподіл ресурсів, стимулювати підприємництво та інвестиції, зменшувати ризики фінансових криз та інших негативних економічних наслідків.

Список використаних джерел

1. *Податковий Кодекс України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 03.05.2023).
2. Крупей Н.С. Економічна сутність податків та їх функції. *Наукові записки*. № 19. С. 36–40.
3. В. Гмиря. Роль податків в умовах забезпечення розвитку економіки України. *Фінансовий простір*. 2014. № 4. 16.

УДК 657

Коновальчук Аліна

студентка спец. 071 «Облік і оподаткування»,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б.

завідувач кафедри обліку і оподаткування, д. е. н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ ФОП

Розглядаючи перспективу відкриття бізнесу, будь-який підприємець повинен розуміти зміст і обсяг податкових зобов'язань свого бізнесу в рамках правової системи. Це є умовою для визначення можливих шляхів оптимізації оподаткування і, головне, розрахунку рентабельності своєї підприємницької діяльності.

До початку процедури реєстрації свого бізнесу майбутнім підприємцям потрібно свідомо обрати систему оподаткування. Адже від вибору системи залежать терміни та послідовність дій, які потрібно виконати у процесі реєстрації фізичної особи підприємця.

Підприємці у своїй діяльності можуть користуватися двома системами оподаткування – загальна і спрощена. Спрощена система оподаткування, у свою чергу, поділяється на три групи (перша, друга та третя). Таким чином, ФОПи мають 4 варіанти вибору.

Секція IV. Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

Загальна система оподаткування застосовується до ФОП у випадку, якщо одночасно з заявою про реєстрацію фізичної особи як суб'єкта підприємницької діяльності не було подано заяву про застосування спрощеної системи оподаткування. Також загальна система оподаткування застосовується до підприємців, які відмовилися від застосування спрощеної системи оподаткування.

Отож, на загальній системі оподаткування основними податками для ФОП є наступні:

- податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – 18%;
- військовий збір (ВЗ) – 1,5%;
- єдиний соціальний внесок (ЄСВ) – 22%.

Крім того, ФОП може ще й сплачувати такі податки: ПДВ, якщо зареєструється добровільно платником ПДВ або в обов'язковому порядку, коли обсяг доходу за останні 12 місяців сукупно перевищить 1 млн грн. Це зобов'язує ще й подавати Податкову декларацію з ПДВ й складати податкові накладні; ПДФО, ВЗ та ЄСВ по найманим працівникам, якщо такі є; податок на доходи нерезидентів – 15 % (менший, якщо є угода про уникнення подвійного оподаткування між країнами). Цей податок сплачується, якщо ФОП виплачує доходи юридичній особі-нерезиденту; податок на майно (включає в себе транспортний податок, плата за землю, податок на нерухомість (податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки); акцизний податок; екологічний податок; рентна плата; мито, якщо здійснює операції імпорту-експорту; збір за паркування; туристичний збір.

ФОП на загальній системі подає:

- «за себе» – Податкову декларацію про майновий стан і доходи. Вона містить дані про ПДФО і ЄСВ «за себе». Подається раз на рік;
- **по найманим працівникам** – Податковий розрахунок (він же – об'єднана звітність, зарплатний звіт). Подається щокварталу.

ФОП на загальній системі оподаткування може займатися видами діяльності, які заборонені підприємцям на спрощеній системі, не має обмежень на кількість найманих працівників, обсяги реалізації, розмір доходу та по суб'єктам, яким продаються товари або надаються послуги.

Також незаперечною перевагою загальної системи оподаткування є те, що розмір податку залежить від отриманого доходу. Тобто, якщо підприємець за звітний період не отримав доходу від своєї діяльності, то відповідні податки він не платить.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

При виборі даної системи оподаткування ФОПи розділяються на чотири групи. Основними є три наступні:

Таблиця 1

Групи ФОП на Єдиному податку

Група	Вид діяльності	Податок	Обмеження
1 група	Роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках. Надання побутових послуг населенню.	1%-10% від мінімальної з/п за календарний місяць (встановлюють місцеві ради) + ЄСВ (22% від мінімальної з/п)	Не можуть наймати працівників. Річний обсяг доходу не повинен перевищувати 300 тисяч гривень.
2 група	Надання послуги (в т. ч. побутові) платникам єдиного	2%-20% від мінімальної з/п за календарний місяць	Можуть мати не більше 10 найманих працівників.

	податку та/або населенню. Виробництво та/або продаж товарів (кому завгодно). Діяльність в сфері ресторанного господарства .	(встановлюють місцеві ради) + ЄСВ (22% від мінімальної з/п)	Річний обсяг доходу не повинен перевищувати 1,5 млн. гривень
3 група	Можуть здійснювати будь-які види діяльності, крім тих, які заборонені платникам єдиного податку.	3% від доходу для платників ПДВ 5% від доходу для неплатників ПДВ	Необмежена кількість найманих працівників Річний обсяг доходу не повинен перевищувати 5 млн. гривень

Четверта група включає в себе с/г товаровиробники – юридичні особи та ФОП, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства. Ставки та особливості оподаткування визначені Податковим кодексом України.

Важливо пам'ятати, що податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої, другої та четвертої груп є календарний рік, а для платників єдиного податку третьої групи є календарний квартал.

Як бачимо, система оподаткування підприємницької діяльності для ФОП є досить цікавою та продуманою. Перераховані вище податки є основними, і з необхідністю їх сплати стикнеться кожен, хто має намір стати підприємцем в Україні. Отже, на нашу думку, важливо розуміти та розібратись у всіх нюансах сплати податків аби через неправильну або несвоєчасну їх виплату не виникало великих проблем.

УДК 657.6

Левчик Вероніка

*Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж
технологій, бізнесу та права Волинського національного
університету імені Лесі Українки»*

*Науковий керівник: Денисюк Наталія Володимирівна,
викладач вищої категорії, викладач-методист*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Оплата праці є однією з найбільш важливих проблем для бізнесу та працівників у всьому світі. З роками, у зв'язку з розвитком бізнесу та зростанням конкуренції, питання оплати праці стає все більш складним та вимагає вдосконалення.

Оплата праці (заробітна плата) – це винагорода в грошовій або натуральній формі, яка повинна бути виплачена роботодавцем найманому працівникові за виконану ним роботу. Розмір цієї винагороди визначено трудовим договором між працівником і власником або уповноваженою ним особою.

Досвід країн з ринковою економікою є важливим з точки зору вивчення систем організації оплати праці й можливості адаптації найкращих елементів зарубіжної практики до реалій вітчизняних суб'єктів господарювання. Мова перш за все, про використання досвіду у сфері сучасних систем оцінки персоналу та формування і застосування прогресивних систем матеріального заохочення різних категорій працівників.

Важливим є аналіз систем організації оплати праці як розвинених країн з ринковою економікою, таких як США, Японія, країни Європи, так і держав, з якими ми маємо схожі риси економічного розвитку.

Секція IV. Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

Американська модель мотивації праці заснована на національних соціально-культурних особливостях. Зокрема акцент ставиться на досягнення високого рівня економічного добробуту нації та особистого успіху кожного громадянина. Модель базується на різного роду заохоченнях підприємницької активності, що сприяє збагаченню активної частини суспільства.

Японській моделі притаманний випереджаючий ріст продуктивності праці стосовно покращення рівня життя населення, в тому числі підвищення рівня заробітної плати. Для стимуляції підприємницької активності на державному рівні не вживаються серйозні заходи з контролю за майновим розшаруванням суспільства.

Французьку модель системи оплати праці визначають дві ключових риси - індексація заробітної плати залежно від вартості життя й індивідуалізація оплати праці. Індексація оплати праці закріплена на рівні колективних договорів із профспілковими організаціями. Індивідуалізація оплати праці у Франції реалізується шляхом врахування багатьох чинників при визначенні індивідуального рівня оплати праці кожного окремого працівника. До таких чинників відносяться рівень професійної кваліфікації, якість виконуваної роботи, кількість внесених раціоналізаторських пропозицій, рівень мобільності працівника.

Британські компанії застосовують дві варіації оплати праці, обидві ґрунтуються на рівні прибутку – грошова та акціонерна. Система участі у прибутках може передбачати, що базою для вирахування суми, що підлягає розподілу є прибуток, чистий дохід, оборот або утворена вартість, трудова пайова участь або ж чисто трудова участь.

Німецька модель мотивації праці у центр ставить вільну людину з її інтересами та усвідомленням відповідальності перед суспільством. Такий підхід базується на розумінні громадянами інтересів суспільства й розумінні необхідності визначені свого місця в системі «виробництво – споживання».

Шведська модель мотивації праці заснована на політиці так званої солідарної заробітної плати. Моделі притаманна сильна соціальна складова, яка спрямована на зменшення майнової нерівності через перерозподіл національного доходу на користь менш забезпечених верств суспільства. Основні принципи солідарної оплати праці – рівна оплата за рівну працю, зменшення диференціації між розмірами мінімальної й максимальної зарплати. Політика солідарної заробітної плати має значний вплив на рентабельність підприємств.

У моделях матеріальної мотивації країнах Східної Європи багато уваги зосереджено стимулюючій ролі оплати праці. У Румунії, до прикладу, тарифна система виконує лише функцію обліку факторів, пов'язаних з кваліфікацією та рівнем освіти працівника. Стимулювання ж здійснюється за рахунок премій та участі працівників у прибутках підприємств. Польща та Угорщина застосовують інший підхід до використання тарифної системи в процесі оплати праці. На законодавчому рівні в цих країнах встановлюють нижню межу заробітної плати, а верхню – обмежують ставками податків. При цьому для кожної категорії працівників визначено базову ставку в тарифній сітці. Підвищення базової ставки можливе завдяки зростанню кваліфікації працівника чи досягненню певних результатів у роботі.

З розширенням бізнесу, зростанням чисельності персоналу, відкриттям філій в інших регіонах підприємства стають менш керованими. Щоб підтримувати конкурентоспроможність в таких умовах необхідно продумати таку систему компенсацій, яка б дозволила мотивувати робітників підприємства на досягнення найкращих результатів. Однією з таких систем є система ґрейдування – це одна з найсучасніших систем оплати праці. Вона якнайкраще структурує розміри винагород працівників, обґрунтовує справедливості виплат та дає можливість планувати кар'єрний ріст.

Ґрейдерна форма - це система оплати праці, яка базується на рівні складності та відповідальності робіт, які виконують працівники. Вона дозволяє визначити рівень кваліфікації та відповідальності працівника та встановити для нього відповідну зарплатню.

Основними елементами грейдерної системи є грейди, кожен з яких характеризується певним рівнем відповідальності та складності робіт [1].

Міжнародний досвід використання грейдерної форми в оплаті праці є дуже різноманітним. Наприклад, у США та Великій Британії вона використовується досить широко в бізнесі та державному секторі. У Німеччині та Франції також є певний досвід використання грейдерної форми у деяких галузях. Однак, в інших країнах, таких як Японія, Італія, та Іспанія, ця система оплати праці не є досить поширеною [2].

Також, варто зазначити, що використання грейдерної форми в оплаті праці має свої переваги та недоліки. Однією з основних переваг є те, що вона дає можливість прозоро визначати оплату праці на основі об'єктивних критеріїв, що допомагає уникнути суб'єктивізму та дискримінації при встановленні зарплат. Крім того, вона може допомогти бізнесу виявити проблемні зони та вдосконалити організацію робочих процесів.

Однак, використання грейдерної форми також може мати недоліки. Основним з них є можливість того, що працівники можуть відчувати себе нерівноправними, особливо якщо вони виконують роботу, яка не відповідає їх рівню кваліфікації, але за яку вони отримують меншу зарплату. Крім того, зважаючи на те, що грейдерна форма базується на статичних критеріях, вона може бути менш гнучкою, ніж інші системи оплати праці, коли йдеться про адаптацію до змін у бізнес-середовищі [3].

Так, наприклад, у Великій Британії грейдерна форма оплати праці широко використовується в державному секторі та великих корпораціях. У такій системі оплати праці зазвичай використовуються певні критерії, такі як рівень освіти, рівень досвіду, складність роботи та інші, для визначення грейду працівника. Грейд визначається на основі різних факторів, які включають компетенції, відповідальність та складність роботи. У Великобританії зазвичай використовуються 9-10 грейдів для визначення заробітної плати.

У США грейдерна форма також використовується, але більше у великих компаніях та організаціях. Тут критерії для визначення грейду працівника можуть бути різними в залежності від галузі та специфіки діяльності компанії.

У Європі, зокрема в Німеччині, оплата праці за грейдерною формою також є досить поширеною. В цій системі оплати праці кожна посада отримує певний грейд, який відповідає рівню кваліфікації та відповідальності за роботу[4].

На жаль, грейдерна форма оплати праці не є універсальною та не може бути ефективною в усіх галузях та країнах. Використання цієї системи оплати праці має свої переваги та недоліки, які потрібно враховувати при її впровадженні.

Отже, міжнародний досвід з оплати праці грейдерною формою демонструє, що вона може бути ефективною та використовуватися в різних країнах та галузях. Однак, перед впровадженням такої системи оплати праці, необхідно враховувати особливості та потреби конкретного бізнесу та його працівників, а також виконати детальний аналіз переваг та недоліків даної системи.

Список використаних джерел

1. Бернадін Х. Дж. і Бітті Р. В. (1984). Оцінка роботи: оцінка поведінки людини на роботі. Видавнича компанія «Кент».
2. Де Нісі, А. С., і Прітчард, Р. Д. (2006). Оцінка продуктивності, управління продуктивністю та підвищення індивідуальної ефективності: мотиваційна основа. Огляд менеджменту та організації, 2(2), 253-277.
3. Лоулер, Е. Е. (1990). Стратегічна оплата праці: узгодження організаційних стратегій і систем оплати праці. Джосі-Бас..
4. WorldatWork. (2018). Глобальне оцінювання: Посібник з оцінки вакансій на світовому ринку.

ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ ПДВ

За економічним змістом непрямі податки, зокрема, податок на додану вартість – це фінансові відносини між державою та платниками податків, з метою створення загального централізованого грошового фонду для виконання державою своїх функцій. При цьому, ці відносини є односторонніми від платника до бюджету. [1]

Податок на додану вартість (далі - ПДВ) є важливим інструментом фіскальної політики, який забезпечує значну частину доходів державного бюджету та сприяє розвитку виробництва та економічному зростанню, але може мати негативний вплив на соціальний розвиток та нерівність через пропорційність до вартості товарів та послуг, які придбає кінцевий споживач.

Податок на додану вартість є одним з найважливіших податків в багатьох країнах світу. Він є частиною фіскальної політики держави та забезпечує значну частину доходів державного бюджету.

ПДВ - це податок на вартість товарів та послуг, що сплачується кінцевим споживачем. Він збирається на рівні кожної стадії виробництва та дистрибуції товарів та послуг. Загалом, ПДВ має на меті забезпечити дохід держави та забезпечити фінансування для соціальних та економічних програм. Він є одним з найважливіших податків в багатьох країнах світу. Він є частиною фіскальної політики держави та забезпечує значну частину доходів державного бюджету.

Внутрішній зміст ПДВ розкривається через ряд функцій, які цей податок виконує. Більшість науковців у галузі оподаткування виділяють дві основні функції цього податку: фіскальну та регулюючу.

Фіскальна функція є основоположною для всіх податків, і це впливає з їхньої природи. Основним її завданням є наповнення бюджету. ПДВ є єдиним із усього переліку податків податкової системи України, що в повному розмірі надходить до державного бюджету та забезпечує його рівномірне й стабільне наповнення.

Регулююча функція реалізується через вплив податків на різні сторони діяльності суб'єктів оподаткування. Використання податків як регуляторів здійснюється завдяки вирішенню таких питань:

- визначення платника податку та його особливостей;
- визначення об'єкта оподаткування й методики його розрахунку;
- визначення джерел сплати податку;
- надання пільг як окремим галузям, так і виробникам;
- диференціація умов оподаткування, наприклад у визначенні податкових ставок і методики їхніх розрахунків та інше. [2]

Також розрізняють розподільчу та соціальну функцію ПДВ.

Суть розподільчої функції полягає в тому, що до бюджету вилучається частина доходів від високорентабельних видів діяльності, яка потім спрямовується у збиткові, але важливі сфери економіки.

Завдяки диференції податкових ставок на товари, різні за критерієм соціальної значущості, в країнах ринкової економіки ПДВ досить успішно виконує соціальну функцію, забезпечуючи свого роду “соціальну справедливість” в розділі податкового навантаження між різними за рівнем доходів та споживання верствами населення.

За допомогою системи податкових пільг реалізується стимулююча функція. Вона, насамперед, проявляється в зовнішньоекономічній діяльності, шляхом застосування нульової

ставки на експортну продукцію, що сприяє закріпленню та розширенню присутності підприємств України на світовому ринку.

ПДВ зберігає переваги багаторівневого податку з обороту щодо оподаткування усіх ступенів руху товару, але одночасно ліквідує його основний недолік – кумулятивний ефект. Та механізм справляння податку до цього часу залишається не відпрацьованим.

За економічною суттю податок на додану вартість є формою вилучення до бюджету частини новоствореної вартості, реалізованої в ціні товару, послуги, роботи. На кожній стадії виробництва товарів (робіт, послуг) створюється нова додана вартість. Приріст цієї доданої вартості визначається як різниця між вартістю виготовлених і реалізованих товарів (робіт, послуг) та вартістю придбаних сировини, матеріалів, використаних при виготовленні.

ПДВ є важливим інструментом фіскальної політики, який забезпечує значну частину доходів державного бюджету, а також сприяє розвитку виробництва та економічному зростанню. Однак, його застосування може мати негативний вплив на соціальний розвиток та нерівність через пропорційність до вартості товарів та послуг, які придбає кінцевий споживач. Наприклад, люди з низькими доходами відчують більший тиск від податку, оскільки вони витрачають більший відсоток свого доходу на покупку товарів та послуг.

Крім того, відсутність відповідного контролю може призвести до шахрайства та ухилення від сплати ПДВ, що може призвести до втрати доходів державного бюджету та нерівності між платниками податку та тими, хто ухиляється від сплати податку.

Отже, ПДВ є важливим інструментом фіскальної політики, який забезпечує значну частину доходів державного бюджету та сприяє розвитку виробництва та економічному зростанню. Однак, його застосування може мати негативний вплив на соціальний розвиток та нерівність через пропорційність до вартості товарів та послуг, які придбає кінцевий споживач. Щоб уникнути цих негативних наслідків, держава повинна забезпечити ефективний контроль за сплатою та розробити соціальні програми для тих, хто відчуває більший тиск від цього податку, спростити та удосконалити процедуру бюджетного відшкодування ПДВ.

Список використаних джерел

1. Економічна суть податку на додану вартість, форми та методи його обчислення на прикладі підприємств цукрової галузі - Облік і фінанси АПК: освітній портал.
2. Консультація: економічне розуміння оподаткування доданої вартості. ІАС Консультант.
3. Матвійчук Л. О. Економічна сутність ПДВ та його роль у формуванні дохідної частини державного бюджету України.
4. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 28 квіт. 2023 р.
5. Про податок на додану вартість : Закон України від 03.04.1997 р. № 168/97-ВР : станом на 1 січ. 2011 р.
6. Товкун Л. В. Місце податку на додану вартість в системі України.

УДК 347.73:336.22(094.1)(477)"364"

Романюк Катерина

*студентка гр. ОА 31 спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Фатенок-Ткачук Алла Олександрівна, к.е.н.,
доцент кафедри обліку і оподаткування*

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ БУХГАЛТЕРА: ЗМІНИ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ПОДАТКОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ЩОДО ЄСВ

Тема змін в законодавстві щодо Єдиного соціального внеску (ЄСВ) є надзвичайно важливою для бухгалтерів та підприємств, які займаються розрахунком та своєчасною сплатою цього податку.

Метою даного дослідження є систематизація та аналіз змін, які відбулися в законодавстві щодо ЄСВ, з метою надання актуальної та достовірної інформації бухгалтерам та підприємствам.

У зв'язку з постійними змінами в податковому законодавстві України, бухгалтери мають бути завжди уважними та готовими до застосування нових правил. Один з таких важливих аспектів - єдиний соціальний внесок (ЄСВ), який є обов'язковим для всіх підприємців, що працюють в Україні.

Єдиний соціальний внесок — це консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування (соціальні гарантії на випадок безробіття, нещасних випадків чи професійних захворювань, пенсійне забезпечення та інші виплати). [1]

Суми страхових внесків сплачуються на рахунок Пенсійного фонду України.

З початку 2023 року розміри ЄСВ стали такими:

- мінімальний ЄСВ - 1474 грн на місяць (22% від мінімальної зарплати);
- максимальний ЄСВ - 22110 грн на місяць (22% від 15 мінімальних зарплат).[2]

1 березня 2022 року було прийнято закон, згідно з яким до припинення або скасування воєнного стану в Україні та протягом 12 місяців після припинення або скасування воєнного стану фізичні особи-підприємці (ФОП) можуть не нараховувати та не сплачувати ЄСВ "за себе". Варто зауважити, що за місяці, коли сплата єсв була відсутня, страховий стаж такої особи не нараховується. Також держава не вимагатиме сплати податків за визначені місяці після припинення воєнного стану.[3]

Цей закон впливає на широкий спектр осіб і груп, включаючи ФОП на єдиному податку, ФОП на загальній системі, незалежних професіоналів та членів фермерського господарства.

Відповідно до Закону про ЄСВ платники, які скористаються цією пільгою, розрахунок єдиного внеску у складі податкової декларації не заповнюють за період, в якому відповідно єдиний внесок не нараховувався, не обчислювався та не сплачувався.

Однак це не позбавляє права добровільно сплачувати ЄСВ за себе та зазначати суми такого ЄСВ в декларації з метою отримання страхового стажу.

Крім того, роботодавці, які є платниками єдиного податку — фізичні особи другої та третьої груп, отримали право на несплату ЄСВ за найманих працівників, які мобілізовані на військову службу до Збройних Сил України (за умови, що такі роботодавці продовжують виплачувати їм заробітну плату).

Загалом, ці зміни мають вагомий вплив на платників єдиного соціального внеску в Україні, тому важливо бути уважним та орієнтуватися в поточному законодавстві, щоб правильно розраховувати та своєчасно сплачувати ЄСВ. Надання актуальної та достовірної інформації є дуже важливим у процесі ведення бізнесу, тому підприємцям та бухгалтерам слід вивчати та моніторити цю тему щороку.

Отже, можна зробити висновок, що впровадження воєнного стану в Україні має великий вплив на сплату Єдиного соціального внеску для широкого кола платників. Тому важливо залишатися в курсі поточного законодавства та відповідно розраховувати та сплачувати ЄСВ,

Список використаних джерел

1. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». *Відомості Верховної ради України (ВВР)*. 2011, № 2-3, ст.11 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
2. Український фінансово-бухгалтерський портал «Дебет-Кредит» URL: <https://services.dtki.ua/catalogues/indexes/13> (дата звернення: 04.05.2023)
3. Кирильчук М. Скільки та в який термін сплатити підприємцям ЄСВ «за себе» *Бухгалтер.UA*. 2022. URL: https://buh.ligazakon.net/news/210531_skilki-ta-v-yakiy-termn-splatiti-pdprintsyam-sv-za-sebe-za-i-kvartal (дата звернення: 04.05.2023)
4. Державна податкова служба України URL: <https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/466208.html> (дата звернення: 04.05.2023)

УДК 657.6-332

Стрельцова Валерія

*бакалавр спец. 071 Облік і оподаткування
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Фатенок-Ткачук А.О. к.е.н.,
доцент кафедри обліку і оподаткування*

ФОРМУВАННЯ МЕТОДИКИ ОПОДАТКУВАННЯ В ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСАХ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ

Наявність ефективної зовнішньої торгівлі є ключовим фактором для економічного розвитку будь-якої країни. Вона дозволяє розширити ринки торгівлі та стимулювати інновації шляхом створення конкуренції належного рівня.

Експортні операції, як складова частина зовнішньої торгівлі є найважливішим джерелом одержання прибутку держави. Досягнення максимальної ефективності експортних операцій, а, отже, максимізація прибутку можлива тільки за здійснення правильного оподаткування наступних податків.

Об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різницях, які виникають відповідно до положень ПКУ. Для здійснення імпорتنих та експортних операцій використовують іноземну валюту, тоді як валюта податкової звітності – гривня.

Операції в іноземній валюті (попередня оплата або отримання/відвантаження товару (послуги)) під час первісного визнання відображаються у валюті звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на початок дня дати

Секція IV. Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

здійснення операції. Тобто для перерахунку вартості імпортованого товару або доходу від експорту з іноземної валюти в національну необхідно використовувати курс НБУ на дату першої події. Таким чином, якщо першою подією за імпортною або експортною операцією є отримання/відвантаження товару, то розмір такої заборгованості (кредиторської та дебіторської, відповідно) формує курсові різниці, які розраховують на кожну дату балансу, а також на дату здійснення господарської операції. Зміни у ПКУ для платників податку на прибуток, які активно займаються благодійністю під час війни [4]:

- добровільне безоплатне передання / відчуження / вилучення товарів, зокрема підакцизних, надання послуг на користь ЗСУ, СБУ та іншим військовим формуванням, лікарням, органам влади не вважається операцією реалізації для цілей оподаткування.

- платники податку можуть не збільшувати фінансовий результат до оподаткування на суму безоплатних передань у розмірі, що перевищує 4% об'єкта оподаткування попереднього року, якщо під час дії воєнного стану такий платник податку на прибуток добровільно передав кошти або спеціальні засоби індивідуального захисту (каска, бронежилети, технічні засоби спостереження, лікарські засоби та медичні вироби, засоби особистої гігієни, продукти харчування, а також інші товари, послуги за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України), які добровільно перераховані / передані ЗСУ, СБУ та іншим військовим утворенням створеним відповідно до Закону, на спеціальний рахунок НБУ для ЗСУ, лікарням.

Таким чином, вигідніше, з погляду податку на прибуток, добровільно передавати товари/послуги за переліком, який визначається КМУ, безпосередньо напяму ЗСУ та іншим військовим формуванням, а не через благодійну (неприбуткову) організацію.

Українські підприємства мають право вести фінансову звітність не лише за національними стандартами, а й за міжнародними, які викладено державною мовою та офіційно оприлюднено на веб-сторінці центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку [3]. Застосування концепції яка використовується в міжнародних стандартах є більш доцільною, оскільки таким чином інформація щодо отриманого прибутку підприємством в певному періоді не буде викривлена, це зумовлене тим, що фактично понесені витрати під час виготовлення продукції будуть відображені в одному періоді з доходом отриманими від їх реалізації.

Оскільки реалізація тісно пов'язана з податковим обліком, то доцільно сказати про відмінності оподаткування за міжнародними та національними стандартами, основною з яких є момент відображення в обліку податкових зобов'язань. З Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 12 «Податок на прибуток» це може бути як момент відвантаження продукції так і момент надходження коштів у банк або касу підприємства, у Податковому кодексі України ж використовують метод «першої події».

Згідно зі ст. 185.1 ПКУ [1], ввезення товарів на митну територію України (імпорт) та вивезення товарів за межі митної території України (експорт) є об'єктом оподаткування податку на додану вартість. Здійснюючи операції у митному режимі експорту, платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну та зареєструвати її у Єдиному реєстрі податкових накладних.

Операції з імпорту товарів та послуг оподатковуються за ставками 20% або 7%. При імпорті товарів суми податку підлягають сплаті до держбюджету до/або на день подання митної декларації. Отже, без заздалегідь сплаченого зобов'язання з ПДВ підприємство не зможе отримати свій товар. Оформлена митна декларація є тим документом, що посвідчує право на віднесення сум податку до податкового кредиту, а датою виникнення кредиту є дата сплати податкового зобов'язання з ПДВ.

Таким чином, незалежно від того, є підприємство-імпортер товарів платником ПДВ чи ні, під час оформлення митної декларації буде нараховане податкове зобов'язання з ПДВ. Єдиною різницею є те, що підприємство-платник ПДВ на підставі митної декларації включить сплачену суму ПДВ до податкового кредиту, а підприємство-неплатник ПДВ включить суму до собівартості придбаних товарів відповідно до п. 9 П(С)БО 9 «Запаси» [2].

Відповідно до ст. 213.1 ПКУ, об'єктом оподаткування акцизним податком є операції з реалізації та ввезення підакцизних товарів. Перелік товарів і ставки податку визначені у ст. 215 ПКУ [1]. Головною умовою здійснення імпоротної операції є ефективність, відтак, її проведення потребує дуже ретельного опрацювання. Як показує практика, недостатність техніко-економічного обґрунтування ефективності імпорتنих операцій, відсутність в ньому оцінок об'єктивно існуючих ризиків, а також неоптимальність схем їх проведення часто призводять до значних збитків. Ефективність імпорتنих операцій багато в чому закладається на етапі планування і попередньої підготовки до проведення, а оцінюється за результатами фінансового аналізу. Останній зводиться до аналізу двох взаємопов'язаних процесів: вкладення фінансових коштів в імпорتنу операцію, тобто витрати; отримання доходів від імпоротної операції.

Інтенсивність результуючого потоку платежів формується як різниця між інтенсивністю витрат та інтенсивністю доходів у кожен період часу. Слід зазначити, що витрати і доходи, рознесені за часом, особливо для масштабних операцій, пов'язаних з інвестиціями, лізингом або давальницькою сировиною, необхідно приводити до деякого базового моменту часу. Як такий може розглядатися дата підписання зовнішньоекономічного контракту чи початку виконання операції. Процедура приведення різночасових платежів до базового моменту доцільно здійснювати на основі підходів дисконтування, широко застосовуваних у практиці фінансового аналізу.

Складність обліку та оподаткування міжнародних торговельних операцій пов'язана переважно з розрахунками у валюті та коректністю визначення бази оподаткування для розрахунку податків [4]. Особливої уваги потребують операції з експорту-імпорту послуг, які не оформляються митною декларацією. Зокрема, більшість податкових змін із цього податку вплинули на такий підакцизний товар як пальне. Пальне є вкрай важливим товаром під час війни, адже забезпечує її логістичну складову, тому досить багато пілг були прийняті Верховною Радою стосовно саме до операцій постачання пального.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 5 берез. 2023 р.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 07 жовтня 2022 р. № 320. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 20.04.2023)
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 20 вересня 2020 р. № 588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 20.04.2023)
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» : Наказ Міністерства фінансів України від 12 січня 2023 р. № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text> (дата звернення 20.04.2023)
5. BDO in Україна. Оподаткування під час воєнного стану. Міжнародна аудиторська компанія BDO – BDO. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/taxes/taxation-during-martial-law> (дата звернення 20.04.2023)

СЕКЦІЯ V

Розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту на етапі становлення цифрової економіки

УДК 657

Іщенко Олег

*студент 4 курсу спец. 071 Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування.*

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ НА ЕТАПІ СТАНОВЛЕННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми: Перехід до цифрової економіки в Україні відбувається досить швидко та змінює не лише спосіб ведення бізнесу, а й підходи до обліку, контролю, аналізу та аудиту. У таких умовах інформаційні системи стають невід'ємною частиною діяльності бізнесу та органів державного контролю.

Мета дослідження: Дослідження на скільки розвинулась інформаційна система обліку в період цифровізації у всіх сферах в тому ж числі і діджиталізації економічних процесів. Висвітлення деяких проблем в цифровізації та шляхів їх вирішення

Результати дослідження: Основними викликами, з якими стикаються бізнес та контролюючі органи в умовах цифрової економіки є забезпечення захисту даних, ефективне використання інформаційних систем, автоматизація бізнес-процесів та створення міжопераційних зв'язків.

Одним з найбільших викликів є забезпечення захисту даних. Оскільки більшість бізнес-процесів вже проводяться в електронному вигляді, то захист персональних даних стає дедалі важливішим. Підприємства повинні забезпечувати захист даних своїх клієнтів та партнерів, а контролюючі органи мають забезпечувати захист конфіденційної інформації в процесі своєї діяльності.

Ще одним важливим викликом є ефективне використання інформаційних систем. З одного боку, необхідно вміти правильно вибирати та впроваджувати потрібні інформаційні системи, а з іншого – навчити персонал користуватися цими системами. Також важливо забезпечити належний рівень захисту від вірусів та хакерських атак.

Інформаційні системи обліку, контролю, аналізу та аудиту повинні бути максимально інтегрованими з іншими ділянками підприємницької діяльності. Це дозволить не тільки ефективніше використовувати ресурси, але й забезпечити максимально точну та повну інформацію про фінансовий стан підприємства. Для цього необхідно розробляти та впроваджувати інтерфейси для взаємодії з іншими ділянками підприємницької діяльності, такі як логістичне управління, управління виробництвом та торгівлею.

У подальшому розвитку інформаційних систем обліку, контролю, аналізу та аудиту на етапі становлення цифрової економіки в Україні, слід звертати увагу на підвищення автоматизації та інтелектуалізації цих систем. Це дозволить значно зменшити ризик людського фактору, а також забезпечити значну економію часу та ресурсів підприємства.

Крім того, важливо навчитися аналізувати та використовувати масиви даних для прийняття рішень у режимі реального часу.

Для розвитку інформаційних систем обліку, необхідно також залучати висококваліфіковані кадри зі знанням сучасних технологій та здатність до постійного навчання та адаптації до нових вимог та викликів.

Крім того, важливим елементом розвитку в цьому напрямку є їх інтеграція з іншими системами та застосунками, такими як системи електронного документообігу, електронної комерції та інші. Це дозволить забезпечити більш повну та точну інформацію для прийняття управлінських рішень та підвищити ефективність бізнес процесів підприємства.

Ще одним важливим аспектом розвитку інформаційних систем обліку, контролю, аналізу та аудиту є їх інтеграція та автоматизація бізнес-процесів. Наприклад, впровадження системи управління взаємодією з клієнтами (CRM) може допомогти в покращенні обліку та аналізу продажів, збільшенні рівня задоволеності клієнтів, а також зниженні витрат на управління зв'язками з ними.

Також можна згадати приклади успішної цифровізації на підприємствах в Україні, наприклад, впровадження електронних рахунків-фактур, які дозволяють ефективніше вести облік та контролювати операції з товаром і послугами. Можна також включити до списку прикладів впровадження системи електронного документообігу, яка сприяє покращенню комунікації між відділами підприємства та зменшенню кількості помилок під час обробки документів.

Важливо зазначити, що цифрова трансформація підприємств - це не просто впровадження нових технологій, але і зміна культури та організації роботи на підприємстві. Це може вимагати реорганізації внутрішніх процесів, навчання персоналу новим навичкам, а також створення нових стратегій розвитку.

Важливим етапом у вдосконаленні системи обліку було впровадження системи електронного документообігу. Це дозволило значно зменшити кількість паперових документів та забезпечити швидкий та безпечний доступ до них.

Крім того, деякі підприємства впроваджують інтегровані системи обліку та управління, які забезпечують збір та аналіз даних не тільки по обліку, а й за іншими напрямками діяльності підприємства, такими як управління ресурсами, продажами, виробництвом тощо. Це дозволяє підприємствам забезпечити єдину точку доступу до даних та ефективно використовувати їх для управління бізнес-процесами.

Висновки. Таким чином можна зробити висновок, що діджиталізація бізнесу проходить успішно, не дивлячись на проблеми на деяких ділянках, таких як безпека даних. Але підприємці постійно в пошуку вирішення цих проблем. Конкурентноспроможність тягне за собою інновації. Кожен на ринку хоче пригнути на голову вище від свого конкурента. Всі процеси цифровізації спричинені постійною боротьбою за клієнта. Задля того, щоб запропонувати кращі послуги, суб'єкти господарювання вдосконалюються і вдосконалюють інших.

Тому сміливо можна сказати, що розвиток інформаційних систем обліку, контролю, аналізу та аудиту – це результат боротьби за місце кращого на ринку.

ФОРМИ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТРАДИЦІЙНОЇ ТА ЕЛЕКТРОНОЇ СИСТЕМ

Вступ: Бухгалтерський облік є невід'ємною частиною економічної діяльності підприємств. Однак, із зростанням технологій та впровадженням електронних систем ведення обліку, з'явилася необхідність порівняти традиційні та електронні форми обліку та визначити їхні переваги та недоліки. У даній тезі буде проведений порівняльний аналіз традиційної та електронної систем ведення бухгалтерського обліку.

Вчені, які вивчали цю тему:

Іванова Н.О. - професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту, Національний університет "Києво-Могилянська академія"

Петров В.М. - доцент кафедри фінансів та банківської справи, Національний університет "Острозька академія"

Сидоренко Л.А. - кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту, Національний університет "Києво-Могилянська академія"

Мета: Метою даної тези є проведення порівняльного аналізу традиційної та електронної систем ведення бухгалтерського обліку та визначення їхніх переваг та недоліків.

Основна частина: Традиційна система бухгалтерського обліку включає в себе ручний ввід даних та обробку інформації на паперових носіях. Ця система досить складна та затратна в обслуговуванні, а також має низьку швидкість обробки інформації, що може призводити до затримок у веденні обліку. Крім того, існує ризик втрати даних внаслідок недбалості або фізичного пошкодження паперових документів.

У порівнянні з традиційною системою, електронна система бухгалтерського обліку забезпечує значно вищу швидкість обробки інформації та надійність зберігання даних. Використання електронних таблиць та спеціальних програм дозволяє автоматизувати багато процесів та зменшити кількість помилок. Крім того, ця система дозволяє зберігати дані в електронному вигляді, що значно полегшує доступ до інформації та забезпечує її безпеку.

Проте, електронна система бухгалтерського обліку також має свої недоліки. Одним із найбільших є необхідність високого рівня комп'ютерної грамотності та знання спеціального програмного забезпечення. Крім того, існує ризик втрати даних внаслідок вірусних атак або технічних несправностей комп'ютерної техніки.

Висновок: У результаті проведеного порівняльного аналізу традиційної та електронної систем ведення бухгалтерського обліку можна зробити висновок, що обидві системи мають свої переваги та недоліки. Однак, у зв'язку зі зростанням технологій та відповідними вимогами до швидкості та надійності ведення обліку, використання електронної системи є більш доцільним та перспективним. Проте, важливо мати на увазі необхідність високого рівня комп'ютерної грамотності працівників та забезпечення безпеки даних.

Список використаних джерел:

1. Пономаренко І.О. Електронні засоби обліку і їх використання в управлінні бізнесом. Економіка і регіон: науковий вісник. 2018. Вип. 1(67). С. 57-62.
2. Литвин О.М. Сучасні технології ведення бухгалтерського обліку. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2021. Вип. 4. С. 88-91.

3. Пасічник А.В. Особливості ведення бухгалтерського обліку в умовах інформаційних технологій. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. 2019. Вип. 2(34). С. 152-157.

УДК: 657

Маслій Сергій

аспірант спец. 071 «Облік і оподаткування»,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б. д.е.н.

професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЕКОНОМІЧНОГО СУБ'ЄКТА

Ефективний розвиток національного господарства значною мірою залежить від рівня забезпеченості його інформаційної безпеки, оскільки лише за такої умови може проводитись незалежна зовнішня і внутрішня політика, яка відповідає національним інтересам. Інформаційна безпека держави є складною багаторівневою системою, яка неодмінно потребує захисту всіх її компонентів на різних рівнях ієрархії управління економікою: держави, регіону, галузі, сектора економіки, окремого підприємства, особи.

Формування сприятливого та передбачуваного правового поля для розвитку підприємництва і реалізації права на підприємницьку діяльність є невід'ємною складовою розвитку інформаційної безпеки України, пріоритетною функцією органів державного управління в умовах ринкової економіки, реалізація якої необхідна для демократизації суспільства, забезпечення добробуту громадян, формування цивілізованого конкурентного середовища. Належний рівень інформаційної безпеки бізнесу є запорукою соціального та економічного розвитку держави, особливо в умовах прискорення процесів інтеграції України до міжнародних економічних організацій.

Актуальність проблеми забезпечення інформаційної безпеки підприємництва в Україні набуває також особливої гостроти внаслідок існування таких причин: недостатньо керованих з боку держави процесів формування сектора малого бізнесу та ділової активності населення загалом у період ринкової трансформації економіки і суспільного життя; недосконалого конкурентного середовища, бюрократичних та обтяжливих процедур державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності; проявів концентрації (монополізації) товарних ринків та механізму доступу до обмежених господарських ресурсів і прав діяльності; існування штучних бар'єрів у започаткуванні (здійсненні) роботи підприємств, корупції у відносинах «бізнес-влада»; надмірного рівня криміналізації і непрозорості економіки; недостатнього рівня соціальної відповідальності бізнесу, не сформованості у суспільстві такого важливого менталітету як повага до інтелектуальної власності тощо.

В науковому полі є достатньо досліджень з питань економічної безпеки. Проте, практичне бізнес-середовище звертає увагу на вивченні питань саме не економічної, а інформаційної безпеки. Недобросовісне використання чужих технологій виробництва, управління чи обліку, прикриття чужими торговими марками, знаками, які мають визнання у суспільстві – неповний перелік витоків інформації.

Поняття «безпека», яке з'явилося наприкінці XII століття і трактувалось як стан відсутності або нейтралізації загроз, небезпеки, а також створення умов та соціальних інститутів, що його забезпечують. Історичним документом, який засвідчує вживання цього терміну, є словник Робера, який датується 1190 роком. У цьому документі безпека розумілась як «спокійний стан духу людини, захищеність від будь-якої небезпеки». У

слов'янському суспільстві категорія «безпека» з'явилася в середині XV ст. як реакція на загарбницькі посягання Золотої Орди. У XVII ст. це поняття вже відносять до державних і загальноновизнаних.

На сучасному етапі розвитку економічних відносин термін «інформаційна безпека» розуміється як складне поняття, що містить різні його тлумачення. Одне з них вважаємо більш дотичним до висвітлення нашої тематики, зокрема, як властивість будь-якої системи, що виражається у здатності предмета, явища чи процесу зберігати свої основні характеристики, сутнісні параметри під час патологічних, руйнівних впливів. У працях багатьох вчених, насамперед, категорія безпека ототожнюється із поняттям захищеності.

Означення меж інформаційної безпеки економічного суб'єкта – одне з найскладніших питань, яке намагається розв'язати і наука і практика. Основна проблема в тому, що наука і практика вирішують ці питання окремо, і як результат – відсутність актуальних результатів. Для означення меж потребується глибинне дослідження категорійного апарату, його взаємозв'язок з іншими, міжгалузевими та міждисциплінарними науками, які близько дотичні між собою. На наш погляд, інформаційна безпека як комплексне поняття, включає системи інформаційно-аналітичного моніторингу, системи відстеження, попередження та профілактики поточних та прогнозованих заходів з аналізом можливості нейтралізації негативних наслідків. Отже, напрямом подальших досліджень ми вважаємо категорію інформаційного ресурсу, як конкурентного продукту, який потребує забезпечення від витоків і відповідального збереження.

Список використаних джерел

- 1.Безверхий К. В. Порівняння елементів структури інтегрованої звітності та звіту про управління. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту : зб. наук. пр. 2019. № 1-2. С. 24-31.
- 2.Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління : Наказ Міністерства фінансів України від 7 грудня 2018 р. № 982. Баланс. 2019. № 12-13. С. 10.

УДК 657

Федорчук Іванна

*студентка I курсу спец. 075 Маркетинг,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування.*

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах цифровізації економіки автоматизація обліку та контролю фінансової звітності є ключовим елементом успішного функціонування підприємства будь-якого розміру та напрямку діяльності. У зв'язку з цим, нині вже майже усі підприємства ведуть бухгалтерський облік із використанням сучасних інформаційних технологій.

Одним з найбільш поширених засобів автоматизації обліку та контролю фінансової звітності є використання спеціалізованих програмних продуктів. Згідно з науковою літературою, умови ефективної організації обліку здатні забезпечити такі типи інформаційних технологій:

- програмні інструментальні системи, що дозволяють самостійно конструювати систему оброблення облікових даних, ґрунтуються на загальній моделі бухгалтерського обліку. Однак, цей тип досить складний у використанні та

вимагає наявності у користувачів глибоких навичок з програмування, якими більшість бухгалтерів не володіє;

- виготовлені на замовлення системи. Вони представляють із себе комплекс програмних засобів, які охоплюють автоматизовані робочі місця та інструментальні функції, створені за вимогами та умовами конкретного замовника. Слід зазначити, що такі програми можуть бути досить зручними та простими у користуванні, повністю урахувати специфіку діяльності підприємства, проте, розробка, впровадження та використання таких програм є досить витратним процесом;
- корпоративні інформаційні системи дають можливість підсистемі обліку отримувати інформацію з загальної інформаційної системи підприємства. Машинна база узагальнює інформацію, що об'єднує дані з усіх підрозділів підприємства та безпосередніх місць здійснення операцій, у яких створюються електронні первинні документи. У результаті в обліковій підсистемі майже непотрібні операції з первинного введення бухгалтерських документів, що надходять на обробку. Така особливість дозволяє залучати до облікових робіт мінімальну кількість персоналу та своєчасно отримувати інформацію для прийняття управлінських рішень за рівнями управління [1].

Отже, для автоматизації найкращими на сьогодні є широке різноманіття інформаційних систем, які дозволяють керівництву роздрібних підприємств зробити найбільш оптимальний вибір програмного продукту за відношенням: ціни, функціональності, надійності, зручності користування тощо.

Одним з прикладів такого програмного забезпечення є «1С: Бухгалтерія», яка є однією з найбільш поширених програм для обліку та контролю фінансової звітності в Україні. Вона дозволяє здійснювати облік грошових операцій, нарахування та виплату заробітної плати, формувати звіти та аналізувати фінансову діяльність компанії.

Розробка та впровадження систем автоматизації обліку та контролю фінансової звітності відкриває нові можливості для підприємств у умовах цифрової економіки. Завдяки використанню програмного забезпечення, підприємства можуть значно ефективніше виконувати свої фінансові обов'язки та підтримувати свою фінансову стійкість. Автоматизація процесів сприяє зростанню оперативності обробки та оформлення інформації, тому що зникає потреба у паперових носіях інформації, зменшується час потрібний на документування, тобто цей процес стає прогресивнішим (після створення облікової фази проводки формуються автоматично). Це дозволяє не тільки зменшити час, потрібний для формування фінансової звітності, але й забезпечує своєчасне отримання інформації про виконання фінансових операцій для прийняття управлінських рішень. До прикладу збільшити швидкість реагування на негативні явища [1].

Тобто головною перевагою є саме у передачі обчислювальній техніці виконання рутинних механічних завдань, які пов'язані із складанням фінансових звітів. Мова йде не про всі завдання, а лише про ті, які можуть бути ефективно досягнуті за допомогою техніки. У свою чергу, це змінює природу професійної діяльності бухгалтера, якому відводиться активну роль, що передбачає володіння експертними і консультативні навичками, потребує високої компетенції керівника, пов'язаного із створенням та перевіркою фінансового звіту. Цифрова фінансова звітність звільняє як професійних бухгалтерів, які створюють ці звіти, так і фінансових аналітиків та регуляторів, які використовують інформацію з цих звітів, від таких завдань, як оцінка доброякісності інформації за суттю та забезпечення формальних об'єктивних аспектів, таких як логічна та математична узгодженість показників звіту, що дозволить професійним бухгалтерам і користувачам зосередити увагу на професійних судженнях та інших суб'єктивних аспектах, які не можуть бути автоматизовані. Насправді,

Секція V. Розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту на етапі становлення цифрової економіки

завдяки зменшенню людського фактору також відбувається зменшення можливості помилок та шахрайства та збільшення відповідності звітності до законодавства, зокрема щодо звітування та податкової звітності. До того ж, комп'ютеризація завдань призводить до зменшення витрат праці на облік підприємства [2].

Попри усі прерогативи автоматизація фінансового обліку та контролю також створює нові виклики та ризики для підприємств, пов'язані з захистом конфіденційної інформації та відповідальністю за її надання. Наприклад, розробка та впровадження таких систем може вимагати значних витрат на придбання та розгортання відповідного програмного забезпечення, навчання персоналу та розробки нових процесів бізнесу. Крім того, виникнення нових технологій також може призвести до появи нових видів кіберзлочинності та кібератак, що можуть спричинити значні фінансові втрати та порушити роботу підприємства.

У зв'язку з цим, необхідно вдосконалювати законодавчу базу, що регулює автоматизацію обліку та контролю фінансової звітності, зокрема, щодо захисту персональних даних та кібербезпеки. Окрім того, у зв'язку зі зростанням обсягу даних, необхідно розвивати методи аналізу та обробки даних, що дозволить отримати більш точну та повну інформацію.

Отже, можна зробити висновок, що у контексті цифрової економіки автоматизація обліку та контролю фінансової звітності є актуальною та необхідною. Загалом для того, щоб успішно впровадити та ефективно використовувати системи автоматизації обліку та контролю фінансової звітності, необхідно враховувати певні фактори. По-перше, важливо забезпечити належний рівень кваліфікації персоналу, що буде займатися експлуатацією та обслуговуванням систем та підтримувати належний рівень IT-інфраструктури. По-друге, необхідно забезпечити надійний захист інформації та запобігти можливості зламу системи. Для цього можуть використовуватися різноманітні технології захисту, такі як шифрування даних, аутентифікація користувачів та моніторинг безпеки.

Список використаних джерел

1. Алексеева Н. Ю. Автоматизація облікового процесу на підприємствах роздрібної торгівлі: проблеми та шляхи оптимізації. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. С. 25-30.
2. Спільник Ірина, Палюх Микола. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Вип. 1-2. С. 83-96.

СЕКЦІЯ VI

Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства

УДК 657.6

Бондар Діана

студентка I курсу спец. 075 Маркетинг

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б. д.е.н.,

професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування

ОБЛІК ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Здійснення діяльності підприємства неможливе без правильної та всеосяжної організації обліку. Облік - це функція управління, заснована на спостереженні, вимірюванні та реєстрації господарських операцій. Підприємства зобов'язані надавати звітність у державну податкову інспекцію. Державна податкова інспекція, а також інші державні органи контролю мають право здійснювати інспектування і перевірку бухгалтерського обліку з метою контролю за окремими сторонами діяльності підприємства. Сьогодні бухгалтерський облік виконує не лише контрольні, а й управлінські функції. Його справжнє призначення полягає не стільки у складанні звітності для податкової інспекції, скільки у тому, щоб допомогти керівнику підприємства виявляти слабкі місця в його роботі, усувати їх, а також знаходити шляхи подальшого розвитку підприємства.

Дослідження практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку діяльності підприємств для запобігання виникнення та впливу її негативних наслідків на фінансовий стан підприємства та створення інформаційного забезпечення процесу управління ризиками господарської діяльності. Відповідно до поставленої мети було сформовано такі завдання:

- ◆ Порівняти витрати підприємства за минулий рік та в даний час.
- ◆ Проаналізувати структуру бухгалтерського обліку наслідків господарських ризиків та обґрунтувати пропозиції з порядку їх визнання в обліку.
- ◆ Визначити актуальність теми на сьогодні, як облік працює в різних підприємств.

Актуальність отриманих результатів полягає в тому що підприємство матиме можливість уникати господарських ризиків, допоможе більше мати заощаджень та мати завжди кошти на інші витрати. Для з'ясування та уточнення економічної сутності, визначення його складових до обліку діяльності застосовано методи теоретичного узагальнення, аналогії, конкретизації, історичного та логічного аналізу, синтезу. Бухгалтерський облік - це суцільне, безупинне, суворо документоване, взаємозалежне відображення господарської діяльності підприємства. Підприємства зобов'язані організувати і вести бухгалтерський облік. Порядок ведення бухгалтерського обліку визначається відповідним законодавством. Підприємства зобов'язані надавати звітність у державну податкову інспекцію. Державна податкова інспекція, а також інші державні органи контролю мають право здійснювати інспектування і перевірку бухгалтерського обліку з метою контролю за окремими сторонами діяльності підприємства.

Секція VI. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства

Сьогодні бухгалтерський облік виконує не лише контрольні, а й управлінські функції. Його справжнє призначення полягає не стільки у складанні звітності для податкової інспекції, скільки у тому, щоб допомогти керівнику підприємства виявляти слабкі місця в його роботі, усувати їх, а також знаходити шляхи подальшого розвитку підприємства. У світовій практиці бухгалтерський облік поділяють на фінансовий та управлінський.

♦ Фінансовий облік - це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, збереження та надання інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Це звичайний, знайомий нам, бухгалтерський облік.

♦ Управлінський облік - система опрацювання та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.

Отже можна зробити висновки, облік є важливою складовою діяльності підприємства. У дослідженні теми було проведено аналіз та ризики господарської діяльності. Облік набуває все більшої значимості для підприємств, що дає підстави виділяти його як самостійну сферу облікової діяльності. Допомогає оцінювати свої можливості та заощаджувати кошти на інші витрати.

Список використаних джерел

1. Левицька С. О. Організація діяльності підприємства як об'єкта бухгалтерського обліку/С. О. Левицька, І. П. Панчук. – 2013. – Вип. 23. – С. 339-343.
2. Лалакуліч М. Ю. Облік фінансових результатів за об'єктами діяльності підприємства/ М. Ю. Лалакуліч// Формування ринкових відносин в Україні. – 2019. - №5. – С. 56-60.
3. М. О. Мажуліна. Облікова політика як основа для діяльності підприємства/ М. О. Мажуліна // Управління розвитком. – 2014. - №9. – С. 75-78.

УДК 657.6.

Войтович Віталій

студент гр. ОА-41 спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Садовська І. Б. д.е.н.,
професор кафедри обліку і оподаткування

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Постановка проблеми: Запровадження правового режиму воєнного стану в Україні 24 лютого призвело до зростання активності волонтерського руху, який працює в найбільших масштабах в історії країни. Однак, для успішного здійснення волонтерської діяльності, необхідно мати певну організаційну структуру, аналогічну підприємницькій діяльності. Такими структурами можуть бути благодійні організації.

Мета дослідження: дослідження особливостей бухгалтерського обліку у волонтерських організаціях у вивченні та аналізі конкретних аспектів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, які представлені в діяльності таких організацій. Оскільки волонтерські організації мають свої особливості, бухгалтерський облік у них вимагає певних адаптацій та додаткових процедур.

Результат дослідження: Для правильної регуляції питань, що стосуються благодійної діяльності та благодійних організацій в Україні, необхідно керуватися Законом "Про благодійну діяльність та благодійні організації". Існують три форми благодійних організацій:

- благодійні товариства;
- благодійні установи;

- благодійні фонди.

Варто зазначити, що волонтерська діяльність спрямована на збір коштів для задоволення різноманітних потреб, зокрема військових. Проте, державні органи, зокрема податкові органи, мають право контролювати використання благодійних коштів.. Тож в чому особливість?

Якщо волонтерська організація отримує дохід від комерційної діяльності (наприклад, від продажу товарів чи послуг), то такий дохід може бути підлягає оподаткуванню згідно з податковим законодавством України.

Крім того, волонтерські організації можуть бути звільнені від сплати деяких інших податків та зборів, наприклад, податку на додану вартість, якщо дохід від благодійної діяльності становить більше 50% загального доходу організації.

Наступні види доходів волонтерських організацій підлягають оподаткуванню в Україні:

- Дохід від комерційної діяльності
- Дохід від нерухомості
- Дохід від цінних паперів та інших фінансових інструментів
- Дохід від здійснення некомерційної діяльності, яка не пов'язана з основною діяльністю організації.

Висновок: Отже, основні риси обліку діяльності волонтерських організацій можна узагальнити таким чином: вони працюють на засадах неприбутковості, що означає відсутність мети отримання прибутку. Крім того, операції з готівкою відсутні, а можливості здійснювати витрати на власну діяльність обмежені до 20% загальних надходжень. Можливо отримати фінансування від фізичних або юридичних осіб. Благодійні організації звільняються від сплати різних податків, окрім обов'язкових податків на заробітну плату своїх співробітників.

Благодійна організація повинна вести облік доходів та витрат за правилами бухгалтерського обліку та подавати звітність.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерські особливості благодійних організацій. *Prikhodko&Partners*: веб-сайт. URL: <https://prikhodko.com.ua/my-i-zmi/my-i-zmi/stattya/buhgalterski-osoblyvosti-blagodijnyh-organizacij/> (дата звернення: 09.05.2023).
2. Громадська організація та благодійний фонд: нюанси діяльності та обліку. *Єфімов&Партнери*: веб-сайт. URL: <https://yefimov-partners.com/2021/04/28/%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%82%D0%B0-%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B9%D0%BD/> (дата звернення: 09.05.2023).

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ОБ'ЄКТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У сучасних реаліях, коли ринок перенасичений однотипними товарними групами, конкурентною перевагою підприємств стає впровадження новітніх технологій, винаходів, інноваційних підходів. Інноваційна діяльність є не стільки фактором одержання додаткового прибутку, скільки умовою виживання компанії на ринку. Для ефективного використання інновації важливо правильно ідентифікувати та оцінити об'єкт інтелектуальної власності.

Необхідність оцінки інтелектуальної власності виникає під час:

- визначення первісної вартості новоствореного об'єкта для оприбуткування на баланс підприємства;
- визначення вартості для страхування об'єкта інтелектуальної власності;
- при передачі у заставу з метою отримання кредиту;
- внесення об'єкта інтелектуальної власності при здійсненні інвестиційних чи інноваційних проєктів;
- укладання договорів купівлі-продажу патентів, торгівельних марок та ін.;
- визначення розміру компенсації у зв'язку з протиправним використанням об'єкта інтелектуальної власності;
- у випадку банкрутства підприємства.

Першим етапом оцінки об'єкта інтелектуальної власності є ідентифікація об'єкта (рис.1). Згідно НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» для цілей бухгалтерського обліку використовують наступні групи: права на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорт рослин, породи тварин, ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції, раціоналізаторська пропозиція); права на об'єкти авторських та суміжних прав (комп'ютерна програма, науково-технічна інформація); права на знаки для товару і послуг (товарний знак, фірмове найменування) [1].

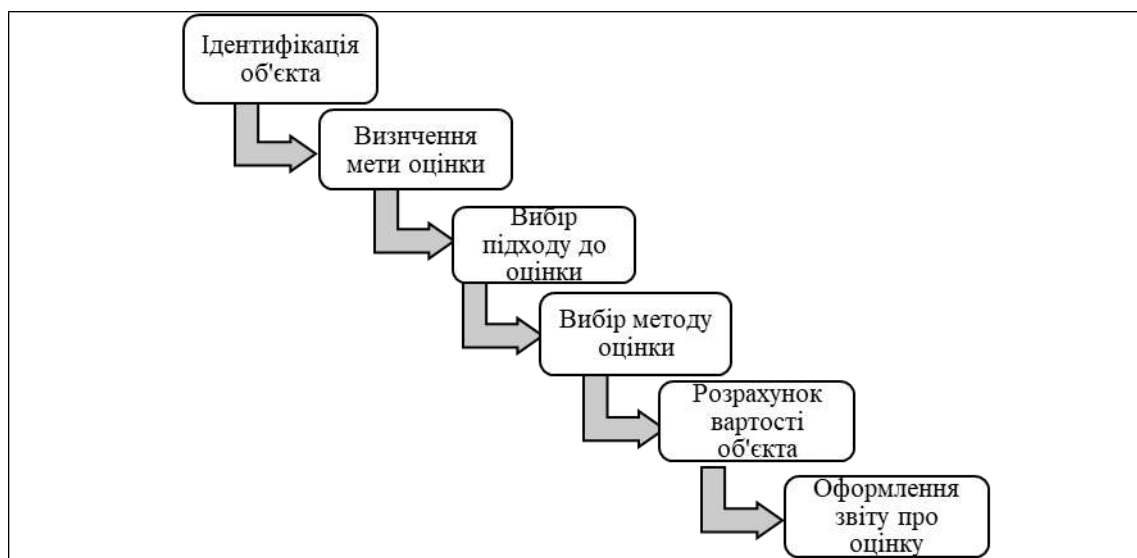


Рис. 1 Етапи оцінки об'єкта інтелектуальної власності

Примітка: сформовано автором на основі джерела [2]

Після визначення мети оцінки, наступним кроком буде вибір підходу до оцінки. Зокрема виокремлюють наступні підходи:

1. Витратний підхід полягає у формуванні вартості об'єкта на підставі всіх витрат понесених на створення та доведення до робочого стану. Недоліком даного методу є те, що підприємство отримує вартість рівну тільки понесеним витратам, тобто без прибутку.

2. Порівняльний (ринковий підхід) передбачає визначення вартості на підставі порівняння новоствореного продукту чи технології з аналогічними по призначенню, якості чи корисності об'єктів, які були продані на аналогічному ринку.

3. Дохідний підхід полягає у тому, що вартість об'єкта формують на підставі доходу, що може принести використання даного продукту чи технології у майбутньому.

Після того як буде обрано один із підходів у його рамках вибирають метод оцінки. У таблиці 1. наведено сутність кожного методу.

Таблиця 1

Сутність методів оцінки об'єкта інтелектуальної власності

Підхід	Метод	Суть методу
Витратний підхід	Метод прямого відтворення	Визначається сума витрат, які необхідні для створення копії активу
	Метод заміщення	Визначається мінімальна вартість, яку необхідно сплатити під час придбання аналогічного активу
	Метод вихідних витрат	Визначаються сума фактично понесених витрат
Порівняльний (ринковий) підхід	Метод порівняння продажів	Визначається ринкова вартість аналогічного за призначенням активу
Дохідний підхід	Метод прямої капіталізації доходів	Визначається ставка капіталізації активу
	Метод надлишкового прибутку	Полягає у припущенні, що продукція, виготовлена із застосуванням інтелектуальної власності, приносить додатковий прибуток в порівнянні з продукцією, яка виготовлялася до цього

Примітка: сформовано автором на основі джерела [3]

Використання інтелектуальної власності як нематеріального активу у діяльності підприємства дозволить: сформувати амортизаційні відрахування по кожному об'єкту, одержувати додатковий прибуток при видачі ліцензій на користування розробкою та виплачувати авторам винагороди, які не входять до фонду заробітної плати.

Отже, після розробки нового об'єкта інтелектуальної власності важливим етапом є правильне формування вартості інновації та відображення його в обліку. Складність оцінки полягає у відсутності відповідного аналога, специфікою окремих видів об'єктів права інтелектуальної власності та їх участю в господарському обігу. Вибір підходу та методу оцінки повинен забезпечити досягнення максимальних вигід для підприємства.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». Верховна рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення : 09.05.2023р.).
2. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Створення об'єктів інтелектуальної власності: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 407 с.
3. Про затвердження Національного стандарту № 4 "Оцінка майнових прав інтелектуальної власності". Верховна рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.05.2023р.).

Германюк Юлія

*бакалавр спец. 071 Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Фатенок – Ткачук А. О., к.е.н.,
доцент кафедри обліку і оподаткування*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з воєнним станом в Україні на 2022 рік набагато скоротився експорт та імпорт товарів в порівнянні з минулим роком. Відповідно до даних Державної служби статистики України експорт товарів у 2022 році становив 44,14 млрд дол., а імпорт 55,27 млрд дол., у 2021 році ці показники були 67,07 млрд дол. та 72,84 млрд дол. відповідно. Однією із причин є неможливість здійснення операцій через перекриття морських шляхів. Попри негативні показники зовнішньоекономічна діяльність залишається важливим чинником.

Тому для покращення економічного стану та підтримки бізнесу Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Національний Банк України та інші прийняли ряд нових постанов та законів для полегшення і пришвидшення здійснення міжнародних операцій в період воєнного стану.

Насамперед відповідно до постанови КМУ № 426 заборонено ввезення товарів з РФ, також КМУ зменшив кількість необхідних документів для введення господарської діяльності у період воєнного стану. Підприємства отримали можливість подавати декларації до Мінекономіки або МВС України. Проте такі зміни не стосуються ЗЕД, адже для впровадження окремих її видів необхідно мати ліцензію. Відповідно до постанови КМУ від 29 грудня 2021 р. № 1424 до групи товарів для яких потрібно мати ліцензію входять: м'ясо великої рогатої худоби; м'ясо курей, яйця кур; м'ясо та їстівні м'ясні субпродукти; просо; цукор; овес; жито; добрива мінеральні або хімічні (азотні, фосфорні, калійні) і т.д. Така ліцензія видається протягом 1-2 днів Міністерством економіки. Для її отримання необхідно написати лист-звернення та надати копії для підтвердження експортної операції.

Також значних змін зазнали процедури для спрощення митного оформлення певної категорії товарів що імпортуються, а саме: благодійна допомога (постанова КМУ №174); товари відповідно постанови КМУ № 236 (лікарські засоби, медичні вироби, м'ясо, риба, овочі, кава, чай, олія, цукор, товари критичного імпорту, товари військового призначення і т.д.); товари, які імпортують платники 3 групи за умови ставки 5% або 2%, товари зазначені у п. 41 підр. 5 розд. XX ПК України й транспортні засоби (Закон 2142-IX); товари військового призначення (постанова КМУ № 174 та № 236). Таке спрощене митне оформлення можна попередньо здійснити шляхом подання митної декларації з всією необхідною інформацією відповідно до постанови КМУ № 236.

Своєю чергою також зазнали змін граничні строки розрахунків за експортними та імпортними операціями. Відповідно до постанови від 24 лютого 2022 року №18 строки розрахунків становлять:

- До 5 квітня 2022 року - 365 календарних днів;
- 3 5 квітня 2022 року - 90 календарних днів;
- 3 8 червня 2022 року - 120 календарних днів;
- 3 9 липня 2022 року - 180 календарних днів.

До розрахунків, які не були завершені до 5 квітня 2022 року такі зміни не застосовуються, тому для них залишається строк 365 днів з дати здійснення. Також скорочені строки не поширюються на операції з експорту та імпорту товарів сума яких не перевищує 400 тисяч гривень (Закон № 361-IX), та винятків або особливостей для окремих товарів або галузей економіки (Закон № 2473-VIII). Такі зміни призначенні для пришвидшення товарів та іноземної валюти на територію України.

Протягом 2022 року відбулося багато вагомих змін які вплинули на здійснення експортно-імпортних операцій для збереження економіки України. Отже, варто зазначити що для суб'єктів господарювання важливо слідкувати за змінами, які вносяться до податкового, митного та валютного законодавства, адже більшість законів після скасування воєнного стану перестануть діяти.

Список використаних джерел

- 1.Постанова № 426 «Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
- 2.Постанова № 1424 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
- 3.Постанова № 174 «Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
- 4.Постанова № 236 «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
- 5.Податковий кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
- 6.Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-%D0%86%D0%A5#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
- 7.Постанова № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
- 8.Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 04.05.2023)
- 9.Закон України «Про валюту і валютні операції» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення: 04.05.2023)

УДК 657.05:[334.72:005.35

Дмитрук Іванна

*Бакалавр спец. 071 Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Фатенок-Ткачук А.О. к.е.н.,
доцент кафедри обліку і оподаткування*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сьогодення, дослідження соціальної відповідальності підприємств є важливою та актуальною темою. Така тенденція зумовлена як внутрішніми чинниками так і процесом приєднання України до Європейського Союзу. В свою чергу, для ефективного прийняття управлінських рішень потрібна стійка система інформаційного забезпечення.

Соціальна відповідальність ґрунтується на тому, що об'єкти бізнесу повинні займатися не лише фінансовою діяльністю для максимізації прибутку, а й допомагати суспільству.

Для забезпечення стійкого розвитку соціальна відповідальність бізнес-організацій має не менше значення, ніж розвинута економічна інфраструктура, політична стабільність чи втілення у життя проектів інноваційного розвитку [2, с. 70]. З впевненістю можна стверджувати, що фірми та корпорації, які дотримуються принципів прозорості, етичності, відповідальності, прав людини, трудових та екологічних норм, збільшують свою

Секція VI. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства

конкурентоздатність. Також, вони підвищують імідж компанії, продуктивність працівників, прибутковість, знижують витрати.

Ми узагальнили наочні приклади діяльності соціально-відповідального підприємства :

- введення соціальних програм для працівників;
- дотримання норм та міжнародних прав людини;
- волонтерство;
- навчання та стажування для співробітників;
- створення програм захисту екології;
- реалізація інтересів суспільства та інші.

В Україні існує чимало компаній, що впроваджують методику корпоративної соціальної відповідальності : WOG, «Київстар», «ДТЕК», «МЕТІНВЕСТ», Carlsberg Ukraina, «Агро регіон» та інші [6].

Вважаємо, необхідно зазначити, що для оцінки стану та динаміки проведення вищезазначених заходів, потрібна система інформаційних даних, тобто інформаційне забезпечення. Розглянемо таке тлумачення інформаційного забезпечення : підсистема в системі управління підприємством, що повинна включати три організаційних моменти: організацію масиву інформації, організацію потоків інформації, організацію переробки інформації [3, с. 20].

У свою чергу, обліково-аналітичне забезпечення є його складовою та являє собою комплексну систему формування, збору, аналітико-синтетичної обробки, накопичення та передачі обґрунтованої й релевантної обліково-аналітичної інформації, сформованої з використанням методів бухгалтерського обліку й економічного аналізу для прийняття управлінських рішень, здатних сприяти сталому розвитку суб'єктів господарювання. Створення обліково-аналітичної інформації сприяє підвищенню ролі обліку як однієї з функцій управління та забезпечує отримання оперативної, актуальної, достовірної, аналітичної інформації щодо здійснених господарських операцій для прискорення процедур внутрішньогосподарського контролю та дає можливість підвищити ефективність управління діяльністю підприємств. Таким чином, облік й аналіз одночасно з іншими важливими компонентами, а саме такими як планування, контроль, регулювання тощо, які в управлінському процесі розглядаються як окремі функції управління, формують загальну інформаційну систему управління підприємством [1, с. 22].

Для реалізації системи обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю соціально-відповідальних підприємств необхідно застосовувати забезпечувальні заходи, а саме:

- створення нормативно-правової бази як основи для застосування системи обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства;
- забезпечення захисту інформації від несанкціонованого та неконтрольованого ознайомлення, модифікації, знищення, копіювання, поширення шляхом упровадження засобів технічного захисту інформації, ідентифікації й автентифікації користувачів;
- забезпечення підприємств сучасними інформаційними системами, оснащення новітніми засобами обробки та передачі інформації;
- запровадження на всіх рівнях системи аналізу ризиків як складової частини системи обліково-аналітичного забезпечення тощо [1, с. 24].

Варто зазначити, що ведення соціально-відповідальної діяльності потребує показників, які б оцінювали динаміку та стан змін соціальної, екологічної та економічної складових сталого розвитку. Необхідними даними міг би забезпечити бухгалтерський облік, але в даному випадку потрібна вужча облікова система, соціальний та екологічний облік. Для створення на підприємствах обліково-аналітичного забезпечення необхідно організовувати соціальний облік та формувати нефінансову звітність.

Під соціальним обліком слід розуміти відображення фактів господарської діяльності в рамках економічних та організаційних заходів використання, збереження, розвитку трудових ресурсів підприємства з урахуванням еколого-економічного забезпечення їх реалізації [4, с.

257]. В Україні не існує нормативно-правової бази, яка б регулювала ведення соціального обліку, тому підприємства керуються міжнародними стандартами, такими як : AA1000, GRI, ISO26000, Communication on Progress.

Розглянемо другий елемент - нефінансову звітність. У соціальних звітах розкриваються дані про результати сталого розвитку підприємств. Така інформація привертає увагу інвесторів. Проте компанії можуть самі вирішувати чи застосовувати нефінансові звіти, адже законами України не закріплена їх обов'язковість.

В міжнародній практиці найбільш поширені наступні три підходи до формування нефінансових звітів. Перший, заснований на Глобальному договорі, є досить розповсюдженим, зважаючи на простоту формування. Він передбачає складання Звіту про прогрес реалізації принципів Глобального договору. Другий підхід базується на системі GRI, передбачає формування Звіту зі сталого розвитку, який розкриває інформацію про діяльність підприємства не тільки в економічній області, але ще й в екологічній, соціальній сферах управління. Третій підхід передбачає складання Звіту із корпоративної соціальної відповідальності за стандартом AA1000, заснований на діалозі із стейкхолдерами [5].

Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення є обов'язковим елементом ведення соціально-відповідальної підприємницької діяльності, воно необхідне для прийняття управлінських рішень та формується на основі сукупності облікових і аналітичних процесів, об'єднаних у обліково-аналітичну систему. А корпоративна соціальна відповідальність є необхідним фактором успішного бізнесу. Для узагальнення інформації про соціально-відповідальну діяльність необхідно впроваджувати соціальний облік та нефінансову звітність.

Список використаних джерел

1. Баланюк І. Ф., Пилипів Н. І., Якубів В. М. Обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності : монографія. Івано-Франківськ : Друкарня Фоліант, 2014. С. 22.
2. Колот А.М. Корпоративна соціальна відповідальність: сучасна філософія, проблеми засвоєння. *Економіка України*. 2014. № 3 (628). С. 70-82.
3. Крамчанінова М. Д. Формування системи управління промисловим підприємством в умовах стратегічного партнерства : автореф. дис. канд. екон. Наук : 08.06.01. Донецький державний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Маріуполь, 2005. С. 20.
4. Левицька С.О. Соціальний облік: методичний підхід та організаційне забезпечення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. №797. С. 255-262. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_36. (дата звернення 03.05.2023).
5. Мулик Т.О. Інтегрована звітність підприємства: стан та перспективи розвитку. *Ефективна економіка: електронне фахове видання*. 2019. №11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/61.pdf. (дата звернення 03.05.2023).
6. Топ-25 найкращих програм КСВ. *dsnews.ua* : веб-сайт. URL: https://www.dsnews.ua/ukr/vlast_deneg/top-25-luchshih-programm-kso-27072020-393543 (дата звернення: 03.05.2023).

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЦІЛЬОВОГО МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Фахівці Мінфіну наголосили, що наразі засади, а саме: отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги та сприяння гласності і прозорості цього процесу визначає Закон України «Про гуманітарну допомогу».

На виконання статті 11 цього Закону Міністерство фінансів України видало наказ від 14.12.1999 р. №298 «Про порядок бухгалтерського обліку гуманітарної допомоги». Його дія поширюється на юридичних осіб незалежно від видів діяльності та форм власності (крім бюджетних установ), які одержали гуманітарну допомогу (отримувачі), які її потребують і яким вона безпосередньо надається (набувачі).

Відповідно до цього Порядку одержану гуманітарну допомогу у вигляді грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей отримувач відображає за дебетом рахунків обліку грошових коштів, товарів, запасів та іншого майна в кореспонденції з рахунком 48 «Цільове фінансування і цільові надходження».

Таким самим записом отримана гуманітарна допомога у вигляді грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей відображається і набувачами. Грошові кошти і товарно-матеріальні цінності, використані на забезпечення статутної діяльності **набувача**, відображаються набувачами за кредитом рахунків обліку грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей у кореспонденції з рахунком 23 «Виробництво». Одночасно така сума відображається за дебетом рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» і кредитом субрахунку 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів» рахунку 74 «Інші доходи». Тобто, якщо гуманітарка споживається самою благодійною організацією (яка в цьому випадку не лише отримувач, а і набувач), то вона списується на витрати за рахунком 23 (з одночасним визнанням доходу). Інші варіанти (отримання ОЗ, подальша роздача) та їх відображення в бухобліку ми розглядали тут.

А якщо допомога не оформлена як гуманітарна?

Для обліку благодійної допомоги діють окремі правила. Знову ж Мінфін нагадав, що правові засади здійснення благодійної діяльності в Україні визначає Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації». І для цього закону окремого порядку бухобліку затверджено не було. Проте, і благодійну допомогу Мінфін радить відображати як цільове фінансування – якщо допомога має цільове призначення!

Для підприємств (крім бюджетних установ) для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух коштів фінансування заходів цільового призначення (в тому числі отримана цільова благодійна допомога), які можуть надходити як субсидії, асигнування з бюджету та позабюджетних фондів, цільові внески фізичних та юридичних осіб тощо передбачено рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження». Згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків №291, за кредитом рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» відображаються кошти цільового призначення для фінансування певних заходів, за дебетом – використані суми за певними напрямками, визнання їх доходом, а також повернення невикористаних сум. Правила відображення в обліку цільового фінансування прописані у ПСБО 15. За ним цільове фінансування не визнається доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови щодо такого фінансування.

Отримане цільове фінансування (у тому числі кошти, вивільнені від оподаткування у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток підприємств) визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазначені витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування. Цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), яких зазнало підприємство, та фінансування для надання підтримки підприємству без установлення умов

його витрачання на виконання у майбутньому певних заходів визнаються дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу.

А що робити, якщо на допомогу немає первинки?

Наразі не всі організації мають змогу через війну вести облік та складати своєчасно первинні документи. Тому Мінфін навів правила документального оформлення, спираючись на норми Положення №88, в таких випадках.

Зокрема, цим Положенням передбачено, що відображення господарської операції, щодо якої на момент закінчення складання облікових регістрів бухгалтерського обліку за звітний період від контрагента у терміни, встановлені законодавством, не отримано первинного документа, інформація про таку господарську операцію до облікових регістрів бухгалтерського обліку може бути перенесена на підставі належним чином оформленого внутрішнього первинного документа (акта), складеного посадовою особою, відповідальною за приймання-відпуск товарно-матеріальних цінностей, робіт і послуг, у випадку, якщо така можливість передбачена правилами документообігу підприємства. А далі у місяці надходження від контрагента первинного документа щодо господарської операції, інформацію про яку в минулих звітних періодах було перенесено до облікових регістрів бухгалтерського обліку згідно з внутрішнім первинним документом (актом), до облікових регістрів бухгалтерського обліку за звітний період переноситься інформація про таку господарську операцію, при цьому її обсяг зазначається шляхом коригування на суму різниці між оцінкою такої господарської операції за внутрішнім первинним документом (актом) та первинним документом, отриманим від контрагента.

Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені. Тож навіть у разі неможливості отримати документи від контрагентів, підприємства мають скласти внутрішні первинні документи у вигляді бухдовідок. Що і сказати, норма хороша, але як це прив'язати до отриманої або використаної гуманітарної або благодійної допомоги? Хіба що оприбуткувати таку допомогу зараз за бухгалтерською довідкою, вести облік за зазначеними вище рекомендаціями, спираючись лише на слова контрагента і сподіваючись, що як тільки буде можливість, він всі потрібні документи надасть.

Список використаних джерел

1. Закон України про гуманітарну допомогу: URL -<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>
2. Закон Міністерства фінансів України «Про порядок бухгалтерського обліку гуманітарної допомоги»: URL -<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0915-99>
3. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»: URL -<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку: URL - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
5. Благодійна діяльність і благодійна організація: URL -https://docs.dtkr.ua/doc/5073-17?_ga=2.22571579.1265231215.1682690868-1207765753.1664018808#pn1

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

В період глобальних змін в різних сферах діяльності суспільства питання обліку та оцінки дебіторської заборгованості є досить актуальним, адже фінансовий стан підприємства значною мірою залежить саме від наявності та ефективного управління цим видом заборгованості.

Дебіторська заборгованість – це гроші, які заборговані перед компанією. Здебільшого така заборгованість утворюється від тих товарів та послуг, які ви продали клієнтам. Авжеж, недостатньо мати відкриту дебіторську заборгованість. Адже гроші повинні надходити для покриття заборгованості та правильної обробки[1].

Під час ухвалення рішень управлінці, отримують достовірну інформацію: про фінансовий стан підприємства, а також про стан дебіторської заборгованості та законність, підтвердження господарських операцій, в результаті яких вона виникла – все це необхідне для нормального функціонування всіх ланок господарства.

Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума[3].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та її розкриття у фінансовій звітності[4].

Отже, відповідно до П(с)БО 10 дебіторська заборгованість - визначається активом за умови отримання у майбутньому економічних вигод, а відповідно до П(с)БО 13 – одержання лише грошових коштів[2].

Існує ряд проблем в обліку дебіторської заборгованості, а саме:

- 1) неефективне розмежування видів дебіторської заборгованості;
- 2) відсутність пристосування визначення величини резерву сумнівних боргів в практичній діяльності будь-якого підприємства.

Однією з проблем обліку дебіторської заборгованості є непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів, що призводить до недостовірності даних при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі.

Резерв сумнівних боргів - це гроші, компанії яких виділяють для погашення дебіторської заборгованості, тобто покривається сума, яка може не бути сплачена клієнтами протягом певного періоду часу.

До проблем бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості можна віднести стан класифікації та обліку дебіторської заборгованості на рівні задоволення різних користувачів інформацією про її стан; зміст бухгалтерських записів, що визначаються в процесі визнання і оцінювання дебіторської заборгованості. Потребує вдосконалення і політика управління дебіторською заборгованістю, адже саме політика управління дебіторською заборгованістю, визначає ефективність роботи підприємства.

Дебіторська заборгованість класифікується за такими ознаками: за контрагентами; зв'язок із нормальним операційним циклом та терміном погашення; об'єкти, щодо яких виникли зобов'язання дебіторів; платоспроможність дебітора.

Дебіторську заборгованість поділяють на поточну та довгострокову, на заборгованість вітчизняних та іноземних покупців. Також класифікують дебіторську заборгованість за видами залежно від об'єктів, щодо яких виникли зобов'язання дебіторів, та за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи (сумнівну та безнадійну).

Типовими проблемами, з якими стикається підприємство при управлінні та обліку дебіторської заборгованості є те, що не проводиться оцінка кредитоспроможності покупців і

ефективності комерційного кредитування; недостатній професіоналізм фінансових менеджерів; низька платоспроможність покупців; не регламентована робота з простроченою дебіторською заборгованістю; немає достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань компаніями-дебіторами; відсутні дані про зростання витрат, пов'язаних зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості і часу її оборотності[2].

Тому, з метою вдосконалення системи обліку та контролю дебіторської заборгованості можна рекомендувати:

1. Контролювати співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості, оскільки значне перевищення фактів дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства.

2. Розробити заходи щодо пошуку можливостей збільшення кількості покупців і замовників підприємства з тим, щоб зменшити масштаб ризику несплати боргів і, відповідно, створити інформаційну базу, що дасть змогу контролювати потенційних дебіторів, оцінити їх фінансовий стан на платоспроможність, ринкову репутацію тощо.

3. Вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків.

4. Створити резерв сумнівних боргів, що дасть змогу підвищити достовірність бухгалтерської звітності.

5. Систематично проводити інвентаризацію заборгованості, що дасть змогу перевірити достовірність дебіторської заборгованості, відображеної в обліку підприємства.

До основних завдань управління дебіторською заборгованістю слід також віднести сприяння зростанню обсягу продаж шляхом надання комерційного кредиту і тим самим зростання прибутку; підвищення конкурентоздатності за допомогою відстрочки платежу; визначення рівня ризику неплатоспроможності покупця; розрахунок планового резерву сумнівних боргів; надання рекомендації по роботі з фактично або потенційно неплатоспроможними покупцями.

Отже, дебіторська заборгованість повинна мати чіткість у відображенні в бухгалтерському обліку, з будь-якої точки зору, чи це реалізація продукції, чи надання послуг. Звісно, важливим елементом є нарахування «резерву сумнівних боргів», адже саме його використання покриває безнадійні заборгованості. Слід розуміти, що уникнути неплатоспроможності клієнтів та замовників, також можливо, за допомогою оцінки перспективи забезпечення розподілу дебіторської заборгованості на короткострокову, довгострокову та поточну.

Список використаних джерел:

1. Проблеми обліку дебіторської заборгованості. Проблеми обліку дебіторської заборгованості. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/5277/1/Галух.pdf> (дата звернення: 06.05.2023).
2. Проблеми обліку дебіторської заборгованості. Проблеми обліку дебіторської заборгованості. URL: <https://economics.net.ua/files/science/oblik/2012/7.pdf> (дата звернення: 06.05.2023).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість". URL: <https://zakon.help/documents/z0725-99> (дата звернення: 06.05.2023).
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти". URL: <https://zakon.help/documents/z1050-01> (дата звернення: 06.05.2023).

ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Статутний капітал є важливою складовою будь-якої компанії в Україні. Він є сумою грошей або майна, яку компанія зобов'язана внести при своєму реєстрації в організаційно-правовій формі юридичної особи. Формування статутного капіталу є необхідним кроком для забезпечення фінансової стабільності компанії, а також для захисту інтересів кредиторів і партнерів. Для підприємств різних форм власності відмінним буде процес формування статутного капіталу і його мінімальний розмір. Все це в комплексі обґрунтовує актуальність обраної теми.

Дослідження даної тематики займалися такі вчені, як Кібенко О.Р, Кашаніна Т.В, Кравченко С.С.

Метою даного дослідження є характеристика особливостей формування статутного капіталу для підприємств різних форм власності.

Статутний капітал - це сума грошей або майна, яку компанія зобов'язана мати, щоб відповідати вимогам закону та забезпечити фінансову стабільність підприємства. Українське законодавство передбачає можливість формування статутного капіталу як грошовими коштами, так і нематеріальним майном, таким як права інтелектуальної власності, будівлі, обладнання, транспортні засоби тощо. Крім того, в Україні існують певні вимоги до розміру статутного капіталу в залежності від організаційно-правової форми компанії.

Порядок і джерела формування статутних капіталів залежить від типу підприємства і форми власності, на базі якого воно функціонує. В Україні права підприємств різних форм власності та типів закріплені у чинному законодавстві, зокрема в законах України “Про власність”, “Про підприємство в Україні”, “Про господарські товариства”.

Джерелом формування статутного капіталу державного підприємства є кошти, які належать державі. Вони виділяються або з державного бюджету, або за рахунок інших державних підприємств – у порядку внутрішньогалузевого і міжгалузевого перерозподілу фінансових ресурсів – за розпорядженням державних органів, що виконують функції по управлінню державним майном[1].

У відповідності з Законом України “Про господарські товариства” акціонерні товариства формують свої статутні фонди за рахунок реалізації акцій шляхом відкритої підписки на них чи куплі-продажу на фондовій біржі або шляхом розподілу всіх акцій між засновниками без права розповсюдження акцій через відкриту підписку і купівлю-продаж на біржі. За Законом про АТ мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства становить 200 мінімальних зарплат, виходячи зі ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення (реєстрації) акціонерного товариства. Тож під час дії мінімальної зарплати у розмірі 6700 грн мінімальний розмір статутного капіталу для АТ буде становити 1 340 000 грн [2].

Товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю і повні товариства формують статутні капітали з внесків учасників. Ці внески оцінені в національній валюті, визначають частку учасників у статутному капіталі, причому у товариствах з обмеженою відповідальністю сума внеску кожного з учасників являє собою межу його відповідальності за зобов'язаннями товариства. В товариствах з додатковою відповідальністю і повних товариствах учасники відповідають за їхні борги сумою своїх внесків у статутний фонд, а якщо сума статутного капіталу недостатня для покриття боргів товариства, то додатково ще й майном, що належить кожному учаснику[3].

Для приватних підприємств мінімальний розмір статутного капіталу не встановлено.

Українське законодавство також передбачає можливість збільшення та зменшення статутного капіталу компанії згідно з процедурами, визначеними відповідними нормативними актами.

Збільшення статутного капіталу товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю можливе двома способами:

1) шляхом нерозподіленого прибутку товариства (без додаткових вкладів),

2) шляхом додаткових вкладів учасників.

Заборонено збільшувати статутний капітал товариства у разі:

1) невнесення усіма учасниками товариства своїх вкладів у повному обсязі,

2) якщо товариство володіє часткою у власному статутному капіталі.

Збільшення статутного капіталу шляхом нерозподіленого прибутку товариства (без додаткових вкладів):

1. Приймається загальними зборами учасників (3/4 голосів усіх учасників товариства, які мають право голосу, якщо інше не передбачено статутом, але не менше, ніж більшість голосів).

2. Відбувається за рахунок нерозподіленого чистого прибутку товариства (всього чи частини – вирішують загальні збори учасників).

3. Склад учасників товариства і співвідношення розмірів їхніх часток у статутному капіталі не змінюються.

4. Рішення доцільно ухвалювати після розгляду питання про розподіл прибутку товариства та про виплату дивідендів за певний період (кратний кварталу, якщо інше не передбачено статутом). Рішення оформлюється письмово (протоколом або одноосібним рішенням власника).

Висновок: Отже, для формування статутного капіталу необхідно детально вивчити законодавство та встановлені вимоги країни, в якій створюється підприємство, та дотримуватися всіх вимог, щоб забезпечити фінансову стабільність компанії та уникнути можливих проблем зі зворотними вимогами від держави. Порядок і джерела формування статутних капіталів залежить від типу підприємства і форми власності, на базі якого воно функціонує. В Україні права підприємств різних форм власності та типів закріплені у чинному законодавстві, зокрема в законах України “Про власність”, “Про підприємство в Україні”, “Про господарські товариства”.

Список використаних джерел

1. Формування та зміни статутного капіталу підприємства. *UkraineReferate*: вебсайт. URL: <http://www.ukrainereferat.org/uaref-2206-2.html> (дата звернення 02.05.2023)
2. Мінімальні розміри статутних капіталів господарських товариств. *Дебет-кредит сервіси для бухгалтера*: вебсайт. URL: <https://services.dtkr.ua/catalogues/indexes/10> (дата звернення 02.05.2023)
3. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 17 черв. 2018р. №2275-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення 02.05.2023)
4. Як збільшити статутний капітал товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. *Західне міжрегіональне управління Міністерства юстиції*: вебсайт. URL: <https://pzmrujust.gov.ua/napriamy-diialnosti/566-vzaiemodiia-z-subiektamy-derzhavnoi-reiestratsii-ta-pidvyshchennia-kvalifikatsii-derzhavnykh-reiestratoriv/metodychni-rekomendatsii/3634-yak-zbilshyty-statutnyi-kapital-tovarystva-z-obmezhenoiu-ta-dodatkovoiu-vidpovidalnistiu#:~:text=%D0%97%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BA%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%83%20%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0%20%D0%B7,%D1%88%D0%BB%D1%8F%D1%85%D0%BE%D0%BC%20%D0%B4%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B2%20%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2.> (дата звернення 02.05.2023)

АМОРТИЗАЦІЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ У ВОЄННИЙ ЧАС

Вступ: Наразі ця тема дуже є актуальною, адже війна зумовлює небезпечні та непередбачувані умови використання майна, неможливість обґрунтування терміну його корисної експлуатації. Ризики втрати майна є великими. В нашій країні майно таких підприємств, як аграрні, здебільшого не застраховане. Єдиним шляхом вирішення є запровадження прискореної амортизації, що дозволить адекватним чином відобразити витрати підприємства, що пов'язані з військовими діями в регіонах України.

Мета: Метою цих тез є визначення підходів і напрямів нормативно-методичного забезпечення змін облікової політики щодо нарахування амортизації в пришвидшеному режимі.

Постановка проблеми: Воєнний стан в Україні вимагає адекватних змін до облікової та амортизаційної політики підприємств. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку регламентують можливість встановлення підприємствами прискореної амортизації необоротних активів. Разом з тим, закладена у них методологія не вирішує проблему тотальних бойових ракетних ударів російської федерації по цивільних і господарських об'єктах України. Значна частина об'єктів нерухомості на сьогодні зруйнована або перейшла до рук окупантів. Проблема загострюється через недостатній ринок страхування майна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Теоретичні основи формування амортизаційної політики в бухгалтерському обліку розкриті в наукових працях М.І. Бондаря, Н.Г. Виговської, С.Ф. Голови, З.В. Гуцайлюка, В.А. Дерія, Л.М. Кіндрацької та інших. Взагалі перше питання норм амортизації як частини первісної вартості прозвучало у 1884 р. у книзі Ю. Матесона «Амортизація фабрик» (м. Лондон), в якій автор пропонував робити періодичні відрахування за заздалегідь розробленими нормами амортизації. Ця праця започаткувала еволюцію ідеї прискореної амортизації, яку вперше почали застосовувати в США у 1942 р, потім у ФРН (1948 р.), у Франції (1960 р.) та Великобританії (1962 р.)

В Україні за останній час, щодо питання амортизації, і зокрема можливості її прискореного нарахування, найбільш повно розкрито в дисертації Д.М. Трачової. Дослідницею запропоновано методологічні основи встановлення інтегрованої ставки амортизації активу, яка базується на уніфікованому підході до визначення річної норми амортизації в нормативних актах і в обліковій політиці підприємства та передбачає поетапне.

Основна частина: В процесі становлення амортизаційної політики головну регулюючу роль відіграють інститути держави, визначаючи її основні принципи: методику визначення амортизації; норми амортизаційних відрахувань; віднесення амортизаційних відрахувань на витрати виробництва; застосування прискореної амортизації; віднесення витрат на проведення капітального ремонту, реконструкцію й технічне переозброєння виробництва; використання амортизаційних відрахувань.

Саме тому, для визначення можливих варіантів удосконалення нормативного забезпечення впровадження методології прискореної амортизації доцільним є узагальнення діючих норм законодавства з питань обліку основних засобів на підприємстві та їх зносу.

Два принципові методичні питання визначають можливість та механізм прискореного нарахування амортизації об'єктів основних засобів у воєнний час: оцінка строку корисної експлуатації та метод амортизації.

Методи амортизації. Методологія нарахування амортизації визначає можливість встановлення 5 методів у національному стандарті і трьох методів у міжнародному. Відповідно до п. 62 МСБО 16 для розподілу суми активу, що амортизується, на

систематичній основі протягом строку корисної експлуатації можна застосовувати різні методи амортизації. Ці методи включають: прямолінійний метод, метод зменшення залишку, метод суми одиниць продукції. Суб'єкт господарювання обирає метод, який найкраще відображає очікувану форму споживання майбутніх економічних вигід, втілених в активі. Такий метод застосовують постійно від періоду до періоду, якщо не трапляється змін в очікуваній формі споживання цих майбутніх економічних вигід.

Строк корисної експлуатації основних: Амортизація – це систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисної експлуатації. Суму активу, що амортизується, слід розподіляти на систематичній основі протягом строку його корисної експлуатації (п. 44). При цьому п. 55 пояснює, що амортизацію активу починають, коли він стає придатним для використання, тобто коли він доставлений до місця розташування та приведений у стан, у якому він придатний до експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом. Припиняють амортизувати актив на одну з двох дат, яка відбувається раніше:

- на дату, з якої актив класифікують як утримуваний для продажу (або включають до ліквідаційної групи, яку класифікують як утримувану для продажу) згідно з МСФЗ 5;

- на дату, з якої припиняють визнання активу

Висновки: Ми вважаємо, що ослаблена агресією російської федерації економіка України потребуватиме значних фінансових ресурсів на відновлення. Аграрна галузь, як і більшість вітчизняної економіки, не достатньо освоїла механізм страхового захисту. Звісно, є випадки, з врахуванням форс-мажорних військових обставин, швидше не матимуть суттєвого впливу на підтримку бізнесу та збереження його майна, адже це більш виключення, ніж закономірність.

З метою реагування на непередбачувані обставини використання майна українськими підприємствами, що обумовлені війною на території нашої країни, їх облікова політика має бути змінена у частині розширення можливостей застосування прискореної амортизації активів, і зокрема, нерухомості.

Необхідним є відновлення методу прискореної амортизації у Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку, як необхідної міри використання майна підприємствами, що перебувають в зоні бойових дій.

Список використаних джерел:

- 1.<https://magazine.faaf.org.ua/amortyzatsiia-aktiviv-pidpriemstv-u-voiennyi-chas.html>
- 2.<https://afj.org.ua/pdf/881-amortizaciya-aktiviv-pidpriemstv-u-voenniy-chas.pdf>
- 3.<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/13050>

УДК 336.717.1(477)"364"

Макарчук Богдан

студент гр. ОА-31 спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Фатенок-Ткачук А.О. к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування

ОСОБЛИВОСТІ ВАЛЮТНИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Валютні розрахунки є важливим інструментом в міжнародній торгівлі, фінансах та інших галузях глобальної економіки. Операції з валютою є рушійною силою зовнішньоекономічних відносин будь-якої країни сучасного світу. В період глобалізації, майже кожне підприємство має частку імпорту або ж експорту. У таких випадках валютні розрахунки стають невід'ємною частиною платіжних операцій.

Основним регулюючим органом усіх операцій пов'язаних з валютою виступає Національний банк України. Оскільки українська гривня є єдиним законним засобом платежу на території України, валютні операції можуть бути здійснені лише через банківські установи, які мають ліцензію на здійснення валютних операцій.

За період війни, валютні розрахунки в Україні зазнали змін у зв'язку зі зміною економічної ситуації та наявністю геополітичних ризиків. У передбаченні різкого знецінення гривні через початок війни, Національний банк України (НБУ) вжив заходів для забезпечення фінансової стабільності країни [1]. 24 лютого НБУ адаптував правила роботи банківської системи за умовами воєнного стану. Регулятор передбачив, що відділення банків мали продовжити безперебійну роботу, де це було безпечно, а також забезпечити клієнтам доступ до сейфів та підкріплення банкоматів готівкою. Окрім цього, відповідно до постанови №18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» НБУ запровадив наступні обмеження:

- НБУ прийняв рішення про тимчасове призупинення всіх інших операцій на валютному ринку, крім операцій з продажу іноземної валюти клієнтами;
- офіційний курс зафіксовано станом на 24 лютого 2022 р.;
- введено заборону на видачу готівкових коштів з рахунків клієнтів в іноземних валютах;
- мораторій на здійснення транскордонних валютних платежів;
- зупинено здійснення обслуговуючими банками видаткових операцій за рахунками резидентів держави, що здійснила збройну агресію проти України;
- встановлено обмеження на зняття готівки з рахунку клієнта в обсязі 100 тис. грн на день;
- банки-емітенти цифрових грошей мали припинити їх випуск і розповсюдження [2].

Згодом НБУ вирішив спростити умови для фінансової підтримки ЗСУ та гуманітарних потреб в Україні. На початку березня були створені спеціальні рахунки для збору коштів на ці потреби, і НБУ зробив винятки для них із загальної заборони на валютні перекази. Щоб збільшити джерела залучення коштів на підтримку України, НБУ також дозволив громадянам Білорусі та РФ перераховувати кошти на благодійні спецрахунки України. Нові правила дозволяють волонтерам-фізичним особам переказувати іноземну валюту в розмірі до 400 тис. грн на місяць за офіційним курсом НБУ для купівлі бронешитів, касок, військової й тактичної форми, взуття, військової оптики, безпілотників, спальників та аптечок [3].

Умови повномасштабної війни стали викликом для економіки України, а також для уряду та Національного банку. У перші дні війни, радикальне зниження податків також призвело до падіння доходів уряду. Фізичне руйнування підприємств, переривання ланцюжків постачань, зупинка морського експорту та безліч інших перешкод створених війною призвели до зниження податкових та валютних надходжень. Більшість людей втратили свої доходи, мільйони людей були змушені емігрувати, а зростаюча потреба в закупівлі імпортованих товарів для армії призвела до підвищення державних видатків, зокрема валютних.

В умовах зниження валютних надходжень та зростання державних видатків, фіксувати курс гривні можна тільки за рахунок зменшення валютних резервів. Тому, щоб зберегти ці резерви, необхідно вживати жорсткі валютні обмеження, включаючи обмеження на купівлю товарів, які не є критично необхідними для країни. З метою збереження валютних резервів,

Національний банк України та уряд прийняли рішення про запровадження таких обмежень. Окрім регулюючої функції державного апарату, кожен свідомий громадянин також внести свій вклад у зміцнення та відбудову держави та здійснювати наступні операції з валютою:

- купуйте товари вітчизняного виробництва;
- депозитуєте валюту у вітчизняних банках;
- обмінюєте валюту у вітчизняних банках;
- уникайте "тіньових" операцій з валютою.

Список використаних джерел:

1. Тишківський Ю. Валютні операції: що доступно українцям під час війни. *Юридична Газета*. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/valyutni-operaciyi-shcho-dostupno-ukrayincyam-pid-chas-viyni.html> (дата звернення: 04.05.2023).
2. Кравченко Н., Будник В. *Право в умовах війни*. URL: <https://law-in-war.org/platizhni-systemy-perekazy-koshtiv-rozrahunky-v-umovah-voyennogo- stanu-nove-v-pravovomu-regulyuvanni/> (дата звернення: 07.05.2023).
3. Доронцева Є. Державне регулювання під час війни: як НБУ адаптував фінансову систему України до нових умов впродовж ста днів воєнного стану. *VoxUkraine* | «Вокс Україна» – більше ніж найкраща аналітика про Україну. URL: <https://voxukraine.org/derzhavne-regulyuvannya-pid-chas-vijny-yak-nbu-adaptuvav-finansovu-systemu-ukrayiny-do-novyh-umov-vprodovzh-sta-dniv-voyennogo- stanu> (дата звернення: 07.05.2023).

УДК: 657.471

Патута Максим

студента гр. ОО -52 спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Мельник К. П. д.е.н.,
професор кафедри обліку і оподаткування

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Облік заробітної плати та її оподаткування – одна з найважливіших і складних ділянок роботи, що займає одне з центральних місць у всій системі обліку на підприємстві, оскільки потребують точних і оперативних даних, у яких відбивається зміна чисельності робітників, витрати робочого часу, категорії робітників. Зараз економічна ситуація кардинально змінилась, що змусило владу вжити заходів, щодо його врегулювання. Так 24 лютого поточного року на Україну була здійснена повномасштабний збройний наступ з боку Російської Федерації, внаслідок чого цього ж дня, Указом Президента України №64/2022 було введено воєнний стан [1]. Роботодавці зіштовхнулись з проблемними питаннями, щодо порядку оплати праці та розрахунків із найманими працівниками, а також були вимушені шукати способи мінімізації витрат, зокрема на оплату праці.

В Україні проблематика обліку оплати праці викладена у дослідженнях та наукових працях Боденчук Л. «Оплата праці в умовах воєнного стану» [2], Гуренко Т.О. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період [3], Крохмаль В.В., Пархоменко-Куцевіл О.І. «Державне управління сферою оплати праці»[4] та інші.

Метою дослідження є трудове законодавство щодо оплати праці в умовах воєнного стану та розгляд основних особливостей обліку заробітної плати, які необхідно враховувати роботодавцям під час дії останнього.

Заробітна плата є надважливим елементом трудових відносин між працівником та роботодавцем, тож будь-які її зміни потребують особливої уваги. Законодавчо оплата праці регулюється Кодексом законів про працю України, Законом України «Про оплату праці», а

Секція VI. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства

тепер і новим Законом України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», який має тимчасову дію та втратить чинність після припинення або скасування воєнного стану.

Велика кількість новацій торкнулись організації трудової дисципліни, нарахування заробітної плати та пов'язаних із нею виплат та платежів. Зокрема, було скасовано пеню за несвоєчасну сплату ЄСВ, а також відмінено всі штрафні санкції на період дії воєнного стану. Поряд з цим скасовується положення про попередження працівників щодо змін за два місяці, тому роботодавці можуть у значно коротші терміни оновлювати систему та умови оплати роботи працівників. Щодо норм праці, то тут також пройшли значні зміни так: максимальна норма часу за тиждень збільшується з 40 годин до 60 годин, обмеження граничних норм надурочних робіт не застосовується, тривалість в нічний час не скорочується, всі святкові дні скасовуються починаючи з 24 березня, відповідно тривалість передсвяткових днів не скорочується, що в свою чергу вплинуло на розрахунок відпускних і лікарняних у цей період (святкові дні не включаються у розрахунок), тривалість щорічної відпустки для всіх категорій працівників становить 24 календарних дні, а тривалість відпустки без збереження заробітної плати не обмежується, проте слід врахувати, що умовою надання такої відпустки є добровільна заява працівника, а не самостійне рішення роботодавця. За відсутності відповідного звернення про надання відпустки дії роботодавця можуть бути кваліфіковані як порушення законодавства.

Окрім того, ФОП 2 та 3 груп, а також юридичних осіб, платників єдиного податку 3 групи було звільнено від сплати ЄСВ за мобілізованих працівників. Проте, в той же час, платників ЄП 4 групи, а також незалежних професіоналів не наділили повноваженнями самостійно ухвалювати рішення про несплату ЄСВ за мобілізованих працівників, а також тих, які добровільно вступили до складу Територіальної оборони [6].

Якщо працівника було мобілізовано, або якщо він став добровольцем територіальної оборони, окрім посади та робочого місця за таким працівником зберігається виплата заробітної плати. Про використання середнього заробітку при нарахуванні виплат мобілізованим працівникам вказує стаття 119 Кодексу законів про працю України [6]. На момент дослідження нарахування цієї виплати здійснюється за рахунок підприємства, жодних компенсацій з бюджету немає, варто зазначити, що всі пільги, які у працівника до мобілізації скасовуються, так як він отримує грошове забезпечення від держави, тому ПДФО знімають у повному обсязі. Проте вже починаючи з 19 липня досліджуваного року відбулись зміни щодо трудового законодавства так, згідно закону 2352-IX від 01.07.2022 року роботодавця звільнено від обов'язку збереження середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу, із залишенням для цих працівників місця роботи (посади), варто зазначити, що працівникам, які знаходяться у територіальній обороні така виплата зберігається, так як така організація діє виключно на добровільних засадах і не отримує грошового забезпечення[7]. Поряд з цим було введено нову відпустку терміном 90 днів у зв'язку перебування працівника за межами державного кордону України і всі відпускні виплачуються до початку відпустки, якщо інше не передбачено законодавством, трудовим або колективним договором.

Використання середньої для нарахування виплат працівникам описує Порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України (далі КМУ) від 08.02.1995 № 100, який містить у пункті 1 переліку випадків його застосування пункт «залучення працівників до виконання військових обов'язків» [8].

Працівники, які залишили територію бойових дій, але мають можливість виконувати свої трудові обов'язки віддалено, можуть продовжувати працювати за попередніми умовами оплати праці. В такому разі роботодавцю буде достатньо видати наказ про переведення працівника на дистанційну (надомну) форму роботи. З метою контролю у такому наказі також доречно одразу врегулювати всі умови віддаленої роботи.

Якщо суб'єкт господарювання не може здійснювати свою діяльність, то ним може бути:

- оголошено простій;
- застосовано порядок призупинення дії трудового договору.

У разі простою не з вини працівника останні можуть бути переведені за їх згодою з урахуванням спеціальності і кваліфікації на іншу роботу на тому ж підприємстві, в установі, організації на весь час простою або на інше підприємство, в установу, організацію, але в тій самій місцевості на строк до одного місяця. Керівники можуть самостійно визначати розмір оплати часу простою працівників, але не нижче від двох третин тарифної ставки встановленого працівникові тарифного розряду (посадового окладу) [9].

До працівників, трудові задачі яких не можуть бути виконані дистанційно, рекомендується користуватися нововведенням трудового законодавства, зокрема, призупинити дію трудових договорів. У той же час, Постановою КМУ «Про внесення змін до Порядку обчислення середньої заробітної плати» внесено зміни до схеми обчислення заробітної плати, шляхом виключення із розрахункового періоду часу, за який відсутні дані щодо нарахованої заробітної плати працівника через проведення бойових дій під час воєнного стану.

З метою захисту трудових прав працівників вносяться зміни до Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 р. № 2136-IX [10], які дозволять здійснювати позапланові заходи державного контролю за додержанням законодавства про працю.

Отже, багато змін торкнулись обліку і надання відпусток, а саме працівники і далі можуть отримати безстрокову відпустку без збереження заробітної плати. Проте, роботодавець має право відмовити працівнику у отриманні всі інших видів відпусток, крім відпустки по вагітності та пологах. Для підтримки роботодавців в яких працівники потрапили під загальну мобілізацію чи пішли в лави Збройних сил добровільно, державою розроблено механізм відшкодування ЄСВ. Окрім того, змін зазнав порядок розрахунку середньої заробітної плати мобілізованих працівників, шляхом виключення із розрахункового періоду днів, за які відсутні дані щодо нарахованої заробітної плати. Крім того, також відбулись: спрощення процедури зміни умов праці; відтермінування виплати заробітної плати; нова процедура призупинення дії трудового договору, виправлені прогалини щодо порядку припинення трудового договору, введення нової відпустки працівникам, які закордоном, звільнено роботодавця від обов'язку збереження середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу.

Всі досліджені нововведення і зміни не є вичерпними, проте які б позитивні чи негативні зміни нас не спіткали, ми переможемо, тому такі дослідження потрібно продовжувати, щоб допомогти всім знаходити якісну, перевірену корисну інформацію, яка стане озброєнням бізнесу в сучасних умовах. Слава Україні!

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення 07.05.2023).
2. Боденчук Л. Оплата праці в умовах воєнного стану. URL: <https://aktiv.ua/ua/materials/articles/oplatatrudav-usloviyah-voennogo-polozheniya> (дата звернення 07.05.2023).
3. Гуренко Т.О. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1153/1111> (дата звернення 07.05.2023).
4. Крохмаль В.В., Пархоменко-Куцевіл О.І. Державне управління сферою оплати праці. Інвестиції: практика та досвід. 2022. №7-8. С. 57-63 (дата звернення 07.05.2023).
5. Семенченко Ж. Нарахування та сплата ЄСВ у воєнний час: актуальні питання. Професійний бухгалтер. 2022. №11. URL: <https://ibuhgalter.net/material/1301/25855> (дата звернення 07.05.2023).
6. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1559> (дата звернення 07.05.2023).

Секція VI. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин: Закон України від 01.07.2022 р. № 2352-IX, Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-IX#Text> (дата звернення 07.05.2023).

8. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати: Постанова КМУ від 08.02.1995 р. № 100-95-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF#Text> (дата звернення 07.05.2023).

9. Деякі питання оплати праці працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 221. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 07.05.2023).

10. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України №2136 від 15.03.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення 07.05.2023).

УДК 657

Попик Марія

*студентка спеціальності 075 Маркетинг,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Навчальний керівник: Садовська І. Б. д.е.н.,
Завідувач кафедри обліку і оподаткування*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Діяльність кожного підприємства спрямована на створення додаткового споживчого продукту, який може являти собою як готову продукцію, так і роботи. Кожен зі згаданих продуктів має собівартість, яка складається з прямих витрат, розподілених непрямих витрат, заробітної плати та відрахувань на соціальне страхування.

Заробітна плата є важливим елементом обліку на підприємстві, адже вона перебувають у центрі уваги різних зацікавлених осіб: найманих працівників, власників, пенсійного фонду, податкових органів, профспілок, державних структур. Для раціонального управління господарською діяльністю, зокрема операціями у сфері оплати праці, необхідний постійний, юридично підтверджувальний бухгалтерський облік цих операцій на підставі первинних документів. Розрахунок заробітної плати є важливою частиною бухгалтерського обліку підприємства, адже він перебуває у центрі уваги різних зацікавлених осіб: найманих працівників, власників, пенсійного фонду, податкових органів, профспілок, державних структур. Для раціонального управління господарською діяльністю, зокрема операціями у сфері оплати праці, необхідний постійний, юридично підтверджувальний бухгалтерський облік цих операцій на підставі первинних документів. Бухгалтерський облік має забезпечити: точну і своєчасну документацію даних про обсяг затрат праці; відображення обсягу виконаних робіт і затрат робочого часу кожним працівником за галузями й по підприємству загалом; правильне нарахування оплати праці кожному працівникові відповідно до діючих положень; контроль за використанням фонду оплати праці; дотримання порядку розподілу оплати праці за об'єктами бухгалтерського обліку; повний і своєчасний розрахунок із працівниками щодо оплати праці; своєчасне складання та подання звітності з оплати праці. Облік праці та її оплати бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, зміцненню трудової дисципліни та підвищенню якості продукції, ефективності праці та виробничої діяльності.

Досліджували це питання у своїх наукових працях такі вчені, як Є. Хаустова, І. Саух, А. Куренна та інші.

До документів про операції з виплати заробітної плати між працівниками та роботодавцями додається велика кількість облікових документів підприємства, та нетипових форм, для кожної з яких затверджений керівництвом графік документообігу організацій. Відповідно до П(С)БО 26 «Виплати працівникам» розрахунки з оплати праці включають:

– поточні виплати;

- виплати при звільненні;
- виплати по закінченню трудової діяльності;
- виплати інструментами власного капіталу підприємства;
- інші довгострокові виплати .

Виплати працівникам на підприємстві є його витратами, які, у свою чергу, розподіляються на прямі та не прямі. Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за заробітною платою, якщо вона стосується прямих витрат – Дт 23 Кт 661; якщо вона стосується непрямих витрат – Дт 92, 93, 94 Кт 661.

На цьому етапі в умовах суспільства, що постійно розвивається, впровадження інформаційних та цифрових технологій в усіх сферах життя, найбільша проблема обліку розрахунків оплати праці з працівниками полягає в тому, що ця частина обліку недостатньо автоматизована і відсутня ця частина додаткових реквізитів в документах, що підтверджують діяльність з обліку та оплати праці. Тому одним із напрямків удосконалення бухгалтерського обліку є зменшення документообігу за рахунок впровадження багатоденних та накопичувальних документів. Типова наскрізна форма, адаптована до використання комп'ютерних технологій.

Вивчивши цю проблему та виявивши недоліки в цій системі, ми можемо її вдосконалити. Або розробити більш ефективну систему руху документів. Правильне та своєчасне оформлення документації. Реєстрація даних про обсяги виконаної роботи, надані послуги за обсягом і якістю виконаної роботи може бути основою для прийняття важливих управлінських рішень.

Удосконалення документообігу полягає не тільки в удосконаленні форм документів, скорочення їх чисельності й кількості копій, а й зміні руху документів і алгоритму їх формування.

Для реалізації цієї мети найкращим стане використання комп'ютерних технологій, що приведе до певних покращень, зокрема таких, як знижувати трудомісткість роботи бухгалтера, контролювати правильність операцій, спрощує облік, розрахунки й аналіз бухгалтерських документів, прискорює обробку інформації, знижує витрати на оплату праці, зменшує обсяг документообігу, дозволяє використовувати технічні носії первинної інформації, спрощує розрахунки між підприємствами, забезпечує оперативність і тривалість зберігання отриманої інформації.

Впровадивши систему автоматизації документообігу, забезпечує ефективне управління документообігом і звітною інформацією, ефективне управління рухом і обробкою документів, скорочення часу, необхідного для звірки документів і процесів прийняття рішень.

Системи оплати праці, які використовують в Україні, характеризуються недостатньою гнучкістю та слабкою мотивацією, оскільки розмір заробітної плати не пов'язують із якістю та продуктивністю праці. Деталізацію кожної системи відображають їх форми. У сучасних умовах виникає необхідність запровадження гнучких форм та систем оплати праці, зокрема використання контрактних та безтарифних систем [6]. Гнучкі – тому, що система може трансформуватися під практично будь-які завдання оперативного планування і стимулювання. Безтарифні – тому, що базові параметри заробітної плати – ставки, оклади, тарифи, мінімальні зарплати визначаються з огляду на кон'юнктуру ринку праці в регіоні, характеру, цілей і завдань бізнесу, кадрової політики керівництва фірми [7]. Слід зазначити, що серед вітчизняних підприємств дедалі більш поширеним є застосування нетрадиційних форм оплати праці, тому позитивним є те, що досвід підприємств у розвинених країнах, що застосовують зазначені системи оплати праці, знаходить своє відображення і в роботі вітчизняних підприємств.

Дослідження показало, що у сучасних умовах облік заробітної плати посідає важливе місце в системі обліку на підприємстві. Для досягнення основних завдань обліку оплати праці необхідне певне вдосконалення. Пропонується вдосконалення шляхом аналізу та

Секція VI. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства

покращення системи документообігу на підприємстві, шляхом автоматизації, а також зміни системи оплати праці на більш орієнтовані на мотивації, запровадження гнучких форм та систем оплати праці.

Список використаних джерел:

1. Фінансовий облік: підруч./ Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Микитюк Н.Я. (та ін). Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 478 с.
2. Тибінка Г.І., Брик Г.В., Кохана Т.М. Розмежування понять «оплата праці» та «заробітна плата». Економіка і суспільство. 2018. №19. С. 246- 250.

УДК: 657

Тарасюк Олександр

аспірант спец. 071 «Облік і оподаткування»,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б. д.е.н.

професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І ПОДАННЯ ЗВІТУ ПРО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Звіт про управління запроваджено в Україні не так давно. Звіт про управління є результатом гармонізації українського бухгалтерського обліку з європейським. В Європейському союзі складання звіту про управління регламентується Директивою 2013/34/ЄС. Звіт про управління є документом, що містить

Звіт про управління запроваджено в Україні не так давно. Звіт про управління є результатом гармонізації українського бухгалтерського обліку з європейським. В Європейському союзі складання звіту про управління регламентується Директивою 2013/34/ЄС. Звіт про управління є документом, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку суб'єкта господарювання та описує основні ризики і ймовірні невизначеності його функціонування.

Звіт про управління не належить до складу фінансової звітності, проте, подається як доповнення до річної фінансової звітності. Мета цього звіту – розкриття нефінансової і трансформованої фінансової інформації, задля достовірного відображення тенденцій розвитку підприємства. Тому призначення даного звіту є актуальним для інвесторів. Як результат, формуванням звіту про управління здебільшого займаються не бухгалтерські служби підприємства. Це можуть бути HR, PR-служби, економісти, фінансисти, юристи та інші.

Форму звіту про управління не встановлено як обов'язкову, тобто складається такий звіт у довільній формі. Водночас, Міністерством фінансів затверджено Методичні рекомендації № 982 [2], в яких запропоновано розділи звіту про управління і їх змістовне інформаційне наповнення.

Отже, методичними рекомендаціями передбачено наступні розділи:

- 1) організаційна структура та опис діяльності підприємства;
- 2) результати діяльності;
- 3) ліквідність та зобов'язання;
- 4) екологічні аспекти;
- 5) соціальні аспекти та кадрова політика;
- 6) ризики;
- 7) дослідження та інновації;
- 8) фінансові інвестиції;
- 9) перспективи розвитку;

10) корпоративне управління (складають підприємства - емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію).

Відповідно до вимог Закону України про бухгалтерський облік (№ 996) звіт про управління зобов'язані складати й подавати середні та великі підприємства [1].

Незважаючи на те, що нормативними документами визначено, що звіт про управління подається разом із річною фінансовою звітністю, подавати звіт про управління також не потрібно долучати до декларації з податку на прибуток.

Важливим є звіт про управління для спеціальних підприємств, зокрема, для банків (від НБУ), акціонерних товариств (від НКЦПФР), страхових організацій (від Національного комітету фінансових послуг).

Проте, слід зазначити, що чинним законодавством передбачено обов'язкове оприлюднення таких звітів для всіх середніх і великих підприємств.

Звіт про управління чинним законодавством вимагають оприлюднювати в повному обсязі разом із річною фінансовою звітністю й аудиторським звітом на власній веб-сторінці або веб-сайті підприємства [1; 2].

Оприлюднення звіту про управління передбачено : для емітентів цінних паперів – не пізніше ніж 30 квітня року, що є наступним за звітним, для підприємств, які не є емітентами цінних паперів, та середні підприємства оприлюднюють не пізніше ніж до 1 червня року.

Важливим для дослідження є фактор відповідальності за неподання такого звіту відповідними підприємствами. У КпАП з'явилась окрема стаття 163 прим. 16 (працює з 07.02.2019), яка передбачає адміністративну відповідальність за порушення порядку оприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності у розмірі від 17000 до 34000 грн (від 1000 до 2000 НМДГ). Проте, як ми вище зазначили, звіт про управління не належить до складу фінансової звітності, а є окремим самостійним документом, тому це питання є дискусійним як з точки зору практики, так і перспективним напрямом наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Безверхий К. В. Порівняння елементів структури інтегрованої звітності та звіту про управління. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту : зб. наук. пр. 2019. № 1-2. С. 24-31.
2. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління : Наказ Міністерства фінансів України від 7 грудня 2018 р. № 982. Баланс. 2019. № 12-13. С. 10.

УДК 657.6

Федишин Андрій

студент 1 курсу спец. 075 Маркетинг,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник: Садовська І. Б., д. е. н., професор,

завідувач кафедри обліку і оподаткування.

ОБЛІК ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Актуальність теми «Облік заробітної плати» є надзвичайно високою у сучасному світі, Зарплата – це основний вид оплати праці, тому необхідно щоб працівники отримували свої зарплати вчасно та правильно, з урахуванням всіх податків та інших відрахувань. Завданням обліку заробітної плати є точне визначення обсягу заробітної плати працівників, збереження даних про оплату праці відповідно до законодавства та забезпечення дотримання прав працівників. Крім того, через зростання різних форм оплати праці, таких як наприклад премії та бонуси, облік зарплати стає набагато складнішим та потребує високої кваліфікації працівників.

Мета дослідження: розкрити питання пов'язані з обліком заробітної плати та дізнатись як застосовувати ці знання на практиці.

Відповідно до мети було сформовано такі завдання:

1. Ознайомитись з методами обліку заробітної плати та їх застосуванню на практиці.
2. Дослідити основні вимоги законодавства, що регулюють оплату праці.
3. Розглянути проблеми, пов'язані з організацією обліку заробітної плати.

Теоретична цінність отриманих результатів дослідження полягає в тому, що воно дозволяє ознайомитись з основними питаннями, пов'язаними з обліком зарплати та детально розглянути питання законодавства, яке регулює оплату праці.

Методи обліку оплати праці на кожному підприємстві можуть бути різними, залежно від організації праці на підприємстві та його потреб. Деякі з методів включають:

Штатний розпис: визначення кількості працівників, їх посад, окладів, функцій. Допомогає організації в плануванні бюджету на заробітну плату.

Тарифікація: оцінка працівника за відповідність певним вимогам та умовам і в результаті встановлення тарифної ставки, яка відображає кваліфікацію та досвід робітника. Забезпечує справедливую оплату праці, мотивує працівників до покращення своїх професійних навичок та якостей.

Преміювання: виплати премій робітникам які досягли певних цілей або показали чудові результати в роботі. Позитивно впливає на продуктивність та якість роботи в компанії.

Погодинна оплата праці: визначення зарплати на основі кількості відпрацьованих робітником годин. Прекрасний варіант для компаній з нестабільним обсягом праці, де не можна гарантувати стабільну кількість годин роботи працівникам.

Отже кожен з цих методів допоможе організації ефективно керувати заробітною платою, мотивувати працівників до роботи та забезпечити правильну та справедливую оплату праці.

У кожній країні є законодавчі акти, які визначають основні вимоги оплати праці. Наприклад в деяких країнах є обов'язкові мінімальні тарифні ставки, які робітник повинен отримувати за певну кількість робочого часу. Законодавство також визначає правила обчислення оплати праці, враховуючи розрахунки додаткової оплати за перевищення робочого часу, оплату відпусток, лікарняних, оплату за святкові дні, оплату за працю у нічний час та інші.

У бухгалтерському обліку зарплата відображається в різних рахунках, наприклад рахунок 66 – «Розрахунки за виплатами працівникам» та субрахунок 641 – «Розрахунки за податками»(відображає суми нарахувань та обов'язкових утримань з зарплати). Компанії повинні вести документацію, що підтверджує оплату праці, таку як платіжні відомості, довідки про зарплату та інші.

При обліку заробітної плати можуть виникати різні проблеми, вони можуть спричинити такі проблеми як незадоволення працівників або і зовсім банкрутство. Серед таких проблем можна перерахувати такі як недотримання вимог законодавства, помилки в обчисленні зарплат, невідповідності вимогам звітності, проблеми з конфіденційністю та недотримання умов зберігання документів.

Недотримання вимог законодавства може спричинити візити податкової з перевітками, відшкодування заборгованостей працівникам та привести до удару по фінансовому стану.

Помилки в обчисленні зарплат можуть привести до недоплати або переплати працівникам, що може викликати незадоволення та недовіру працівників до керівництва.

Невідповідність вимогам звітності, які встановлені законодавством можуть привести до штрафних санкцій. Потрібно виконувати вимоги документації та вчасно подавати звіти.

Проблеми з конфіденційністю приведуть до порушення довіри до підприємства та втрату його репутації.

Недотримання умов зберігання документів можуть як привести до втрати важливих даних так та проблем зі звітністю так і до порушення законодавства яким встановлено, що документи які зберігають інформацію про зарплату повинні зберігатися не певний строк.

У висновку хочу сказати, що облік оплати праці є невід'ємною частиною бухгалтерського обліку у компанії. Важливо мати хороших та кваліфікованих спеціалістів які у своїй роботі будуть використовувати правильні методи обліку, вчасно та якісно визначати зарплати, правильно та швидко складати звіти, дотримуватись у своїй роботі чинного законодавства та не допускати виникнення різного роду проблем пов'язаних з обліком зарплат.

Список використаних джерел

1. Облікова політика щодо заробітної плати / О. А. Подолянчук // Облік і фінанси. - 2018. - № 1. - С. 64-71.
2. Облік і аналіз заробітної плати на промисловому підприємстві / О. К. Єлісєєва, А. Д. Серб // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2018. - № 6(1). - С. 98-102.
3. Закон України «Про оплату праці» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 17, ст.121)
4. Проблеми обліку заробітної плати на підприємстві та напрями його вдосконалення / І. С. Варламова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2019. - Вип. 34. - С. 135-139.